

SZABADSÁG

LIBERTY

UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY

NOV 2 1919

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily. Benczédi lapok: Magyar Híradó, Magyarok Collage, Esti Újság, Amerikai Hírlap, Magyar Naplaj, Magyar Hírmondó, Californai Magyar Farmer. A legfrissebb és legnagyobb magyar lap Amerikában. — Megjelenik minden nap.

NO. 280. SZAM. TRIGYHETE HÉT. Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, Szombathely, 1919. november 29. HARMVADIK ÉVFOLYAM. EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

TOVÁBB TART A Bányászok Küzdelme

SZÓBA ÁLL PÁRIS MAGYARORSZÁG UJ KORMÁNYÁVAL

Sir George Clark kijelentette, hogy a szövetséges elismerik a Huszár Károly kormányt.

Elégedetlenek a helyzettel a szocialdemokrata párt tagjai.

Látványos helyreállt a rend Magyarországon. Meg alakult a sokat emlegetett "koncentrációs kormány" és megkezdődhet végre a komoly munka. Megkezdődött a választások előkészítése és a választások kiírása és megtartása. A legutolsó távirati híradások szerint, Sir George Clark, a párisi legfőbb tanács rendkívüli követe kijelentette, hogy a Huszár kormányt hajlandók elismerni a szövetségesek és azonnal megkezdik a békétárgyalásokat Magyarországon, mielőtt megtörténne az általános választások.

Budapesti távirat részletesen ismerteti az új kormány tagjait. A távirat szerint, a magyarországi miniszterek száma óriási arányokban megnőtt, mert a kabinetben nem kevesebb, mint tizenhárom miniszter szerepel. A névsor a következő:

- Miniszterelnök: Huszár Károly
- Belsőügy-miniszter: Beniczky Ödön
- Közoktatásügyi miniszter: Haller István
- Földmívelésügyi miniszter: Rubinek Gyula
- Kereskedelemügyi miniszter: Heinrich Ferenc
- Közbiztonsági miniszter: Payer Károly
- Külsőügy-miniszter: Gróf Somssich
- Igazságügy-miniszter: dr. Párizy (P)
- Nemzetiségi miniszter: Blejtor Jakab
- Hadügy-miniszter: Friedrich István
- Pénzügyminiszter: Báró Körösi Sándor
- Közellátási miniszter: Nagy-Atádi Szabó István
- Kisbirtokosok minisztere: Sokorópátkai Szabó István

Az új kormányban tehát a keresztény nemzeti párt tagjai alkotják a többséget, míg a szocialdemokratáknak egyetlen tagja, Payer Károly, az ország elnöke. A legutolsó bécsi táviratok azt állítják, hogy a szövetségesek teljesen ki akarják vonni a kormányból, mert nagyon elkésztette a pártot az a körülmény, hogy folytonosan a szocialistákat okolják azért a katasztrofális helyzetiért, amibe Magyarország került. A szocialdemokrata párt, állítólag teljesen vissza akar vonni a politikai szerepléstől és a keresztény nemzeti párt és a többi konzervatív elemek akarja bizni az új távirat munkájának elvégzését.

Párisi táviratok szerint Románia elküldte már választást a párisi legfőbb tanácsnak, arra a jögzékre, mely utolsó számúba ment. A jögzék egy heti időt szabott meg választásra és az a határidő az elhunyt híftón jart le. Előzetes értesítések szerint, a román kormány válassza kielőző és Románia megjelölje a szövetségesek követeléseit.

"Nem dajcolhat a magyar nép..."

"Az Est" október 29-diki számanak zsepcikke.

A VALSÁG

Megérett, három hónap eseménytelen eseményei után elérkezett oda, hogy levonjuk az események végső következtetéseit. Kitiűnt, hogy az ententál sem dajcolni, sem akaratát kijátszani nem lehet. Nincs más hátra, mint hogy a békének és a rendnek arra az útjára lépünk, a melyet a győtesek mutatott utja már hónapokkal ezelőt számunkra kijelölt. Nem lehet ezt az útjányt sem elkerülni, sem átugrani. Rajta kell haladnunk, ha a békéhez, a munkához és a nyugalomhoz akarunk eljutni.

Minden igaz magyar embernek kötelessége, hogy ezt a rideg tényt tudomásul vegye. Ehőöl a felismerőből kell kiindulni minden cselekvésünknek. Es az a kapu, a melyen mindenki nek át kell lépni, a ki házját híven szolgálni akarja, de ki-vül kell hagyja minden felesleges podgyást; az önérdéket, a hiúságot, a bosszúvágyat.

Ugy látszik, mintha a pártok tisztában lennének a rideg valósággal, mintha megonykűt volna a gyűlölet közöttük, mintha hajlanának az egyetlen lehetőség; az önmegvédés felé, hogy szolgálják az egyetlen célt: az ország megmentését.

Lajárt a közöjgi török, a parlamentti kakazvadások, a pártkonvenciókon való megbeszélések ideje. A jövő a józan, eredménytelen munka az ésszelten kötelességeljesítés ideje lesz. Hűségese igázokra, igazságtalan napazimozokra van szükség az országnak. Keserűség nélkül, férfias bátorsággal, minden akadályon győzni akaró keménységgel néznünk szembe helyzetünk nehézségeivel.

A magyar fajának minden tagjának erőjeire szükzse van most, hogy országának ebből a legnagyobb világháború kiharúljunk. Ne játsszunk tehát tovább válságodot, ne ismételjük a régi idők politikai komédiáit, fogjuk össze minden tiszteletű, erős és tudás, mert ha ez még most sem sikerül, akkor csakugyan olyan rothadt a mai nemzedék, hogy az utókor képtelen lesz befogni az orvát, mikor a róla szólt lapot olvasza a történelemben.

Kivégzett tábornok.

Carranza halála itéltette és agyonlövötte Felipe Angeles, Villa hadvezéré.

EL PASO, TEX., nov. 28. — Chihuahua Cityben szerdán reggel egy csapat katona sortűzt adott Felipe Angeles generálisra, akit Carranza hadbírosága mint forradalmi vezért halálra ítélt. Angeles a félelemmel minden jele nélkül lépett a csapat elé a várta a sortűzet.

A hős generálist, aki Villa hadseregének az esze volt, az egész világon ismerték, mint azt, aki a világháborúban olyan hírneves francia 75 milliméteres ágyukat tökéletesítette. A hadbíroság, amely Carranza négy tábornokából állott, a Hősök Színházában nyílt színpadon tárgyalta Angeles ügyét. A színházat zeulóság megtöltötte a férfiak és nők tömege. A tárgyalás hétfőn reggel 8 órakor kezdődött és kedden este 10 órakor ért véget a halálos ítélet kimondásával.

Amikor nyilvánvalóvá lett, hogy halálbüntetést szabnak a vádlottra, a közönség soraiból többen, előkelő férfiak és nők felzúzódtak és kegyelemért esdekeltek a népszerű katona számára. Carranza elökhöz is számosan folyamodtak, hogy kegyelmezen meg a kitűnő tábornokot.

TÁRGYALGATNAK A VASUTASOK UJ KÖVETELÉSÜKRŐL

A clevelandi konferencia szerint a kormányznak vissza kellene állítani a régi rangrendszerét.

A konvenció szerint asztrájk ról még nincsen szó.

A vasutasok négy hatalmas testvérisége 470 főjőknak elnökei Clevelandban konferenciát tartanak, amelynek a célja az, hogy megbeszéljék a magatartásukat Hines vasuti főigazgatónak újabb ajánlatával szemben, amely szerint a lassú teherforgalomban teljesített túlmunkáidőért másfélszeres bér járna eszentel. E mellett természetesen a bérköveteléseiket és a helyzetüket általában részletesen tárgyalja a konferencia.

A vezetők szerint valószínű az, hogy vita fog megindulni abban a kérdésben, hogy a kormány, mielőtt a vasutakat magántulajdonba visszavádna, állítsa helyre azt rangrendszerét, a mely fennállott akkor, amikor a vasutakat szövetségi kezelésbe átvette. A munkások szerint olyan alkalmazottak, akik akkor jóval kisebb fizetést huztak, mint más osztálybeli alkalmazottak, most fizetés dolgában felülhaladják az utóbbiakat, ami meglehetősen rosszat ért szül. A szónokok általában a régi rend visszáállítására mellet szállanak szikra.

Felhozták a fűtők, vasuti kiserőszemélyzet és konduktorok béremelési kérémeit is, melyek 40 és 45 százalék között váltakoznak. A mozgonyvezetők még nem terjesztették elő a maguk követeléseit.

A vezetők szerint egyelőre asztrájkról senki sem beszél ugyan, azonban kiemelik azt, hogy a fiókok elnökeiből álló eme konferencia, ha akarja, elrendelheti a sztrájkot, anélkül, hogy erre vonatkozóan referendumot kellene elrendelnie.

A helyzet az, hogy a konferencia valószínűleg nem fogadjja el Hines vasuti főigazgató ajánlatát a jelen formában. Valószínűleg olyan módosítást akar majd rajta tenni, a mely az ő érdekeit jobban megvédelmezi látszik. Az ilyen megmozdított javaslatot kiűldözték fogja Washingtonba vinni Hineshez.

Amerikának katonaanyaga.

A sorozási adatok szerint 19,000,000 katonai szolgálatra alkalmas férfi van az országban.

WASHINGTON, nov. 28. — A sorozási kimutatások alapján most tettket jelentést arról, hogy milyen az Egyesült Államok katonának való anyaga. A jelentés az ország katonai erőt 19,000,000 millió emberre teszi. Szükség esetén ennyi lelket tudna ugyanis zászló alá hívni a kormány.

A 18 és 45 éves férfiak közül 28,908,576 regisztráltatta magát. Ezek közül majdnem 80 százalékat alkalmasnak találta katonaigazgatás. A legtöbb katonának alkalmas férfi azokban az államokban van, a melyek az ország közepén vannak (százalék) állig.

Károly császár "meg van törve"

GENF, nov. 24. — Károly, egykori osztrák császár és magyar király megeáfolta azt a híresztelést, hogy Franciaországtól "nyugdíjat" könyörgött, de letagadhatatlan, köztudomású tény, hogy Károly nagy anyagi zavarokkal küzd és az egész uralkodócsalád szűkölködik készpénzben.

A MUNKÁSPÁRT A SZOVIETEK ELLEN

A chicagói konvenció még meg sem akarta hallgatni a kicsi bolshevik tábor határozati javaslatát.

Nagy volt az ellentét a prohibíció dolgában és volt hajbakapás is.

Mint Chicagóból jelentik, az utjonnan megalakult amerikai munkáspárt konvenciója nyílt és impozáns állást foglalt a szovietforma ellen. A vonatkozó határozati javaslatát szemben olyan erővel nyílt meg az ellenszenv, hogy az 1400 főnyi női és férfi delegátus legnagyobb része meg annak felolvását sem várta be. Vita a kérdés körül egyáltalában nem volt.

Toszin Bennett ügyvéd, a határozati javaslatok bizottságának az elnöke a jelentésben azt fejtegette, hogy a javaslatot a konvenciónak el kell vetnie. Kérte ennek a támogatását. A támogatás olyan elemi erővel jelentkezett, hogy egyrészt véget vetett minden aggodalomnak és minden kétségkizáróan igazolta azt, hogy a maroknyi bolshevik csoport nem fogja a pártot a maga józan, megmondott irányától eltéríteni.

Sokkalta nagyobb zavarok keletkeztek azonban akkor, a mikor az itálialtilomnak a kérdése merült fel. A konvenció vezetői mindent megtekertek arra, hogy a kérdést ne engedjék a konvenció elé, azonban a sörgyári munkások mégis felvetették, amire igen zivatrosan jelenetek keletkeztek. A sztrájak és nedvesek csaknem egymás hájának rohantak és csak Max Hayes elnök tapintatos közbe lépésének tudjandóható az, hogy a konvenció azonnal székre nem szakadt. Az elnöknek ugyanis sikerült a kérdést az állandó bizottsághoz áttétele. Egyelőre tehát nem lehet tudni, hogy a munkáspárt asztrájk lesz-e, avagy nedves, azonban valószínű, hogy ez a kérdés még nagy port fog felvenni a juniusi konvención.

Bulgária buzalmósa.

Sohasem történt még annyi buza ebben a kis balkán országban, mint az idén.

SOFIA, nov. 27. — Bulgáriában kitűnő buzatermés volt az idén. Legalább is 250,000,000 dollár ér a termés, amelyből nagyobb még nem volt az országban.

Várnában hatalmas elevátókat építenek, hogy a kivitelre szánt rengeteg búzát hajókra rakhassák.

VISSZAUTASITJÁK A Bányászok A FÜTŐANYAG-BIZTOS AJANLATÁT

AZ ÓRIASI HASZON

Glass pénzügyminiszter szerint a bányatulajdonosok 1917-ben rengeteg hasznot vágtak zsebre.

WASHINGTON, nov. 27. — Glass, szövetségi pénzügyminiszter, az adóhivatalok szakértői által összeállított statisztikai adatok alapján ma nyilatkozatot adott ki, amelyben megállapította azt, hogy a bitumén aszénbányák tulajdonosai 1917-ben olyan hasznokat vágáltak zsebre, amelyek bátran óriásiaknak, szinte hallatlanoknak mondhatók. Ezek a hasznok, a Mississippifolyótól keletre eső aszénbányák államokban sok helyütt 100, sőt 150 százalékat tették ki a befektetett tőkének. A nyilatkozatban többek között a következőket mondja a pénzügyminiszter: "Az Egyesült Államok aszénbányatulajdonosai 1914-ben és 1915-ben átlagosan 30 százalékos veszteségre dolgoztak, ha a rendelkezésükre és a területek értékesítését a kibányászott szén miatt figyelembe vesszük.

"Viszont 1916-ban, az óriási szénárulatok, a legutóbbi nyugaton levők kivételével pőnt kezdtek csinálni, a minnek azután az lett a következménye, hogy a haszon ez esztendőben átlagosan 100 és 150 százalék között váltakozott a befektetett tőkével szemben.

"1917-ben azután a Mississippifolyótól keletre eső óriási szénbányák olyan hasznokat csináltak, amelyeket bátran mesének lehet nevezni. Általában tekintve a haszon a befektetett tőkével szemben 100 és 150 százalék között váltakozott, azonban voltak olyan kompániák is, amelyeknek a haszna nyolcszáz százalékra rugott.

"1914-ban az Appalachian és a központi szénvidékeken már nem volt ennyire jó esztendő és a hasznok az előző évtől szemben átlagosan 25-35 százalékkal leszállottak. Ekkor is volt azonban olyan kompánia, amely háromszáz százalékos hasznot vágott zsebre.

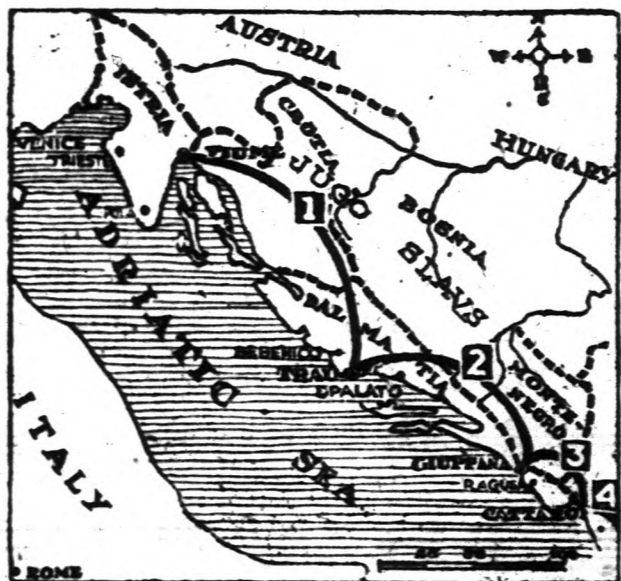
"A nyugaton viszont az 1918-iki esztendő jobb volt az 1917-iknél és a hasznok a Rocky hegység szénüldékeinek a befektetett tőkéshez való viszonyában egész négyes százalékig is emelkedtek.

"Az 1919-iki nem teljes és nem hivatalos adatok alapján úgy látszik, hogy ez év közel sem jött az előző esztendőkhöz, sőt egyes kompániák azt állítják, hogy ebben az esztendőben teljesen pőntek veszítettek".

NEW YORK, nov. 27. — McAdoo volt pénzügyminiszter tudvalevően azt állította nyilvánosan nemrégiben, hogy a aszénbányatulajdonosok 1917-ben megbörtönközték és teljesen jogtalan magas hasznokat vágtak zsebre.

A bányatulajdonosok erre táviratot írtak és a volt miniszterhez, amelyben annak az állítását éles kritika alá vették. McAdoo most válaszolt erre a táviratra és mindenben fenntartva az állítását, arra szólította fel a bányatulajdonosokat, hogy

AZ EGÉSZ ADRIAI TENGERPARTOT FENYEGETI D'ANNUNZIO TERVE.

Ujabb háborús esze fut a Balkán felé. Az új jugoszláv birodalom, 400,000 fős hadsereggel várja azt a pillanatot, amikor D'Annunzio, "Flumina parancsnok", bevárhja fenygetését és megtámadja Dalmáciát. A tőkepénz feltehetően az az, hogy az 1. számú flottát felett az olasz flottát, a 2. felett a francia flottát és végül a 4. és Cattaro küldetés felett az angol hajóraj "vadászt". A nagy "vadászt" nem riasztja azonban vissza az elszánt katonák: a kettő hadvezér D'Annunzio.

D'ANNUNZIO ISMÉT A SZLÁVOK ELLEN

D'Annunzio tizenkét előkelő jögszlávot letartóztatott és tuszokköté magánál tartja

BEIGRÁD, nov. 27. — Sebenicoból ideérkezett híradások szerint D'Annunzio rendelkezése az olaszok által megszállva tartott dalmát területeken tizenkét előkelő jögszlávot letartóztatott és tuszokköté a főhadiszállásra vitte.

Hír szerint Sebenicoban elkészültek az ostromállapotra. Tartanak tőle, hogy az olaszok hamarosan megtámadják a várost.

Párisból jelentik, hogy oda a békekonferencia legfelsőbb tanácsához megérkezett a jögszlávok tiltakozása D'Annunzio és katonáinak garázdálkodása ellen. A tiltakozásban a jögszlávok kijelentik, hogy abban az esetben, ha a békekonferencia hamarosan nem lép föl D'Annunzio ellen, a háboru elkerülhetetlen. A jögszlávok követelik, hogy a konferencia erről azonnal értesítse D'Annunziot. A jögszlávok a békekonferenciát vádolják erélytelenséggel. Kijelentik, hogy a konferencia oka annak, hogy a nyáron kiadott rendelkezés, amelynek értelmében az olaszoknak Fiuméből vissza kellett volna vonulniuk és helyükbe angolokból, franciákból és amerikaiakból álló rendőrszapatnak kellett volna bevonulni, D'Annunzioék nem tették eleget.

A jögszlávok eszenkülvi Olaszország is vádolják, a miért "eset a forradalmat" elűzték.

Rómából táviratozták, hogy azokban a városokban, ahol a románok kivonulnak, a lakosság bucsuhanketteket rendez a tüntelőikre. Így volt Veszprémben is, ahol a bankett-rezertív Bertin francia erődés is, aki meggyőződött arról, a jó viszonyról, amely "összinté" a magyarok és a románok között.

NINCSEN BÉKESSÉG

Lewis szerint a asztrájk vége és a termelés kezdete még mindig csak oly messze van, mint eddig volt.

WASHINGTON, nov. 27. — Garfield fűtőanyagbiztos tegnap este közölte a bányatulajdonosokkal és a bányászokkal a kormányának a fizetésemelésre vonatkozó határozatát. A határozat óriási visszataraszt keltett, megdöbbenést végessen a bányászszeg soraiban. A kormány ugyanis úgy határozott, hogy a bányások csupán 14 százalékos béremelést kapjanak, amely béremelést, amint bejelentette, csak a bányatulajdonosok lesznek kötelesek viselni és azt a közönségre és nem háríthatják. Eppen ezért, mint mondotta, a kormány által megállapított szénárak továbbra is fenn fognak maradni.

A kormánynak erre a határozata Garfield győzelmét jelenteti Wilson munkáügyi miniszterrel szemben, aki tudvalevően 31 százalékos béremelés mellett kardoskodott.

Garfield ajánlata hat százalékkal kisebb béremelést jelent, mint amit a múlt héten maguk a bányatulajdonosok megállapítottak. Ezt az ajánlatot a bányások tudvalevően kerekben visszautasították. Ennek megtörténte után jött Wilson munkáügyi miniszternek a megállapítása, amely szerint a bányások jogosan követelhetnek legalább 31 százalékos béremelést. A bányások ezt hajlandók is lettek volna elfogadni és egész tegnapig abban bíztak, hogy a kabinet Wilson ajánlatát fogja magáévá tenni Garfieldnek az ajánlatával szemben.

Amikor a fűtőanyagbiztos határozatot a bányások előtt bejelentette, az utóbbiak egy néhány percig szőhöz sem jutottak a megdöbbenéstől, azután azonban kiáltásokkal és bebungálásokkal szakították félbe Garfield beszédét.

Lewis, a bányászati elnöke nyilván kijelentette, hogy a bányások a kormány ajánlatát el nem fogadják és, hogy a sztrájk vége, avagy a termelés felvételének kezdete csak olyan messze van, mint volt ezelőtt. Lehetőség ugyan, hogy újabb egyezkedést kísérletek fognak megkezdődni a bányászok és a tulajdonosok között, azonban bizonyos az, hogy az utóbbiak semmi esetre sem lesznek hajlandók többet ajánlani, mint amit a kormány megállapított.

Frank Farrington, az Illinois bányászok vezetője szerint ezek a bányások a végösszék fognak harcolni és nem fognak a munkába visszamenni. Egyben megkérte, hogy vajon a kormány kényeszerint fogja-e a munkásokat a munkára. Garfield erre azt felelte, hogy a kormány senkét sem akar munkára kényeszeríteni, azonban arról gondoskodik fog, hogy mindazok, akik dolgot akarunk, est háborítatlanul megtehessek. Farrington erre oda kiáltotta, hogy az 6 államában nem lesz szükség arra, hogy katonasággal védelmezés meg a munkába visszatérő bányászokat, mert egyetlen egy sztrájkos is elegendő.

KUN BELA PARANGSAI A DUNANTULI AKASZTÁSOK KIMÉLETLEN VÉGZÉSÉRE

Ujabb terhelő adatok a vörös uralom vezérééről, akinek kiadatását megtagadta mostanáig az osztrák köztársasági kormány.

Kun Béla személyes bünei

Titokban bolshevik a osztrák kormány. — "Az Est" október 29-diki számának cikke a vörös uralom garázdálkodásáról.

A ki ismerte a magyar tanácskormányt az osztrák kormányval való kapcsolatát, csak részvételt olvashatta. Az Est tegnapi számában azt az újabb előterjesztést, melyet a népbiztosok kiadatása ügyében Bécsbe küldtek: egészen hiábavaló írt minden fáradozás, mert Renner sohasem fogja elvárásait az igazságszolgáltatásnak átadni. És mindazok a kik Budapestre már este sorbállnak az osztrák követtség előtt, hogy másnap az utolsó látogatásukra ügyében számot kapjanak (és hol van még ehhez a látározás, e hatatlan szekatura közben káromkodva emlegetik, hogy a népbiztosoktól bezeg nem kért vizumot az osztrák kormány. A bajor Leven kiadatása ügyében kitört marakodás is világos jele annak, hogy az osztrák kormány csak azért nem nyíltan bolshevik, mert akkor az entente nem adna neki élelmet. De erőt gyűjt és szervezkedik arra, az időre, a mikor majd fel szabadul az entente gyámsága alól.

Bár ebben a helyzetben semmiféle kiadási eljárásnak sincsen semmi gyakorlati jelentősége, a kérdés tisztázása céljából kiegészítjük a-kormány szerfőtt hiányos előterjesztését néhány adattal.

Az előterjesztés többnyire csak közvetve teszi felelőssé Kun Bélát, mint a tanácskormány egyik tagját, de lehet találni oly dokumentumokat is, amelyekben Kun Béla maga, közvetlenül intézkedik. Például a moson- és sopronmegyei ellenforradalmak idején, június 4-én Kun a következő parancsot küldte Győrbe:

Sürgős. Rákosi Ferenc politikai megbízott. Győr. Az ellenforradalmi mozgalmakkal szemben mindenütt a legerélyesebben kell eljárni, a munkástanácsokkal egyetértve, az ellenforradalom ellen mozgósított szervezett munkásságra támaszkodva. Kun Béla.

A "legerélyesebb eljárás" melyet Kun követelt, valami harminc becsületes embernek került az életébe. Szamuely gyilkolt, nem Kun Béla — mondják erre a proletárdiktatura hívei. Igen. De a esornai és kapuvári tömeges akasztások előtt napon Szamuely a következő parancsot kapta Kun Bélától: SS Budapest hu 97 61 8 730 Szamuely Szombathely Használjon fel minden eszközt, hogy a dunántúli ellenforradalom elfojtassék. Járjon el minden, kimélet nélkül.

UTLEVELEK. - HAJÓJEGYEK.
KÖZLEDEK SZENT KARÁCSONY.
UNNEPE, SIESSEN
PÉNZKÜLDÉMÉNYÉVEL,
A Korona árfolyama olcsó, a pénz biztonságos megkapják.
Irjon, vagy írást az emelvény irodámba, ahol pontos és előzetes kiadással fog részvenni.
JOHN NEMETH, JR. BANKER
437 Penn Ave. 231 Girard Ave.
Pittsburgh, Pa. Philadelphia, Pa.

NEM BOLDOGULHAT MAGYARORSZÁG, MINT KIRÁLYSÁG

Müller német külügyminiszter nyilatkozott az egyik lap tudósítója előtt a minapában.

Müller szerint Magyarországnak, mint királyságnak jövője nincs.

A bécsi lapok híre szerint Müller német külügyminiszter a minap az Ost-Westtelegraph című könyvatos főszerkesztőjének intervjút adott, a melyben a magyarországi helyzetre vonatkozóan a következőket mondotta: "Egész Németország a legnagyobb részével nézte azt, a mikor a bátor magyarok országát jóval a nemzetiségi határokon lehetőségein túl is szétmetétték, azután pedig a végleges pusztulás veszedelmének tették ki."

"Magyarország szenvedésének, ugylátszik, most sem fog vége szakadni, amennyiben azokból a monarchikus tervek közül, amelyek a bolshevik morcsának termőtalajából felburjánostak, az én nézetem szerint, Magyarország boldogabb jövője nem származhatik."

"Egy magyar diasztia, a melynek az újít egy idegen, hatalmas, de nagyon távolos érdekelttség igazgatta, igazán nem tekintendő modern szempontból néve a dolgokat, valami biztató jövőt ígérő megoldásnak."

"Magyarországnak, ha független akar maradni, nem szabad egy más hatalom változó kony kénye-kegyere bízni magát, hanem azt kell megkísérelnie, hogy a szövetségei a lehető legjobb viszonyba kerüljön. Ez különösen azokra az országokra vonatkozik, amelyekkel a hatalmas Duna folyam révén összeköttetése van, valamint a német-osztrák és a horvát-szerb államokra."

NINCS VÁLTOZÁS JENKINS ÜGYÉBEN

A letartóztatott pueblai amerikai megbízott konzul úgye még mindig a régi helyzetben van.

Wilson elnök kabinetje szorgalmasan tanácskozik.

WASHINGTON, nov. 27. — Az Egyesült Államok kormányja ama erőlyes hangú felvilágosításnak, hogy Jenkins, letartóztatott pueblai amerikai megbízott konzul a mexikói kormány azonnal cseresse szabadon, Carranza kormányja még mindig nem tett eleget. Hat napja mult el, hogy a konzul szabadlábra helyezésének határideje elmúlt és a mexikói kormány még arra se méltatta a felszólítást, hogy feleljen rája.

Wilson elnök kormányja most egyebet sem tesz, csak tanácskozik a további teendők felett. A kabinet eddig nem jött semmiféle határozatra, bár valószínűnek tartják a fővárosban, hogy Carranzához egy második felszólítást fog a kormány intézni, ha holnap estig nem jön Mexikó Cityből válasz az első jegyzékre. A kabinet legutolsó ülésén azt a tervet vetették fel, hogy ez a második jegyzék ultimátum jellegével bírjon, hangja nagyon határozott legyen és jelentse ki, hogy abban az esetben, ha az ultimátumra se érkeznék válasz, vagy pedig Carranza kormányja nem veszi magát alá az Egyesült Államok kormányja követeléseinek, a két ország között a diplomáciai összeköttetés megszüntetését mondja ki. Politikai körökben az a vélemény, hogy Carranza nem veszi komolyan az egész dolgot, hogy az ő meggyőződése szerint az Egyesült Államok kormányja csak tréfál, mikor a konzul szabadonbocsátását követeli. Ezen eszt kell vele szemben a lehező legerélyesebben eljárni.

A további fejleményeket nagyon izgatottan várják Washingtonban.

Fontos Kábelhír az ó-hazából

November 24-én kábel-távirat érkezett a címembre budapesti képviselőmtől, a mely hírül hozza, hogy Magyarország meg nem szállott területein újra lehet fizetéseket eszközölni. Es a kábel azt jelenti, hogy most már Magyarország minden részébe lehet újra teljes biztonságga pénzt küldeni.

Karácsonyi pénzküldés

Közeledik karácsony ünnepe és így csak természetes, hogy az amerikai magyarok az óhazában élő szeretteikre gondolnak és módot keresnek arra, mikép varázsolhatják boldoggá, széppé az otthon lévőket számora, szegényes karácsonyat. Erre most csak egy mód van: HA PÉNZT KÜLD NEKIK, MERT MA MÁR PÉNZET CSAKNYAT MINDENT LEHET KAPNI AZ ÓHAZÁBAN.

1000 K \$11.50	Bármely budapesti címre, vagy bármely budapesti bankba és a következő megyékbe: Pest, Szolnok, Csongrád, Borsod, Heves, Hajdu, Csanád, Békés, Szabolcs, Győr, Somogy, Fehér, Vas, Komáromnak a Dunától délre eső része, Esztergom déli része, Gömör déli része, Abauj déli része, Nógrád déli része, Zemplén déli része.
10,000 K \$110.00	
25,000 K \$275.00	
50,000 K \$525.00	
100,000 K \$1000.00	
1000 K \$22.00	Abauj megye északi része, Árva, Bars, Bereg, Esztergom északi része, Hont, Liptó, Máramarosnak a Fekete Tiszától északra eső része, Nógrád az Ipolytól északra, Nyitra, Pozsony, Sáros, Szepes, Trencsén, Turóc, Ugocsa északi része, Ung és Zemplén északi része. Ezen megyékben csehoszlóvak korona van forgalomban.
10,000 K \$215.00	
25,000 K \$975.00	
50,000 K \$1925.00	
100,000 K \$3800.00	
1000 Krona \$14.00	Horvátország, Szlavónia megyéiben, ahol jugoszláv korona van forgalomban.
1000 DINAR \$55.00	A bánáti megyékben, ahol szerb pénz van forgalomban.

A LEGUJABB PÉNZKÜLDÉMÉNYEKRŐL A NAPOKBAN ÉRKEZETT NYUGTAK BIZONYÍTJÁK, HOGY KISS EMIL PÉNZKÜLDÉSI RENDSZERE TÖKÉLETES. HA TEHÁT AZT AKARJA, HOGY A PÉNZE OTTHON PONTOSAN MEGÉRKEZZEK, A DOLLARAIT ERRE A CIMRE KÜLDJE:

KISS EMIL BANKÁR

133 SECOND AVENUE, NEW YORK, N. Y. ALAPITVA: 1898.

Ezer és ezer ember térfereg itt New Yorkban, várva a hazatérés lehetőségére. Költik a pénzüket és ezer veszedelmek vannak itt kitéve. Ujra figyelmeztetem az amerikai magyarokat, ne hagyják el vaktában munkahelyüket, mert a hazatérés ma még nagyon nehéz és nagyon bajos. De eha már New Yorkban vannak, ósizedjenek ósmeretlen emberektől és ne váltsák be pénzüket vagy a magukkal hozott csekket, amíg előbb személyesen nem keresnek fel irodámban.

CSONYI KÉRT
gyermeknek, közel áll, ha hogy a Karácsony.
N MINDENT
bahaza sok kódományát még
akaróskodni.
LUNK, MINT
ET
bista, de pénze odik. Bankunk
LÉK ÉS
EGE
a magáé. Megboldogulását és karított pénzt bostafordultával
duljon bizalom.
nden meggye, mert a ma-lott területa
NOS NK
KUZLET:
Second Ave. 83rd Street
NY.
Albert
532
-5, este 6.30-7.30.
Tel. Central 3762 W. Cleveland, Ohio. State Loran 693-W
gbitható cég.
Honfitárs!
Ha pénzt akar küldeni az ó-hazába. Ha az ó-hazába akar utazni, Erdélybe, Csehszlovákiára, mielőtt
alommal hozzágyöngyiegg.
REZZUK.
ANKÁR
New York City 4th Str.
E. JÓZSEF

Visszautasítják a bányászok a fűtőanyag-biztos ajánlatát.

NINCOSEN BEKESSÉG. AZ ÓRIASI HASZON.

(Folytatás az 1. oldalról) fog köztük visszatérni. Ezután zajos jelenetek folytak le. A többi államok bányászainak képviselői is közbekelelték, hogy az ő államaikkól sem fognak a bányászok a munkába visszamenni. Lewis magából kikelve, emlegette azt, hogy a kormány ajánlata egy szerűen neveltes. mig Garfield azt akarta bizonyítani, hogy a 14 százelekes béremelés egyenlő sorba hozza a bányászokat a többi amerikai iparágak munkásaival.

Az igazgatók azelőtt megkérdezték Garfieldtől, hogy vajon mire támaszkodhatnak a bányászok, a fűtőanyagbiztosra, vagy pedig a munkügyi miniszterre, mire Garfield azt fejtette, hogy a kettőnek a kötelessége között nagy a különbség. A munkügyi miniszter szerinte csak egyetelhet, azonban a fűtőanyagbiztos tehet, mint aki a nagyközönségnek az érdekeit képviseli.

Egyben egy feltett kérdésre azt is kijelentette a fűtőanyagbiztos, hogy abban az esetben, ha a bányatulajdonosok többet ajánlanának fel, mint amit a kormány engedélyezni akar, ő nem fogja megengedni azt, hogy ezt a többletet a nagyközönség nyakába varrják. Ezzel azután körülbelül el is vágta a kormány a meggyőzésnek még a legkisebb kilátását is.

FERIÁK ÉS MŰK bármilyen bant az országban, jukban a legmegbízhatóbb nyugszereket szerzethetik be a **KEPES GYÓGYSZERTÁRBAN** 2017 W. 25th St. Cleveland, O.

DR. MAJOROS JÁNOS magyar fogorvos. 8820 Buckeye Road, Cleveland, O. Rendel. délelőtt 9-től este 8-ig. Vasárnap délután 2-5-ig.

New York, 1918. november 21-én.
Transatlantic Exchange, Inc. 203 Tenth Ave., New York, N. Y.
TISZTELTY URALM! Nemcsak a bajra esküünk, hogy visszatérjünk szeretett hazánkba. Az Onk fránt érest hála arra, hogy most bennünk, hogy ezen utolsó percekben ósimeztet mondunk nekünk nekünk lelkiismeret és pontos kiadással, melyre lehező határ: nekünk, hogy oly gyorsan jutottunk az utóvilágba és kellettünk újra Rotterdamon ki rög nem állott szülőföldünk felé.
Kérlek Önöket, hogy közzé tegyék nekünk leveleit tartalmazó az utóvilágban, ha hála minden magyar, hogy hova kell fordulnia hazaútunk ügyében. Össze az utóvilágban a Transatlantic Exchange, Inc. céget használni vagy Honfitársainknak a ezen sorok igazgatóját az utóvilágban kiadással.
Bertala Eszka, Mart Burns, Cassidius Solinas, Tóth István és neje, János Muth, Stefan Muth, John Muth Jr., Bernadine Reach, Tóth István, Mathias Stauchinger, Zsigmond Mihály, Szabó Sándor, Mészáros Mihály, Paul Schweighardt, Teréz Schweighardt, Valentin Reach, Apollonia Reach, John Kissner, Mihály Hügel, John Reach, Marthy Mihály és Bernadine Mihály.
TÉNYEK BESZÉLNEK!
TRANSLANTIC EXCHANGE, INC. 203 TENTH AVE., COR. 2ND ST., NEW YORK, N. Y. Tel. WATSON 7222.

UJ RÉMTÖRTÉNET A MAGYAR VÖRÖS URALOM IDEJÉBŐL

Hogyan szepelt Dr. Telek-Pécskai Iona a bolshevik akasztásoknál? — A pervers urhölgy.

Nagyon érdekelte az akasztott emberek kintódása és halálhőrgése. A Neues Wiener Abendblattban olvassuk: Budapestről jelentik Japunknak, hogy a magyar bolshevik rémtörténetei egyre nagyobb számban kerülnek nyilvánosságra, a rendőrség és a belügyminiszterium által folytatott vizsgálat egyre több és több érdekes adattal gyarapítja ajánlata feltételül igazságos és azt az elért hasznokból a bányatulajdonosok a közönségnek minden megterhelése nélkül meglehetik.

Az adatok között nem áll utolsó helyen az a rész, amely arról ad értesítést, hogy a kommunizmus alatt milyen volt az igazságszolgáltatás módja. Ezek közül az adatok közül álljon itt ismételtül a következő: A kommunizmus alatt nagy szerepet játszott az egyik terrorista különítmény parancsnoka, Pécskai József, aki a bolshevikizmus bukása után eltűnt Budai, a Fehérvári-ut 39. szám alatt levő lakásáról, de később Budafokon a esendörök felismerték és letartóztatták. Vele együtt tartóztatták le a feleségét, Dr. Telek-Pécskai Ionát, aki a kommunizmus alatt furcsa szerepet játszott. Öngyárga ugyanis azt a kiváltságot kérte a maga számára, hogy ő lehessen a hóhér és sajátkezűleg akasztassa fel az áldozatokat. Az asszony mindig híve volt a kommunizmusnak és júliusban végre teljesült álmának vágya, kinevezték "az Igazság Végrehajtójának".

Ugy a férj, mint a feleség beismerték, hogy júliusban, Kiskőrösön, a piacotérn felakasztották a forradalmi törvények rendelkezése két egy-

temi hallgatót, akik Budapestről menekültek oda. Azt is beismerték, hogy a forradalmi törvények itelete után, szintén a piacotérn, felakasztották nekgy főhadnagyot és hét civilt, akiket a kommunisták ellenforradalmi törekvésekkel vádoltak.

A törvények elnöke Vég Mihály volt. Mikor valamennyi áldozat függött, az asszony, mint orvos, hivatalosan konstataulta a beállott halált. Azután odafordult a törvények előhöz: "Mikor lesz legközelebb megint munka?" Vég szerint, aki különben szintén fogságban van, a rettenetes némbor Bükkösön sajátkezűleg akasztott fel egy ottani birtokost, Szupplits Györgyöt, és "több névtelen ellenforradalmárt".

A házaspár különös kegyence volt Vágó Bélának és Szamuely Tibornak. Vágó Béla, mikor az embereivel bevontak Kálcsosára és ott a dicő házaspárt megpillantotta, kocsijából csókokat dobott feléjük.

Dr. Telek-Pécskai Iona a vizsgálóbíró előtt cinikusan viselkedik és hisztéria, exaltált nyenyomását teszi.

Pörzsölt disznók közel Clevelandhoz, mindenki önmaga kiválóghatja és mi haszáljuk. **Olcsó napi árak.** Megtekinthető vagy bővebb felvilágosítást nyújt: **S. MAJOROS** 8806 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, O. 277-91.

VILÁGHIRŰ ELISMERT ARCSZÉPÍTŐ, BÓRÁPOLÓ, KÉZFINOMÍTÓ, eltüntet az arcról a szépséghibákat, szépití a esunyát, szebbet teszi a szöpet a valódi.
VÖRÖS KERESZT
LILIAM CSOKOR
mely négyféle szerből, a Lilium Szappanból, Lilium Krémből, Irgy Lilium Tejből és egy doboz Lilium Puderből áll, a mely készlet a nők és férfiak kedvence szépségüzere. Széplő, folt, pattanás biztos megszüntetője. Ezzen és ezzen használják, nincs olyan, ki ne esudálna kitünő hatását. Szépití az arcot, finomítja a bőrt, nem tartalmaz semmi káros anyagot.
A Lilium Csokor, vagyis a négy szerből álló készlet csak két dollár és 10 cent. Rendelje meg még ma!
Pontos cím:
Vörös Kereszt Patika 8901 Buckeye Road, Cleveland, O. NAPTAR! Minden rendelő utóvkor gyönyörű naptárt kap.

CLEVELANDI HIREK.

A GYŰJTÉS NAGY SIKERREL VÉGZÖDÖTT.

A COMMUNITY CHESTBE \$3.834.789.08 FOLYT BE.

Nagyjelenű adakoztak a clevelandiak egy városi jótékonyági intézményeknek, mint az Európában szenvedő nép részére. Majdnem öt millió dollár van a város közigazgatási pénztárában.

A Community Chest gyűjtés, amelynek az volt a célja, hogy 5.500.000 dollárt hozzon össze 32 helybéli jótékonyági intézmény fenntartására és az Európában szenvedő népek segítségére, várokozáson felül sikerült.

Nem kevesebb, mint 3.834.789.08 folyt be a Community Chestbe, vagyis 409.789 dollárral több, mint amennyit legelőször reméltek.

Ha a befolyt összeghez hozzáadjuk a War Chest, vagyis a háborús jótékonyági alpból megmaradt 826.975,05 dollárt, akkor \$4.660.864,05, vagyis közel öt millió dollár áll rendelkezésre Clevelandnak arra, hogy jótékonyagot gyakoroljon vele. Ebből a hatalmas összegből 3.425.000 dollárt fognak a helybéli jótékonyági intézmények közt szétosztani, 1.235.864 dollárt pedig az európai szenvedőknek juttatnak.

Mivel még nem érkeztek be az összes jelentések a gyűjtőbizottságtól, valószínű, hogy a tuljegyzés a Community Chest részére eléri a másfél millió dollárt.

A gyűjtőbizottság elnöke, Samuel Mather úgy nyilatkozott, hogy a kampány mesés sikerrel járt a büszke arra a nagylelkűségre, ami Cleveland népe részéről megnyilatkozott.

KÉTSZER KÖTÖTT HÁZASSÁGOT KÉT NAP ALATT.

Gonda Frigyes még sem kötött el bigámist. — Rothman Irénke az új menyecské.

Gonda Frigyes, a Waechter und Anzeiger-hirdetési osztályának tisztviselője megnősült. Frigyes az 1887 E. 97th Street-en lakó Rothman Irénkével majdnem háromszor kötötte meg. Az első esküvő Samuei Silbert bíró közreműködésével ment végbe. Silbert bíró régi barátja a fiatal párnak s már hat hónappal ezelőtt az eljegyzés hírének vételekor kijelentette, hogy ő fogja az esketést végezni. Amióta Silbert bíró összeadta a fiatal párt, a menyasszony, hogy biztos legyen a dolgotban, elvérezte az esketést Zoul bekebíróval is. Gonda, aki erősen belejött az esküvésbe, azt ajánlotta, hogy most már áldassák meg a frigyét Wolay rabbival is, de a Rothman-család a harmadszori esketést fölöslegesnek tartotta, így aztán elengedték a fiatal párt nászutra New Yorkba dupla polgári esketés után.

Gonda Frigyes budapesti származású. A Woodland avenuei magyar ifjúsági együleti életben sokat tevékenykedett. A fiatal pár volt az első, amelyet Silbert bíró hat évi bírósódása alatt megesketett.

OLCSÓBB LESZ A VILAMOS.

Hat jegyet fognak adni 25 centért, ha a közönség nem kíván mástál jobb szolgáltatást.

Mint ismeretes a Clev. Railway Company-nak adott Taylor-féle szabadalom lejárta követeli, hogy a társaság szállítsa le a villamos vilámból, amiódon a kamat alap meghaladja a 700.000 dollárt. Ez az alap most sokkal nagyobb, a társaság hajlandó a "11 jegy 50 centért" rendszer helyett a "6 jegy 25 centért" rendszert behozni, ha a közönség nem óhajtja inkább a mai állapotot megváltoztatni.

Válszínű, hogy sikerülni fog egy oldani meg a kérdést, hogy a viládjai is olcsóbb legyen, meg a szolgáltatás is javuljon.

MEGHÍVÓ.

A West Sidei Oljár Leány Egyesület november 30-án, vasárnap este a hitközség nagyereményében András estélyt rendez. Lesz ott ólomöntés, galuska-készítés, kukorica pattogatás és sok más kellemes szórakozás. Ot minden fiatal megtalálhatja szíve választottját, de különösen az Adrások figyelmét vonjuk fel ezen estélyre.

Becses megjelenésüket várjuk.

AKIK SZIBIRIÁBAN FEJEZTÉK BE ÉLETÜKET.

A Lake Daraga hajó az elmúlt héten 133 amerikai katona hulláját hozta haza Szibériából. A hős amerikai katonák az orosz bolszevik sereg elleni harcokban veszítették életüket.

AZ ILLINOISI ELNÖKJELÖLÉS

Palmer igazságügyminiszter és McAdoo volt pénzügyminiszter fognak versenyezni a jelöltséget.

CHICAGO, Ill., nov. 21. — Május majdnem bizonyos, hogy az áprilisban tartandó előválasztás alkalmával a demokratá delegátusok két jelöltségre pályázó államférfi közt fognak választani s ez a két férfi a Mitchell Palmer igazságügyminiszter és William G. McAdoo volt pénzügyminiszter, Wilson elnöknek a veje lesz.

A két demokrata "lehetőség" illinois képviselői már erősen dolgoznak, hogy az országos demokrata konvencióra küldendő ötvennyolc delegátus támogatást megnyerjék jelöltségük számára. A chicagói pártvezetők már értesítették, hogy úgy McAdoo mint Palmer nyitnak hadizsálat Chicagóban.

A két jelöltségre pályázó államférfi bizalmasai arra törekkeznek, hogy Roger C. Sullivan, a chicagói demokrata hatálmasság és a Cook megyei demokrata pártvezetést támogatását megnyerjék. Sullivan még nem nyilatkozott, hogy ki mellett foglalt állást.

Pomerene ohioi szenátor támogatódó is szorgalmazkodnak Illinoistól s nem lehetetlen, hogy az ő neve is rákerüljön a szavazó-cédulára. Ha Champ Clark volt házelnök is a pályázók közt lesz és jelölék, azt mondják a hangulat állítólagos ismerői, hogy éppen úgy meg fogó lesz Illinois mint, ahogyan '1912-ben volt.

KARDOS JÓZSEFNE

oklevéles szülész

A hozzá fordulónak tanácsot és segélyt nyújt. — Lakása: 4000 Bridge Ave., Cleveland, O. Telefon: Lorain 259-W. Hsp-287-ig

ARTATLANOK HALÁLA.

Dale Hubbard, Warren, O., Grimms, Ban Casgranda és Arthur McElfresh, amerikai katonák létek egyen a fegyverszünet évfordulója emlékére rendezett ünnepi felvonuláson, a bolszevik gyilkosok a Washington államban lévő Centraliában.

KÉZI MUNKA, VÁSZON, KARTON ÁRJEJYÉZÉK INGYEN.

Kérjen árjegyzéket gyárunkból. — Vidéki rendeléseket 24 óra alatt szállítunk.

Kaphatók hazai DELIN ÉS BERLINER KENDÖK. Garantált Mosó Pamutok.

Miller és Weissfeld

Kézi Munka és Sztempelő Gyára. — Vászón, Karton és Flanel Nagy Raktára.

5909 Woodland Avenue, Cleveland, Ohio

A NÉPSZÁMLÁLÁS ÉS AZ AMERIKAI FARMER

A földmívelésügyi miniszterium is kivészi a maga részét az 1920-ban megejtendő új népszámlálás óriási munkájából. A népszámlálás a mezőgazdasági fejlődését nagy mértékben fogják elősegíteni, miért is a kormány az amerikai farmerok nagy tömegét teljes együttműködésre szólítja fel, hogy a szükséges mezőgazdasági adatok összegyűjtése megkönnyíthessék.

Mint hogy a farmerok többnyire kora tavasszal kezdik meg a földmunkát a ezen időben a jószágállomány összehámlálása is sokkal nehezebb, a népszámlálás kezdetét április 1-ről január 1-re változtatják. Így tehát január 1-én az ország minden részében egyidejűleg kezdik meg az ország közel 7.000.000 farmján lakó 35.000.000 főre tehető lakosság összehámlálását, ami a népszámlálás egész munkájának körülbelül egyharmadát képezi.

AZ ERDŐTŰZEK REPÜLŐGÉPEL VALÓ FELDERÍTÉSE KITUNÓ EREDMÉNYVEL JAR.

Alig pár hónapja, hogy a földmívelésügyi miniszter erdőségi szolgálata megszervezte az első repülő-őrséget és ma már teljes bizonyossággal megállapítható, hogy a kísérlet fényszerűen bevált és a jövőben is folytatni fognák az erdőtűzek repülőgépről való felderítését.

A repülő-őrség személyzete, a pilóták és mechanikusok, a hadügyminiszterium légi szolgálatából kerültek ki, a háborúból visszajövet felszerelések igénybe vételével és a hadügyminiszterium viseli annak teljes költségét. Három hónapig folyatlagos működésben volt a repülő-őrség, mely idő alatt 745 repülő-órát végeztek és összesen 92.605 mérföldet repültek be a gépmadarak. Számtalan tüzet fedeztek fel a levegőből, amelyek eloltásáról gondoskodás történt, még mielőtt a rendes erdő-őrség a tüzet felderítette és bejelentet volna.

Hat rendes légi-őrönalatt jártak be a repülőgépek California térségét, melynek összesen 8 repülőgép kétszer naponta több mint 1.600.000 akernyi állami és 5.000.000 akernyi erdő-terület repült be, ami magán-tulajdon képez. Összesen 16 pilóta és 22 mechanikus végezte a nagy munkát, kik egymást időközönként felváltva dolgoztak.

Oktober 1-ig mindössze egy baleset történt a felderítő szolgálatban, de a pilóta abból is szerencsésen került ki.

A repülőgépről 5000 láb magasból és legalább 30 mérföldes körzetben képesek az erdőtűzeteket felderíteni, de annak pontos helyét is meghatározni.

LENGYELORSZÁG LETT GALICIA MANDÁTUMA.

Huszonöt év múlva azonban a nemzetek ligája fogja az ország hovatartozandóságát megállapítani.

PARIS, nov. 21. — A legfelsőbb tanács ma azt határozta, hogy Kelet Galicia felett a mandátumot, a nemzetek ligájának fennhatóságával Lengyelországnak adja huszonöt-estendőre.

Ez idő elteltével a nemzetek ligája fogja elhatározni végérvényesen azt, hogy a tartomány melyik országhoz fog tartozni.

A VILÁG HAJÓGYÁRTÁSA.

A Lloyd-féle hajózási kimitatás szerint 1919. harmadik negyedében Németország kivételével a világ összes hajógyáraiban 2328 kereskedelmi hajó volt építve.

Most szerezzé be Karácsonyi szükségleteit

üzletben, mert nálam most sokkal olcsóbban szeretheti be azokat, mint bármely más üzletben a városban.

Erről könnyen meggyőződhet, hogy ha bejön üzletembe és bevásárol minden téli és karácsonyi árut és meglátja hogy sok pénzt takarít meg.

Óriási nagy raktáram van mindenféle férfi és női ruhákban, téli kabátokban, felöltőkben, alsóruhákban, sweaterekben és általában mindenféle ruházati és divatúru cikkekben.

A nálam vásárolt árucikkeket kívánatra leggyorsabban becsomagolva, teljes felelősség mellett elküldöm Magyarországra bármely megszállott területre.

Vidéki rendeléseket gyorsan és lelkiismeretesen eszközölök.

HERMAN GROSS

Férfi és Női ruha és divatcikkek áruháza

8629 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, OHIO

Szemből a Grand Avenuevel.

HIREK ELLIS ISLANDRÓL.

Négy és ötszáz között váltakoznak, a new yorki bevándorlási hivatalban napenként megjelenő magyarok száma, kik utazási engedélyért (permit) folyamodnak, hogy minél előbb vissza juthassanak az ő hazájukba. A bevándorlási tisztviselők megfeszített erővel dolgoznak, hogy megfelelhessenek a kívánalmaknak, de még így is alig győznek eleget tenni a seregszámra oda tördülő magyar nép óhajának.

Az utazási engedély megszerzése különben, aránylag elég gyorsan történik. Annál nagyobb a baj, a külföldi utazások megszerzése körül. Hogy valaki az utazásért megkapassa, a személyazonosságának kellő igazolása mellett, kérvény nyújtandó be, a new yorki svéd konzuli hivatalnál (5 Beekmann Str. 907 számú szoba), mely a kérvényt, a kért utazási kiállítását végeztet, a Washingtonban "székelő" és a magyar ügyeket képviselő svéd követséghez terjeszti fel. Rendes körülmények közt 4-5 heti időt vesz igénybe, míg a kért utazási Washingtonból leérkezik a new yorki konzuli hivatalhoz. A kérvényeszők leggyakrabban New Yorkba, hol gyakorlatilag 6-7 hetet töltenek el, míg végül megkapják a távozáshoz szükséges okmányokat, és elutazásuk előtt lefizetik az állam által követelt jövedelmi adót.

A New Yorkban heteken át való tartózkodás, sok költséget okoz a várakozó embereknek. Lakás, élelmezés stb. méreg drága New Yorkban és így különösen azoknak, kik családjukkal utaznak haza, minden számításukon túlsó nagy kiadásai vannak és nagyon szűkösnek a svéd követség által okozott késedelem miatt. Megnehezítik még az utazást a gyér hajójáratok is. Sokan még aztán, hogy megszeresték az összes okmányokat, heteken át kénytelenek várakozni, míg valamely induló hajóra hajójegyet kapnak.

Figyelemre méltó honfitársainkat, hogy ne válsanak jegyet a hollandi hajóvonalra. Tudósítunk személyesen beszélt a hollandi konzullal, ki őt arról értesítette, hogy levelet kapott kormányától, melyben arról értesítik, hogy az Amerikából Hollandiába érkező magyar és osztrák alattvalókat, a német határon, minél előbb számtalan ember ott ragadt Hollandiában, képtelen továbbutazni és lassanként felment az Amerikában megtakarított pénzét.

A deportálások kérdése. Vitába eredt a bevándorlási hatóság, az igazságügyi osztályal. Az utóbbi magának követeli a jogot a deportálásra az olyanok ügyében, kiket mint anarkistákat vagy radikálisokat letartóztatott, míg elalulnak a bevándorlási hatóság az állítja, hogy az igazságügyi osztálynak ehhez joga nincs, hogy nincs törvény, mely

bármilyen esetben az igazságügyi osztályra ruházza a deportálás jogát és hogy a deportálás, bármilyen indokból történik, kizárólag a bevándorlási hatóság hatásköréhez tartozik.

Cammetti Antal bevándorlási főbiztos, bizalmas megbeszélést tartott az ügyben, az ellis islandi vezető tisztviselőkkel, mely alkalommal kijelentette, hogy a bevándorlási hatóság semmit sem engedhet, a bevándorlási törvények által rájuk ruházott jogokból, melyek nem is "jogok", hanem "kötelességek". Az igazságügyi osztály helytelenül cselekszik, midőn bármily deportálási ügyet magához ragadni kíván. A bevándorlási törvény minden deportálást a bevándorlási hatóságra ruház; a bevándorlási törvények záradéka pedig elég világosan cáfolja az állítást: "Ezen törvény végrehajtásával a munkaügyi miniszter bizatik meg."

Ezen vitából kifolyólag Johnson, a képviselőház bevándorlási bizottságának elnöke, egy törvényjavaslatot dolgozik, melyet legközelebb a képviselőház elé fog terjeszteni. A javaslat azt tervezi, hogy a fentebb említett vitás kérdések elkerülése céljából és a javaslatban felsorolando egyéb fontos indokokból, a bevándorlási hatóság vétessék ki a munkaügyi miniszter hatásköréből és helyezessék az igazságügyi osztály fennhatósága alá. A bevándorlási hatóság szívesen belenyugodna a tervezett cserébe. Ugy mondják, hogy a munkaügyi osztály igen kevés gondot fordított az ő anyagi jólétre. Tanuságok teszik arról azon körülmény is, hogy minden állami hivatalban felemelték a tisztviselők fizetését az uralkodó drágasághoz képest, a bevándorlási tisztviselők még ma is azon fizetésen tengődnek, melyet évekkel ezelőtt kaptak, midőn még nem uralkodott ilyen rendkívüli nagy drágaság. Azt remélik, hogy a csere esetében anyagi helyzetük is javulni fog.

Ezen alkalommal újabb megemlítjük, hogy Johnson képviselő, egy bizottság élén, a legközelebbi napokban meglátogatja Ellis Islandot. A bizottság vizsgálót indít meg a szigeten, melynek célja kideríteni a deportálások körülményeit és a deportálások körülményeit, valamint azt, hogy kit terhel a felelősség ezen késedelemzésért.

Burgestown, Cherry Valley, Pa. előfizetőink értesítjük, hogy az ottani helyi képviselőt Farhan Miklós ur volt szíves elfogadni és felvétel van hatalmára előfizetéseik felvételére, azok szabályszerű nyugtázására. Kérjük a magyarság szíves támogatását. Tisztelettel: a SZABADSÁG pittsburghi fűzője.

ÉRTESÍTÉS

Burgestown, Cherry Valley, Pa. előfizetőink értesítjük, hogy az ottani helyi képviselőt Farhan Miklós ur volt szíves elfogadni és felvétel van hatalmára előfizetéseik felvételére, azok szabályszerű nyugtázására. Kérjük a magyarság szíves támogatását. Tisztelettel: a SZABADSÁG pittsburghi fűzője.

YOUNGSTOWN ÉS KÖRNYÉKE
 Iradalmazt: MIRÓK SÁNDOR. Youngstown iradalmazt: 336 West Federal Street. — Tel. Bell: Main 5260.

KARÁCSONYI AJÁNDÉK
 A szépen elkészített családi fénykép. Csalátláson most képet. Magyar ember vagyok, tehát pártolást kérem!
 Jöjjen hozzám! En olcsó és kitűnő képet csinállok.
S. ENGEL
 Óhazai fényképezés
 202 West Federal Street, Youngstown, Ohio.

FIGYELEN MAGYAROK!
 Mindenki tudja, hogy ma milyen drága sokféle olyan portékta, a mire okvetlenül szükség van a háztartásban. Mi abban a helyzetben vagyunk, hogy igen olcsón adhatunk: Száraz Majsola Szőlőt, Száraz Szilvát, Mindenféle fajta Babot és Mindenféle fűszer árut.
 Vidékre csak a pénz előleges beküldése mellett szállíthatjuk a portékat. Irjon és mi tudatjuk az árat! Irjon magyarul. Hatályosak korábban fel szerződésen.
THE LIBERTY RAISIN CO.
 Telephone: Automatic 75445.
 220 West Boardman Str. Youngstown, O.

A pénzküldés MEG MINDIG NEM LÉPHET ÉRVÉNYBE

Németország vonakodása miatt a végleges béke nem léphet életbe december elsején. A konferencia addig nem osonhat fel, amíg az ügyeket nem rendezték.

A pénzváltás

terén megbízhatatlan egyének és cégek szintén nagy károkat okoznak azoknak, akik meg gondolatlanul hozzájuk fordulnak.

Az utlevelek

megszerzésénél nagyon sokan megjárják, mert tévesen azt hitték, hogy minden cég egyformán jó és megbízható.

A hajójegyek

megvételénél is sokan pórtul jártak, mert kelletlen hiánok közébe kerültek, a kik kiforgatták néhány száz dollárjukból.

A BÉKESZERZŐDÉS MEG MINDIG NEM LÉPHET ÉRVÉNYBE

PARIS, nov. 27. — A versaillesi békeszerződésnek érvénybelépését ismét elhalasztották. A szerződés záradékának aláírását a német delegátusok, akiket különben vizsgálhattak a kormány, megtagadták és emiatt a szerződés nem léphet december elsején életbe, ahogy eredetileg tervezték.

AZ AMERIKAI MUNKÁSSÁG VEZET.

Az amerikai munkásoknak még mindig többségben. — Nincs bábeli nyelv zavar a gyárakban. — Amerikának valija magát minden munkás.

AZ OLASZ KIRÁLY LE AKAR MONDANI

Szegény olasz királynak nagyon sok a kellemetlensége, a családja szeretné vidékre küldeni. A király hajlandó lemondani, mert érzé tehetetlenségét.

AZ ÚJ TRÓNÖRÖKÖS.

Miklós herceg, az új román trónörökös, aki Károly bátyjának morgantikus házassága révén jutott a trónörökös címhez és jelleghez.

A KÖLTEKEZŐ AMERIKA.

A megélhetés nehézségéről sok szó esik mostanában és ha bárhová megyünk is, mindenféle formában találjuk elénk a divatos témát. A vendéglátásban, színházban, moziban, üzletekben, az utcasarkon, vagy ha vendégségbe megyünk, előbb-utóbb erről folyik a beszéd. Pedig az érem másik oldalát tekintjük, rájövünk, hogy ma az emberek jobban élnek, gondatlanabban és sokkal szabadabban költenek, mint azokban az időkben, amikor még egy kvóderért egy tuat tojást lehetett kapni. Ma egy shopban dolgozó leány, aki 18 dollárért egy héti dolgozik, 350 dolláros prém-bundát hord, a 25 dolláros heti fizetéses fiatalember pedig a legutolsó divat szerinti ruháért 85 dollárt fizet. A háztartást vivő asszonyok, ha vásárolni mennek, szégyelnek szatyort akasztani a karjukra, vagy egy barna papírszéköt cipelni. Az irrodaiak szombatot 3 dollárért hagynak a borbélynél és bár a hét dolláros is megfelelne, 15 dolláros kalapot tesznek a fejükre, nehogy "cheap"-nek látszék, amikor a Broadway-n végigvonul a szórakozás. Sok szülő nem törődik gyermeke jövőjével és az asszony 3-4 gyémántgyűrűt is hord az ujján, míg a férje automobilt vásárol.

EURÓPA VESEDELME.

Száz millió embert fenyeget halál a tél beálltával. LONDON, nov. 27. — Sir George Parish, aki a kormány képviselőitelen beutazta az európai államokat, beszédet tartott egy egyesület előtt a azt a megdöbbentő kijelentést tette, hogy Európában 100,000,000 embert fenyeget a tél beköszönésével az éhenhalás és megfagyás veszedelme.

RHEUMATIZMUS

GYÓGYMÓDÓT AD, AKINEK VOLT. 1893 tavasza óta élek a gyulladással és Rheumatizmussal. Széles körben ismert vagyok, mint három évig, úgy ahogyan sok tudják, akiknek volt Rheumatizmus, az orvosok utána, de az enyhülést, amit nyarom, csak megfogtam volt. Végezetül az orvosok, akik azt mondták, hogy a betegség nem gyógyítható, de nem tért többé vissza. Odaadtam néhány hónapot, hogy a betegségem, melynek az orvosok Rheumatizmusnak hívták, és mindegyikük azt mondta, hogy gyógyítottam.

ASZALT SZŐLLŐ

Zinsadalt és Moscato mérsékelt áron. Jöjjen üzletünkbe. A. DeGREGORIO 1222 Penn Avenue, Pittsburgh, Pa.

ÖRÖMHIR A KÖZELEDŐ KARÁCSONYRA.

Ismét megnyílt a pénzküldés lehetősége Magyarországra meg-n szállott területeire. Eppen ol, az biztonsággyal küldhetnek pénzt, mint a megszállott területekre! Szerezzenek örömet otthon élő rokonaiknak Küldjenek nekik anyyi pénzt, amennyit nélkülözhetnek a '30 év óta fenálló legmegbízhatóbb pénzküldő intézet utján. Intézetünk állami biztosíték alatt áll, és jóállás mellett küldjük el a nekünk átadott pénzeket. Ügynökei vagyunk az összes hajóvonalaknak. A hazautasni szándékozókknak a legjobb hajókat fogjuk ajánlani. Akik már megszeresték a svéd konzulátus utján az utlevelet, forduljanak hozzánk a további utatások megszerzése végett.

NEMZETKÖZI HAJÓJEGYIRODA

(International Steamship Agency) 9117 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, O.

Minden házban tartásuk kéznél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMACSKÖNYVET. A két kötetet fűzve \$2.25-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendeléssel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order, alakjában pontos címével erre né a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT, Box 171, Cleveland, O.

ÉRTESESÍTÉS. Van szerencsém a tisztelt magyarságot értesíteni, hogy a Stop 29, Bedford, Ohio telepetem elhagyva Nyári Márton urral társulva a Stop 7 alatt nyitottunk sertés-vághidat a Baok-féle telepen, ahol hamai módos perszell kövér sertéseket árusítunk a legalacsonyabb napi áron. Minden honfitársunk kiváltságátja azt a sertést, amely neki tetszik és a megvett sertést házához szállítjuk. Sertéseink a West-ről szállítottak és kukoricán hizáltak. A magyarság pártfogását kérve, vagyunk tisztelttel. EGERER KÁROLY 11207 Buckeye Road, NYÁRI MARTON 2642 East 89 St. Megrendeléseket a házni is felvesztünk.

SEGITSE NÉLKÜLÖZŐ ROKONAIT. KULDJON KARÁCSONYRA PENZT nekik, vegyen készpénz koronát a küldje el ajánlott levélben. **PAUL FODOR** Branch Agent: American Express Co. 2609 Lorain Ave. Cleveland, Ohio

HONFTÁRSK! Ha jól és olcsón akarnak érszerhez jutni, keressek fel, vagy írjanak a Cleveland, O. magyar negyedének legnépszerűbb magyar ékszerüzletében. Nagy raktárunk van hazai fülbevalókban, karika és kőves gyűrűkben, továbbá mindenféle órákban. — Üzletünknek 15 éves múltja biztosítja a jó és remes kiszolgálást. Hazai és amerikai órákat és ékszerket jóállás mellett javítok. **KLEIN JEWELRY CO.** 8932 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, O.

A nép nagyobb részét mindig bolondíthatja, de nem bolondíthatja mind a népet — mindenkor. A magyar pipadohányt szívók meg vannak győződve, hogy a "VICTORY" A Legjobb Pipadohány a piacon. — Bizonyítéka ennek ama körülmény, hogy aki ebből egyszer vessz, mindig **CSAK EZT KERI.** Követelje Ön is ezt a dohányt és ne fizessen 21 centnél többet. — Ha nem kaphatja, írjon nekem. **H. REYNOL** 803 Dickinson Street, Philadelphia, Pa.

ÖNNEK JÓ KEZELÉS KELL. PROF. DR. MORES SPECIALISTÁK MINDEN BETEGSÉGBEN A LEGJOBB KEZELÉST GARANTÁLJÁK. Ebben a városban 30 évi gyakorlatuk van és olyan kezelési módot adhatnak, amelyről más orvosok mit sem tudnak. Mindannyan MIÉRT bált ottkorra kezelni. Rheumat: vérbajokat, májbetegségeket, gyomortájszékot, urtiális bajokat, sebeket, tályogokat és bőrbetegségeket. Azt akarjuk, hogy a szenvedők jöjjenek hozzánk és tanácsot kérjenek tőlünk. Ha a baj gyökérig nem távolítható el, akkor a betegnek nem szabad elhárulnia. Tanács ingyenes. Orvosdíjak és kezelési díjak a betegeknek. **PROF. DR. MORES OFFICE** 407 FOURTH AVENUE, Pittsburgh, Pa. — Tel. 4-1111 és 4-1112. — A POSTAPÓLYAI SZEMELÉS: Pittsburgh, Pa. — Tel. 4-1111 és 4-1112. — A POSTAPÓLYAI SZEMELÉS: Pittsburgh, Pa. — Tel. 4-1111 és 4-1112.

Dr. Kondik Mihály MAGYAR FOGORVOS Rendel. reggel 9-10 este 6 óráig Vasárnap 10-12 óráig 1507 Buckeye Road Cleveland, O.

Dr. Kondik Mihály MAGYAR FOGORVOS Rendel. reggel 9-10 este 6 óráig Vasárnap 10-12 óráig 1507 Buckeye Road Cleveland, O.

MAGYARORSZÁGI KRÓNKA

JUGOSZLÁVIA ÉLELMISZERT SZÁLLIT BUDAPESTNEK.

Megkötötték a szerződést.

A Pesti Napló október 10-iki számából.

A kormány egyik legfőbb gondja, Budapestnek élelmiszerekkel való ellátása és ezért minden erejével azon van, hogy az élelmiszerfelhozatal minél zavartalanabban bonyolódjék le. Az entente-missziók itteni képviselői és különösen a román királyi katonai parancsnokság, amennyire csak tőlük telik, a legnagyobb jóakarattal támogatják a közlelmiszeri miniszternek a főváros élelmiszerre irányuló akcióját és maguk is naponta több vaggon élelmiszert irányítanak Budapestre. Ez azonban mind nem bizonyult elegendőnek és ezért Ereky Károly közlelmiszeri miniszter a jugoszláv kormánytól információkat szerez, vajjon hajlandók volnának-e Budapestnek nagyobb mennyiségű élelmiszert küldeni. Körülbelül két héti előzetes tárgyalás után kedvező válasz érkezett a jugoszláv kormánytól, amely hajlandónak nyilatkozott arra, hogy egy kereskedelmi szerződést köt a magyar kormányval és kötelezi magát az abban lefektetett élelmiszerek szállítására. Amint most örömmel értesülünk, a szerződés már meg is kötötték és ennek eredményeképpen már a legközelebbi napokban megérkeznek az első szállítmányok. A kormány képviselőiben Temple Rezső, a közlelmiszeri miniszterium államtitkárja járt lent Belgrádban és ő kötötte meg a szerződést, amely rákérve igen kedvező és előnyös feltételeket tartalmaz. Temple államtitkár ma érkezett vissza Belgrádból és küldetése eredményéről a következőket mondta a Pesti Napló munkatársának:

A tárgyalások, hála Istennek, igen jól végződtek és mondhatom, a főváros lakosságának nagy megnyugtatására szolgálhat ez a tény, amely elbocsátja az élelmiszerkrízis örögdögét Budapesttől. Eddigi tárgyalásaim során a legnagyobb fokú előzékenységet és jóakaratot tapasztaltam román részről és ugyanez a rokonszenv nyilatkozott meg most jugoszláv részről is. A szerződés, amelyet aláírtam, 360 millió korona értékű élelmiszer szállítására vonatkozik. A szállítmányok főképpen lisztet, szit, élesztőt, hüvelyeseket, fűszereket, burgonyát és korpát ölelnek fel. A szállítás módjaitól kezdve az élelmiszer megbeszélésére és intézésére két nappal belül Belgrádban utazik Crolláh Géza, a miniszterium szállítványozási osztályának vezetője. A szállítás részben uszályokon, részben pedig zárt vonatokon történik. Ugy az uszályokat, mint a vonatokat nekünk kell leküldeniük rendeltetési helyükre.

Temple államtitkárnak ez a nyilatkozata valóban megnyugtató lehet az éhes városnak. A gazdasági szempontból értékes szerződés azért is kettőzött figyelmet érdemel, mert azt Szerbia és Magyarország, tehát ezidőszent még ellenséges államok kötötték.

— Két napi tárgyalás után megkötöttük a megállapodást és már a jövő hét folyamán készítés vaggon nullás listát érkezik Budapestre. Az első szállítmánnyal — amelyet rövid időközökben követni fog a többi — egyidejűleg nagyobb mennyiségű szit, kukorica, bab és ezer díszó, szirsörtés is érkezik, a sertések mindegyike 150 kilogrammál nehezebb. A megállapodás az állam az állammal kötötte és ennek következtében a szerb kormány október elsejétől kezdődően minden külön kiadott szállítási engedélyt visszavont, illetve hatálytalanított, addig is, amíg a magyar kormány engedélyezett kontingens leszállítva nincsen.

A DEMOKRATÁK AZ ENTENTÉTŐL KÉRIK A SAJTÓSZABADSÁG BIZTOSÍTÁSÁT.

Memorandumot nyújtottak át Sir George Clarknak.

(Az Est 1919 október 29-iki számából.)

Habár a felekezeti alapon álló pártokmányok élnoke az ugy-nevezett Nemzeti Függetlenség Párt ülésén nyíltan megfenyegetett mindenkit, a ki panaszt mer emelni az entente-hatalmaknál, hogy vele annak idején mint lázadóval fog elbánni, mi, a kik mindannyian a rend hívei és a felforgatás ellenségei voltunk a múltban és vagyunk ma is, sajnálatlanul kénytelenek vagyunk a magyar közszabadságok védelmére az entente-hatalmak oltalmát kérni. Az ország dunántúli részében akadálytalanul jelennek meg az ott kiadott helyi lapok, a melyek telve vannak féktelen felekezeti izgatással és az emberi jogok,

HAJÓJEGYET, UTLEVELET AKÁRHOVÁ
akárkinek, a leggyorsabban s legbiztosabban megszeres. Továbbá Pénzt az óhazába legbiztosabban s törvényes napi árfolyam szerint küld.

CSOMAGOT teljes felelősség mellett akárhová küld az amerikai magyarság régi hűségese barátja:

ADLER M. IGNÁCZ

Hajójegy és Pénzküldési Irodája

201 E. CHAPEL ST. NEW HAVEN, CONN.

Teleiroda: 99 Quinpiac St. Wallingford, Conn.

Utánzatoktól óvakodjék

Mindig csak az igazi

AZ ORVOS CUKORKA ALAKBAN

fertőtelenítő, vértisztító és hashajtó cukorkákat vegye.

Ennél jobb tanácsot senki e világon nem adhat Önnek. Tartsa szem előtt, hogy a Partola egy immár százszázalékos által kipróbált és kitűnőnek elismert szer, mert hatása

Gyors, biztos és kellemes

Egy nagy doboz ára Egy dollár
Hat nagy doboz ára csak Öt dollár

Ügyeljen a következő pontos címre, mert csak itt kaphatja meg az igazi, eredeti Partolát:

Partos Patika

160 SECOND AVE. NEW YORK, N. Y.

Üzleti órák: hétköznap reggel 8 órától este 7 óráig, Vasárnap délelőtt 8 órától délután 2 óráig.

Disznapár 1920-ra ingyen!

Mindenki, aki legalább egy dollár rendelést tesz be a rendeléséhez ezt a szelvényt mellékelni, ingyen kapja a Partos Patika 1920. évi Felmérését a Disznapárt.

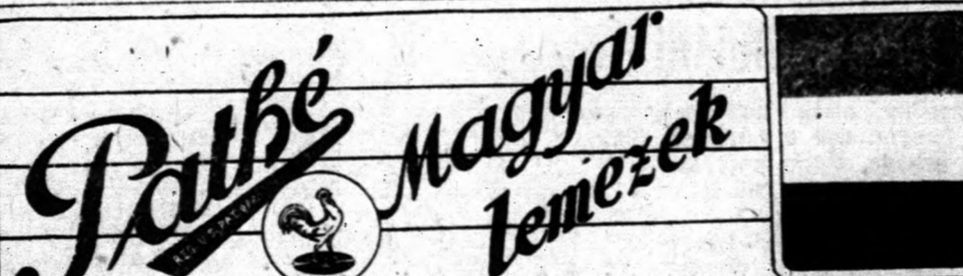
valamint az állami alaptörvény nem a közhivatalokban esinál-ják a felekezeti pártpolitikai jogegyenlőség ellen intézett gyűlölködő támadásokkal. Ezen kívül akadálytalanul jelennek meg felekezeti gyűlöletre igazgató durva és gyalázó hangú röpirátok. A magyar büntető törvénynek azt a szakaszát, amely tiltja a felekezet ellen való izgatást, a gyakorlatban nemcsak a Dunántúlon kívül helyezték, hanem a katonai rende-

let adták ki, hogy megtiltották a kormányt nem tetsző, a kormányt nem támogató összes napilapok terjesztését és elzárással büntették azt, a ki ennek ellenére ilyen lapokat terjesztésére merészel. Az erre vonatkozó rendelet másolatát idecsatoljuk. Ez az üldözés olyan mértékű, hogy a vasutakon az utazó közből kezébe veszik ki és kibozzák el a nem kormánypárti

Akiket a krumpli becsapott.

(Az Est 1919 október 16-iki számából.)

A mindenki eledeleének, a burgonyának a mai naptól kezdve áldozatai vannak, akik bizonyára megemeletik azt az időt, amikor abból a csejéből, hogy a fogyasztók kényelmesebb részét megnyuzhassák, krumplizletre adták magukat. Ezek a nem tudatosan lelkiismeretes kereskedők, és kofák nagyobb mennyiségű burgonyát szedtek össze a kisebb-nagyobb tételekben jegy nélkül, de per-se, uszoraáron adták. A legelső időben olyan vakmerő is akadt köztük, aki egy kilóért tizenhat koronát követelt, amíg azonban később lelki fájdalmai voltak, mert úgy vélte, hogy tizenhat helyett huszonekettőt is kaphatott volna. Hát ez a népeg, amely jegy nélkül magas áron becsapta az ehézők, az özevgyek és az árva rendelkezésére a burgonyáját, a szerdai napon egy kis leekét kapott, kedves figyelméből a hatóság, amely a hírlapok útján közhírré tette, hogy mivel nagymennyiségű krumpli verődött össze a fővárosban és pedig olyan minőségű, amely el nem tartható, hát e készletet szerdától kezdve jegy nélkül, kilónként három korona harmine filléért boldognak boldogtalannak árulja. Könnyű mindezek után elképzelni, hogy milyen képeket vágtak azok a nagy és kis uszoraások, akik a jegyhez kötött árut eddig jegy nélkül öt-hét koronáért, meg esetleg drágábban adták, hogy az ugynevezett népelelmiszer könnyűvé tegyék. És nem nehez elképzelni azt sem, hogy milyen hangulatban állnak, vagy ülnek meglévő krumplikészletük mellett a családott árusok, akik nagy betűkkel és még nagyobb fájdalommal írták ki burgonyahegyiek fölé, hogy a krumpli ára jegy nélkül is csak három korona harmine fillér. Ez a rájuk nézve bus állapot azonban csak ennek a hónapnak a huszonegyedik napjáig tart, mert attól kezdve a hatóság a szegény töteket mindennapját ismét jegyre adja és így azok, akik jegy nélkül fogják árulni újra magasabb árakat kérhetnek, lévén a szabad kereskedelemnek, amivel ez idő szerint az országban, de különösen Budapestben akkor sem fordult elő, amikor a törökök és tatárok garázdálkodtak ebben az országban.

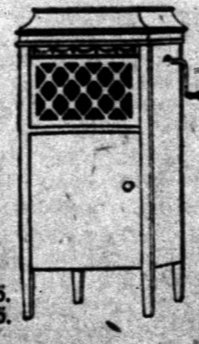
MINDEN MÁSNÁL JOBB

MERT
MAGYARORSZÁGON KESZÜLNEK, NEMZETI ÉNEKESEK ÉS ZENÉSZEK ÁLTAL.
TISZTABB ÉS ERŐSEBB A HANGJUK, MINT MÁS LEMEZE.
EGY TARTÓS ZAFIR GÖLYÖVÁL JÁTSZANAK.
— NINCEN ÖRÖKÖS TŰCSERÉLES. —
— NEM KELL TŰT VENN. —
NEM KARCOLÓDNAN ÉS NEM KOPNAN EL.
JÁTSZHAJÓK BÄRMILY MÄS GÉPEN IS.
NEM KERÜLNEK TÖBBE, MINT MÄS.

GYÖZÖDJÖN MEG... Menjen a legközelebbi Pathe kereskedőhöz és játssza el magának a következő lemezeket. Ő szívesen megteszi.

10 inches nagyság... ára 85 cent

- 1525 (Volt nekem egy szép szeretőm (Király Ernő.
- (De jó, ha van egy kicsi fészek (Király Ernő.
- 1534 (Elszállnál-e, dalosmadár (Király Ernő.
- (Aranyas föld kicsi kertben (Király Ernő.
- 1516 (Göre Gábor nótásik (Gőndör Aurél és Társulata.
- (Baka hissekegy (Gőndör Aurél és Társulata.
- 1503 (Álom keringő (Berkes Béla cigánybandája.
- (Végre egyedül (Berkes Béla cigánybandája.
- 1518 (Minden asszony csokra termett (Solti Hermin, kripténekesnő.
- (Ne menj rózsám mulatni (Solti Hermin, kripténekesnő.

Kérje a kereskedőtől a havonként megjelenő magyar lemez-jegyzéket. — Érdekelni fogja.

Pathe Freres Phonograph Co.

13 GRAND AVENUE, BROOKLYN, N. Y.

apokat.
A memorandum megállapítja ezután, hogy a Nemzeti Demokrata Polgárpárt ellensége minden bolsevista törekvésnek, majd így folytatja:
De az nem tűrhető, hogy a bolsevizmus üldözésének ürügye alatt egyfelől szabad legyen a legdurvább felekezeti gyűlölködés és izgatás, másfelől pedig olyan sujtóorgánmok, a melyek hívei a rendnek, a polgári társadalomnak, de ellenfelei a jelenlegi felekezeti alapon álló pártkormányoknak, avagy valóságban nem is ellenfelei, csak nem hajlandók azt szolgálni, a szabad terjesztésben megakadályoztassanak. A terjesztésnek ezen megakadályozása kiterjed ártatlan polgári külföldi lapokra is, a milyen például a Neue Freie Presse, kiterjed még élelapokra is. Világos, hogy ez az eljárás sérti a közszabadságot, a polgárok egyenlő jogát, megakadályozza valódi közvélemény alakulását és ellenkezik a politikai fair play szabályával. Célzata a szabadelvű sajtó anyagi tönkretétele. Ma ez a Dunántúl rendje, holnap ez lehet az ország többi részéé is. Ha felekezeti alapon álló párturalom ilyen módon elfojtja az ellenvéleményt és a fegyver hatalmát szegri szembe azzal az ellentáborral is, a mely a polgári társadalom és rend alapján áll, ilyen módon szabad választások el nem képzelhetők és egy ilyen uralom alatt természetesen azt a kérdést kell meglegelgünk, vajjon egyáltalán szabad-e résztvennünk a választásokon és ilyen módon törvénytelennek tüntetni fel azt, a mi így nem lehet törvényes képvisellete az ország akaratának, hanem épp úgy csak fegyverrel támaszkodó önkény, miként az volt Kun Béla szovjetválasztásainak a nagy tömegek egyetértésére hivatkozó szovjetképvisellete.

SZABAD AZ UT MAGYARORSZÁGBA.

Mi minden segítséget megadunk az utlevél és az Egyesült Államok utazási engedélyének megszerzése körül.

MIERT MENNE NEW YORK-BA, amikor nekünk magyarul beszélő alkalmazottaink vannak, akik az Önök nyelvét beszélik és megértik azt, amire szükségük van.

Mi az összes HAJÓVONALAKAT képviseljük és közvetlen bankösszeköttetésünk van Magyarországgal.

Meghívjuk önt, hogy jöjjön el és ismerkedjünk meg.

KÜLFÖLDI OSZTÁLY.

U. S. kormány ellenőrzése alatt.

BUFFALO TRUST COMPANY

Alapítva 1861-ben.

455 MAIN STREET
BUFFALO, N. Y.

MAGYARORSZÁGBA MINDENFÉLE ÁRUT SZÁLLITUNK.

30 éves tapasztalatunk van a szállítás terén a Hamburg-Amerikai vonal-nál. A legjobb minőségű élelmiszereket átszállítunk egyik külföldi legességünk. Kívánatra árjegyzéket küldünk. Sajátmagya által csomagolt élelmiszereket és ruhát tartalmazó ládákat a legalsócsabb áron szállítjuk. Küldje be azt átszállítási rakitárunkba. Nagyobb küldeményeknél árengedmény. Az átszállítást kezességünk.

20 HUDSON ST. NEW YORK CITY
51-55 PARK AV. HOBOKEN, N. J.

American Merchants Shipping & Forwarding Company
Central Savings Bank Bldg
Corner 4th Ave. and 14 St. NEW YORK CITY.

H. Von Schuckmann
E. E. Schelling
Telephon: 6846 Stuyvesant

EUROPÁI KÉPVISELŐK:
Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

NINCSEN PÁRJA AMERIKÁBAN A Négyes dohánynak

Csakis teljesen érett s legalább is 2 éves dohányt használunk hozzá. Többet ér egy pipára való ebből, mint egy egész csomag új dohány. Minden eszomban értékes ajándékozványok vannak. Ára 600 mértédföldig 25 cent, 600-tól 1000-ig 26, 1000-tól 2000-ig 28 cent s azontul 30 cent csomagja. Kérje minden üzletben, vagy küldje be rendelését hozzánk.

JAKAB és TÁRSA
423 East 5th Street, New York, N. Y.

8 NAPOS NAPTÁR ÓRA.

Csak helenként egyszer kell felhuzni. CSAK \$10.95

Itt az Ön alkalmá—az óra, a melyet keresett—olcsó ár és jó minőség. A legújabb újdonság ez az óra — csak egyszer huzza fel a ténst; nincs szüksége naptárra, ha ily óraja van, ha rápillant, megtája a napot, a hányadikát és az időt.

Nem kaphat jobb órát.

Ha bármennyit fizet is érte; jótállunk azért, hogy meg lesz elégedve és hogy ez az óra olyan, amilyennek ebben a hirdetésben le van írva. A rendes ára 18 dollár, azonban különleges ajánlatul az únnepekre, addig, míg a készlet tart \$10.95-ért adjuk és mint ajándékot hozzá, teljesen INGYEN adunk egy remek aranyval bevont (gold filled) óraáncot. Ugy az óra, mint a lánca 25 éves jótállással.

Ha ajándékot akar adni apjának, férjének, fivérének, vagy barátjának, ennél jobbat nem találhat. Kellemes meglepetés lesz karácsonyra és kellemes emlék marad.

Ne mulassza el ezt az alkalmat, mert talán nem lesz többé ilyen — vágja ki ezt a hirdetést, mellékeljen 25 centet felekezetben és küldje be hozzánk nevével és címével, a többit megfizeti leszállításkor.

ELGIN NOVELTY CO., Dept. A. 3.
664 N. Carpenter Str. Chicago, Ill.

HAZAI MÓDRA GYÁRTOTT LIPTÓI TURÓ

Kapható 5, 11 és fél vagy 24 fontos bödönökben. Küldjön címünkre \$2.10, mire mi azonnal küldünk Önnek egy 5 fontos bödön Liptói Turót mintául.

KAR-PATIAN CHEESE CO.
530 Eighteenth Street, Detroit, Mich.

Ügyvélőket és helyi képviselőket keresünk.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

A TOLEDOI MAGYARSÁG MOZGALMA.

Megindították a segély-akciókat beléptek az Amerikai Magyar Szövetségbe.

TOLEDO, O., 1919. november 24. (Saját tudósítónk jelentése.) Magasztos nemzeti ünnepünk bizonyult az a nagygyűlés, amelyet a Toledoi Egyesülések és Egyetek Nagybizottsága vasárnap délután rendezett a szülőháza inszergeseinek segítségével. Mintegy ezer magyar — férfi, nő és gyermek — gyülekezett 1/3 óra körül a görög kath. plebánia előtt és a római kath. hitközség rezbandjának lelkesítő zenéje mellett vonult föl a Sztrik-féle nagyeremben. A teremben 500 ember számára volt üléshely, de ugyanannyi ember állt meg szorongva a terem szélének dacára a hosszú programnak, amelyek előadására három órát vélt igénybe. A türelmetlenség vagy zajongás legesélyesebb jele sem volt észrevehető.

Ez nagyrészt a program ügyes összeállításának köszönhető, amelyben a komoly beszédek felkészítő zene és énekesmunkák váltották föl. A zenét a római kath. hitközség kitűnően betanított zenekara, az éneket pedig egy alkalmi vegyes dalárdá szolgáltatta a népszerű református lelkész, Bogár Lajos, vezetésével, aki oly ügyesen vezette munkáját, hogy a szépen szóló magyar dalok második versét már a közönség is velük együtt énekelte.

A gyűlést Árvay József, a nagybizottság elnöke, nyitotta meg lelkes beszéddel. Hogy az amerikaiak mennyire helyeslik és pártolják a toledoi magyarság emberbaráti mozgalmát, annak ékes bizonyítást adta a két előkelő amerikai vendég, Honorable Charles H. Graves, volt államtitkár és Honorable

CORNIGEN FAJDALOM NÉLKÜL ÉRTAVOLTIJA TYUKSZEMET. A leggyorsabban és fájdalom nélkül eltávolítja a tyukszemet. Ez az egyedül való, amely teljesen elmulasztja rövid idő alatt úgy, hogy többé vissza nem nő. Használjon CORNIGENT tyukszemetek. Kapható minden magyar és angol patikában.

NAGY ROBBANÁS.

Két ember életét veszítette, a mikor Lowellville mellett felrobbant a Grasselli puskapor-gyár.

Lowellville, O. — Nagy szerencsétlenség történt a mi nap délután három óra tájban a Lowellville-től egy mérföldnyire keletre fekvő Grasselli-féle löveggyárban. Ugyanis az egyik feldolgozó műhely eddig még ki nem derített okból hirtelen felrobbant. Az épület romesait a robbanás irrtóatos ereje több mint ötszáz lábnyira lökte fel a levegőbe. A szikráktól fellobbant a gyárnak egy másik épülete is. Szerencsére csak két munkás tartózkodott az elpusztult műhelyekben. Mindkettő azonnal meghalt.

A robbanás borzalmas erejét megérezték a közeli városokban is. Így Lowellvilleben igen sok ablakot betört a robbanás által okozott nagy légnemesség és a házak meginogtak. A lakosság ijedten rohant az utcákra, mert nem tudták mi történt. Sharon, Sharpsville és Farrelben is tisztán hallották a robbanást, amely megörögett az ablakokat és megrázta még a házakat is. Farrelben egyesek azt állítják, hogy némely ház eleszott volna helyéből.

Hasonlóképpen megérezték a robbanást New Castleben és East Youngstownban. A Lowellville alatt fekvő hatalmas villanyfejlesztő telepen is nagy kárt okozott a robbanás, mert a villanydrótok, amelyek sok gyárnak szállítják a villanyerőt, összekeveredtek és az áram kivágta az összes biztosítókat. Közül három óra hosszat tartott, míg ismét kapott villanyt a gyárak és a new castlei street kárák.

A szerencsétlenség halottai nevük után ítélve tötek voltak. Sarish Jakab csak 20 évet élt, míg társa Skoko János 25 éves volt, amikor életüket a löpör robbanása kioltotta. Nagy részét mellett tették el őket vasárnap délután a hillsvillei temetőbe.

Ime egy levél a sok közül

amely mutatja, hogy mit teszek a magyar-ságért és mennyire meg vannak elégedve kisszolgálatommal.

Őn is jöjjön hozzám, ha

TÖRVÉNYES UTLEVELET

akar, megszerzem a legrovidebb idő alatt.

INGYEN FELVILÁGOSÍTÁST

adok.

TÖRVÉNYES MAGYAR KÉK

1000 koronást (készpénz) \$20.25
1000 koronát checkben \$11.75-ért adok.

Branch Foreign Money Order Agency of the

AMERICAN EXPRESS COMPANY

A. HERZEG

127 WASHINGTON STREET közel a Ferryhez. NEW YORK CITY.

BETILTOTTAK A NÉPGYŰLÉSEKET.

Youngstown, O. — A helybéli angol lapok írják a következőket: "Tekintettel arra, hogy az utóbbi időben mindig gyakrabban fordultak elő olyan esetek, amikor a sztrájkolók állítólag felkeresték volna a dolgozó munkások házákat és terrorizálni akarták őket, sőt igen sok esetben az utcán lakásuk közelében megtámadták

őket és tekintettel arra, hogy McCadden sztrájkvezért és két szervezőjét letartóztatták East Youngstownban azon vad alatt, hogy a sztrájkolók erőszakra biztatták, azért Craver youngstowni polgármester, Morris Mahoning megyei sheriff, Mevey east youngstowni polgármester és Wilson struthersi polgármester betiltották a további nyilvános sztrájkgyűlések megtartását. Craver polgármester egyben elrendelte, hogy

a rendőrség létszámát emelje, és hogy Watkins rendőrönkö gondoskodjon arról, hogy mindenki kellő védelemben részesüljön. A sztrájkolók nemzeti bizottsága hétfőn délután megtartott gyűlésén elhatározta, hogy a rendeletek ellen Cox kormányzóval tiltakozni fognak.

Hajójegyek eladása Európába vagy Európából ide. Pénsz-küldés Magyarország bármely részére. — Kamatot fizetünk lakarközlöttekre. JACOB GOLDBERGER, Bankár 432 State Street, corner Washington St. Perth Amboy, N. J.

adunk Alla-meg-ORK-gyaru lannak, sük és ségük... AT kép-ekötte-merker-... DENFÉLE... Hamburg-Amerikai... Geestenmunde

KABAN A... ynak... SA... NAPTAR ÓRA... \$10.95... Chicago, Ill.

TT LIPTÓI... SE CO. Detroit, Mich.

megóvása, illetőleg visszaszerzése céljából megindított "Nem, Nem, Soha" mozgalom szépen halad, de anélkül, hogy ezt a mozgalmat abban hagyják, most a legsürgősebb a beteges állapotára, az éhezők táplálása és a didergők fölruházása.

Ezután elfogadták a határozati javaslatot, amely szerint a Toledoi Egyházak és Egyetek Nagybizottsága belép az Amerikai Magyar Szövetségbe és kollektorok útján házról-házra való gyűjtést indít, amelyet minden hónapban megismétel mindaddig, amíg szükség lesz rá. A gyűjtött összegeken gyógyszer, élelmiszer és ruha, neműt vásárolnak s azt három egyenlő részre folesztva elküldik Proházka Ottokár római katolikus, Balthazar Dező református és Miklóssy István görög katolikus püspöknek Magyarországra azzal a kércsel, hogy oda juttassák, ahol arra a legnagyobb szükség van.

Hogy a toledoi magyar segély-akciója így lelkesen és a legkeesegetőbb kiállítások mellett indult meg, abban az egyetek vezetőinek józan gondolkodásán és hazafiságán kívül nagy része van a helybéli lelkeskedő pártfogók, köztük Eördög Elemér, római kath., Bogár Lajos, református és Komporday Ágoston, görög kath. lelkész intézett néhány buzdító szót a gyűléshez. Eördög Elemér piébanos fölmentette azt is, hogy az általa vezetett amerikai Magyar Szövetség szeptemberi főgyűlésén Magyarorszáig terült épsegének szelleme hatja át.

"Ez a toledoi magyar segély-akciója így lelkesen és a legkeesegetőbb kiállítások mellett indult meg, abban az egyetek vezetőinek józan gondolkodásán és hazafiságán kívül nagy része van a helybéli lelkeskedő pártfogók, köztük Eördög Elemér, római kath., Bogár Lajos, református és Komporday Ágoston, görög kath. lelkész intézett néhány buzdító szót a gyűléshez. Eördög Elemér piébanos fölmentette azt is, hogy az általa vezetett amerikai Magyar Szövetség szeptemberi főgyűlésén Magyarorszáig terült épsegének szelleme hatja át."

"Ez a toledoi magyar segély-akciója így lelkesen és a legkeesegetőbb kiállítások mellett indult meg, abban az egyetek vezetőinek józan gondolkodásán és hazafiságán kívül nagy része van a helybéli lelkeskedő pártfogók, köztük Eördög Elemér, római kath., Bogár Lajos, református és Komporday Ágoston, görög kath. lelkész intézett néhány buzdító szót a gyűléshez. Eördög Elemér piébanos fölmentette azt is, hogy az általa vezetett amerikai Magyar Szövetség szeptemberi főgyűlésén Magyarorszáig terült épsegének szelleme hatja át."

"Ez a toledoi magyar segély-akciója így lelkesen és a legkeesegetőbb kiállítások mellett indult meg, abban az egyetek vezetőinek józan gondolkodásán és hazafiságán kívül nagy része van a helybéli lelkeskedő pártfogók, köztük Eördög Elemér, római kath., Bogár Lajos, református és Komporday Ágoston, görög kath. lelkész intézett néhány buzdító szót a gyűléshez. Eördög Elemér piébanos fölmentette azt is, hogy az általa vezetett amerikai Magyar Szövetség szeptemberi főgyűlésén Magyarorszáig terült épsegének szelleme hatja át."

"Ez a toledoi magyar segély-akciója így lelkesen és a legkeesegetőbb kiállítások mellett indult meg, abban az egyetek vezetőinek józan gondolkodásán és hazafiságán kívül nagy része van a helybéli lelkeskedő pártfogók, köztük Eördög Elemér, római kath., Bogár Lajos, református és Komporday Ágoston, görög kath. lelkész intézett néhány buzdító szót a gyűléshez. Eördög Elemér piébanos fölmentette azt is, hogy az általa vezetett amerikai Magyar Szövetség szeptemberi főgyűlésén Magyarorszáig terült épsegének szelleme hatja át."

"Ez a toledoi magyar segély-akciója így lelkesen és a legkeesegetőbb kiállítások mellett indult meg, abban az egyetek vezetőinek józan gondolkodásán és hazafiságán kívül nagy része van a helybéli lelkeskedő pártfogók, köztük Eördög Elemér, római kath., Bogár Lajos, református és Komporday Ágoston, görög kath. lelkész intézett néhány buzdító szót a gyűléshez. Eördög Elemér piébanos fölmentette azt is, hogy az általa vezetett amerikai Magyar Szövetség szeptemberi főgyűlésén Magyarorszáig terült épsegének szelleme hatja át."

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

EGYHÁZI HIREK.

A BROWNVILLEI PA. ÉS VIDÉKI REF. EGYHÁZ KÖRÉBŐL.

Keresztelések.

Poland, Pa. — Pavlik János (Hevesm.) és Bartha Róza (Zemplén.) gyermekei: János és Mária.

Halálozások.

Arnold City, Pa. — Hat hónap leforgása után második ízben érte szomorú vesztését Erdélyi János és neje szül. Mózes Zsuzsanna szülők, akik mindketten a zempléni megyei Vajdaságba költöztek. Előbb egy tíz éves viruló leánykájuk, most pedig két estendő fiúgyermekük távozott az élők sorából. A temetés az élők közönség jelenlétében folyt le. A gyászszertartást Székely Sándor brownvillei, Pa. ref. lelkipásztor vezegye, elbucustatván a hirtelen elköltözött fiúcskától az édes anyát, továbbá Zsuzsanna (néj. Lovas Jánosné), Julián

MEGHIVÓ!

A CHICAGOI THALIA MŰKEDVELŐ ÉS DALKÖR VEGETS DALÁRDAJANAK

1919 NOVEMBER 30-ÁN, VASARNAP DELUTÁN 4 ÓRAI kezdettel a SCHÖNHOFEN HALL nagy dísztermében, Milwaukee és Ashland Ave. sarkán.

Monstre Concert

Először Chicagóban magyar dal egyesület által bemutatva.

Kiváló énekesek fellépte, művészies program. Hangverseny után tánc.

Belépti jegy előre váltva 40 cent, pénztárnál 50 cent. Jegyek kaphatók a magyar üzletekben.

Chicago és Környéke magyarságát ez uton tisztelettel meghívja

A RENDEZŐSÉG.

CHICAGO ÉS KÖRNYÉKE

A MAGYAR GYERMEKET SEGÉLYEZŐ BIZOTTSÁG.

Chicago, Ill. A mozgalom a szenvedő és éhezni kénytelen gyermekek felségélyezésére itt is megindult és szépen halad. Nagyon nagy összeg gyűlt már egybe, melyről majd később hozunk részletes tudósítást. Jövő vasárnap, november hó 30-án délután fél háromkor a Sherman House-ban összegyűlnek, hogy a nők akcióját beszéljék meg. Ezen a gyűlésen szívesen látják a magyar hölgyeket, sőt ez uton felkérjük őket, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg. A női

GYÓRÁS ENYHÜLÉS

PAIN-EXPELLER

A Horgony Védjegygyel

F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York.

ELJEGYZÉS.

Chicago, Ill. Habár kissé el-késve jutott is tudomásunkra, hogy a végény, mint a menyaszonny közismert, mint általános közszerepelté folytán bizonyára érdekelni fogja a Chicago környéki magyarságot, hogy Klein Armin, jobban ismerve, a kis Klein, Schwartz Sándor unokafivére és managere eljegyezze Petrich Stefike kisasszonyt október hó 20-án. A menyasszony Szőke unak, a Révész és Szőke bank-cég birtokosának sorsgőrnője. A mint halljuk, a lakodalmat a jövő tavasszal lesz.

VÉGRE MEGVAN.

CHICAGO ÉS KÖRNYÉKE

A MAGYAR GYERMEKET SEGÉLYEZŐ BIZOTTSÁG.

Chicago, Ill. A mozgalom a szenvedő és éhezni kénytelen gyermekek felségélyezésére itt is megindult és szépen halad. Nagyon nagy összeg gyűlt már egybe, melyről majd később hozunk részletes tudósítást. Jövő vasárnap, november hó 30-án délután fél háromkor a Sherman House-ban összegyűlnek, hogy a nők akcióját beszéljék meg. Ezen a gyűlésen szívesen látják a magyar hölgyeket, sőt ez uton felkérjük őket, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg. A női

A DR. HERZL MAGYAR NŐ-EGYLET

december hó 6-ikán rendezendő ÉVI BAJLÁT.

hely az alkalmattal SAZARRAL lesz egybekötve.

A MULATSZG TISZTA JOVEDELME. A SZÉP ÉS SZERENCSÉES GYERMEK FELSEGÉLYEZÉSÉRE lesz fordítva. — Képzelt színház és trükkös szórakoztatás a háttérben.

A mulatszó a NORTH SIDE AUDITORIUM remek termében, 1300 North Ave. és Sedgwick Str. sarkán lesz megtartva. Kezdeté este 8 órakor.

A jótékonyok érdekében remélhető, hogy alkalom csak lehetősége van megjelenni.

PENZKÜLDÉS teljes felelősség mellett

Csecho-Slovákia, Jugo-Szlávia, Erdély és más országokba olcsó napi áron az AMERICAN EXPRESS COMPANY UTJÁN.

Ar. árszába való utazás most nem ajánlatos. Minden úgylet elintézem. Forduljon hozzám bizalommal. Kérem tisztelettel az amerikai magyarságot.

GARTNER LAJOS

meghívható házjegy, pénzküldés és árszába jogtörvényi irradja.

401 EAST 80 STREET. NEW YORK, N. Y.

AKRON ÉS KÖRNYÉKE

KÖZLI:

JUHÁSZ JÓZSEF

ÉRODAVEZETŐ

15% McCoy St. AKRON, O.

FÜSZERÁRUK

Az Egyesült Államok bármely részére postán, kéremre küldjük a pénz előltes beküldése mellett.

Mazola, árpa, fontja 25c
Mazola, árpa, fontja 25c
Fehér rizs, fontja 1.00
Fehér rizs, fontja 1.00
Fehér rizs, fontja 1.00
Fehér rizs, fontja 1.00
Fehér rizs, fontja 1.00
Fehér rizs, fontja 1.00

PAPP GROCERY CO.
551 So. Main Street, Akron, O.

AKRON GARAGE & REPAIR STATION

Minden munkáért jóátlunk.

D. MURGUL, tulajdonos

524 S. High Street, Akron, Ohio

Bell Phone 1231.

Egyedüli Magyar Garage Akronban.

Tegye megtakarított pénzét a mi ERŐS BANKUNKBA

ahol 5% kamatot fog jövedelmezni.

The Citizens Savings & Loan Company

96 E. MARKET ST., AKRON, O.

A Pósthivataltól nyugatra.

na, Easter, Gyula, Telma és János testvéreket s Erdélyi Andrást, Mózes Andrást és Mózes János nagybátyákat, valamint Medgyessi János és neje szül. Vaszil Erzsébet keresztanyúkat és az egész végtisztességtelvé gyülekezetet. A kis koporsót a belle vernoni (Pa.) temetőbe kísérték s ott helyezték nyugalmra.

HIREK AZ ALPHA, N. J. ÉS VIDÉKEI MAGYAR EV. REF. EGYHÁZ KÖRÉBŐL.

Szemléltetés.

Egy kedves és élvezetes estében volt része az Alpha, N. J. és vidékén lakó magyarságnak a hó 23-án, amikor az alpai és phillipsburgi műkedvelők előadták a "Parasztasszony" című három felvonásos népszínművet. A színdarab a ref. egyház iskolaterében lett lejátva, mely alkalomra a női egytel egy minden tekintetben megfelel és minden kellékekkel ellátott színpadot állítottak a teremben. Az előadást szívesen látta nézte végig s sűrűn kiült a szereplőknek a tapsból, a mit igazán meg is érdemelték. Az előadás a női egytel rendezésében folyt le a következő ki-váló műkedvelők kifogástalan közreműködésével: Buosi Jósef, ki Kelemen Tamást adta igazán fődalsuri tempóval. Meltó partnere volt Burás Károlyné Matild szerepében. A cím-szerepet Varju Lidia játszott, s ugy temperamentumos játékaival, valamint kitűnően előadott dalaival valóságos játék-hódította a közönséget. Szalay Mátyás Rezeda Marcel szerepében hien adta a nyelge fies-urat. Fáyol Gergely szerepét Ferenc Ferenő játszotta oly hien és igazi odaadással, hogy nem egytér nyílt színen megtapsol-ták s dalait meg kellett isme-gelni. Gőnőli Jánosné szerepét édes anyát, továbbá Zsuzsanna (néj. Lovas Jánosné), Julián

nyájunkat a levegőbe kalimpáztatták. Már nyolcadnapra nem tudtam visszamenni Párisba, hogy te nálad "pro arts et foci" bősleg hely álljak. Ott-tem, mikor hajóra ülhettem.

De hát miért nem írtál Pompeiának, hogy jöjjon hazát?

Megírtam én azt fiam atyai kötelességem szerint.

S mi lett a válasz levedelőre?

A válasz valóságilag egy borsosúrka volt, a mit a németek beletakartak. Nehéz most innen Párisba korrespondálni.

De hisz az lehetetlen, hogy az ostromlók ki ne cresszák az ostromlott városból a nőket!

Sőt nagyon is kísérik. Most olvassam éppen, hogy a párisi katonai kormány negyven ezer fiatal hőlyvet (miskor a világháborús igen kellőmre nevez-ték) egybegyűjtött s mint ezután igen fölépít-elemt, egy tömegben kitolonozozott a városból. Nem hinni azonban, hogy a te Pompeidat is azok közül lett volna. Nem akarod ezeket a karikatúrákat nézni, a mit most érkezik Münchenből? Te is kö-zlik vagy, meg én is!

De mit fog ő csinálni, ha Párisot csakugyan ostromolni fogják a spanyoloktól Alienor.

Meg fogja enni a lovaidat.

Kétségbe akarsz-e esni a tréfidalid?

Ha ezek téfák, ugy akasztódnak a as-vilk. Hat mit akarsz, hogy eszméljék? Vigasztalja-lak, mint egy lábadozó beteg; vagy tanácsokat adjak, mint szegények prókátoya. Gondolj, jöttél Klensnek?

Mit tegyek most?

Alakíts egy szabad csapatot és törd keresz-tül a zárvonalat.

Tudod, hogy még a persegődőgő jóvását sem szerettem hallani.

Hát akkor fogadj magadnak egy légiódot, ez most az egyedüli közeledési módosor Párisba és vissza s hozd ki azon a feleségedet.

Igy két diák szokott egymással beszélni, hem egy Normandain fejedelem a másikkal; nem egy apa a fiával!

Ah! Kezddink haragba jönni? Soha se hittem volna. A mi a féjünkbe tűntek, arról bizony hegedült szent Dévid! S te tartottad neki a kótát! Hanem ha azt kívánod, hogy mint apa én is be-széljün kezgyással, arra ráállok. Talán emlékezel a drezdai Schuster levele a fiához (bence van minden kalendáriumban), mely így kezdődik: "Ked-ves fiam, te nagy számar vagy; én pedig vagyok a te atyád", és igen szép mondás és rák illik. Én rá, a miért azt a tanácsot adtam neked, hogy bontsd fel az olgyezséget Etelváry Rafaela her-cegnővel; te rád pedig, a miért azt megfogadtad. Most imp a herceg meghalt. A roppant nagy örökség egytelten leányára szállt. Oroszországon innen nem volna gazdagabb ember nálánál a kontinensen, ha elvettél volna.

De hát minek mondd ezt most nekem?

És ő után kópnyegnek. Te azonban nem azt tetted, a mi e lépés következzé lett volna, hanem e helyett elrontottad az egész tervet, a mit én és má-sok oly remekül fogalmaztunk. Legszívesebben-bek az ilyen akarat nélküli lenyék, mint te vagy, mert ezekről soha sem tudhatják senki "ma", hogy "holnap" kinek az akaratát fogják végrehajtani. Ezen már most a pap sem segít! Azaz, hogy mégis csak a pap segít. Hát akarod, hogy komoly tanácsot adjak, mit tégy a mostani helyzetben?

Kélek nagyon.

Hát ne tégy semmit. Hagyd Pompeidat ott, a hol van. Bizonyos lehetőségek, hogy megcsal, nem egyszerű, de egyszerű. Mire Páris felszabadul, akár-ig, akár annyi, egész archívumával fogsz rendel-kezni az ő hitlensége bizonyítványainak. Egy olyan asszony, mint Pompeia, egy olyan városban, mint Páris, egy olyan időben, mint a mostani, egy olyan férjnek, mint te vagy; hivo nem maradhat. Indíts eltehe válopórt, a kuria elválaszt benneteket a "si

Winnetou és ták magukat kellett segíten

— Csak sz-jetek; fogja a-nát! — mondá.

E szavakkal tettem magam kiszabadítottuk fegyverét is vi egy kibocsátott rott mostan é nek nem volt volt a szerencs

— Ah, Cif-Sam; — félre és elő a tomai posan üss!

Követjük tar-volt már harc. Alig villantak jaink a elig, fejére olyan már mind kir-most egyedül máros maradt

— Charley, ennek az ember-pénzét! — k

— Pah! Ez a

— Hát édes fiam, méltóságos ur: Sámuel X-ik könyvének 1-6 és 7-6 fejeletét olvasd, miképpen elindula Saul az ő apjának a számarait ke-resni — és találja helyettük egy királyságot!

Leon egyszerre elérté a célját. Gorombba volt az; de talált!

— De szent atyám! szolt méltatlankodva. A szamarak hasonlata erde!

Erre aztán a pap szemkőzt állt neki s azt mondá:

— Hát van-e elhettelenebb, jámborabb számár a világban, mint egy leány, a ki elvész a hitsege miatt?

Ha csak ez kellett Leonnak: ezt ugyan meg-lapta.

Keszét esőkolható már a prépostnak!

Ez az egy ember megmaradt a sok közül, hogy irmagnak megtartogassa az igazkmondást.

A BEJTELY KULCSA.

A gyászszertartás után harmadnapra már hiva-volt Leon Budapestre.

— Ne tréf-még magána-moster Lyné-kissé jobban-feleltem.

Balkezemm-tam, jobb ke-kon fogtam. ban volt a-nie kellett.

— Nem tal-jelentette-szen volt.

— No hát-badon és ad-j-mondá H-

— Lassan-tem. — Add-mig nem ha-gyod mit es-gondol Berná-jelte.

— Az óra-

— Persze-

— Persze-

— Es a t-

— Irgalm-szemben. A-hasznunk nem-kasztása és-gyen kelljen-a leveleket-

— Ingyen-

— Egészén-fogja adni a-három dollár-mas bánásmó-jon csak bána-majd fogom-Minden ell-visszavettük a-eresztettem. A-történt, kiróh-patak partján-houseba.

Mi lassan-k-missziórol éke-lottunk. Me-teinket. Lovat-taja előg-állo-volt látható.

— És igazi-köz-e a garokban-kezelve az óra-jobb kezével a-fegyverét for-mellette Sany-hány vendég-e-rokban Bob-káját már ele-védékéztet ké-Buller, amint-arra akarta v-ka, hogy fog-Bernátot, am-Mivel a digro-föl voltak Jir-és a koresmár-Sans-carral se-azért az ő vé-támadást inté-ign, amelyben-életüket veszte-ketten idejeke-kezünk.

Winnetou és ták magukat kellett segíten

— Csak sz-jetek; fogja a-nát! — mondá.

E szavakkal tettem magam kiszabadítottuk fegyverét is vi egy kibocsátott rott mostan é nek nem volt volt a szerencs

— Ah, Cif-Sam; — félre és elő a tomai posan üss!

Követjük tar-volt már harc. Alig villantak jaink a elig, fejére olyan már mind kir-most egyedül máros maradt

— Charley, ennek az ember-pénzét! — k

— Pah! Ez a

Minde

ha nem szenev-kínok amk, az

Ró

az a csodás-csont, szarját-toti. Minden e-Egy adag-A pénzt a-Róth Sár-135 AVZ. A.

XXX. ÉVFOLYAM.

1919. NOVEMBER 30.

VASÁRNAP.

SZABADSÁG SUNDAY MAGAZINE

UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
NOV 29 1919

Téli hajtóvadászat.

CSUNYA zimankós idő. Éles jégport vagdos a szél az ember arcába, garmadába halmozódik a hó. Odakint a fuvtag önmagát emeli ölnyi magasra és betemeti a mélységeket, hogy az utjátévesztett ember soha sem tudja, melyik percben szakad be nyakig a jég-hamakba.

Amikor az első hátya ráfúvódik a vályu vizére és vékony jégesap cserpedik ki a csorgó alján: akkor már várja a falusi ember, hogy beboruljon az ég és hullassa valahára a téli felhő azokat a szállingó, libegő pelyheket, amelyek patyolattal borítják be az erdőt, a mezőt, és felszabadítják a vadász-farsangot.

Csendálatos változás az, amit odakint okoz az első hó.

A síkon meglátni a nyomok formáján, hogy melyiket lépte a süldő-vad. Tetova és aggályos annak a mélyedése, amíg az öregebb, amelyik előtt már nem újság a hó, könnyedén, egyformán ígét végig a fehérségen és legföllebb, ha a hideg miatt törődik vele. Az erdőben lábhegyvel a fiatal róka, ott is a vénje teszi le bátran a talpát; neki nem ijedség, hanem öröm a tél bundája, mert elfogja a lépése meztét, így aztán gyanulatlannal lothatja be rajta a pihenő kis vadat.

Itt van a vadászok szürete.

Válogathat a vadászember: kopóval vagy hajtóval induljon-e neki az erdőnek? A kopó élő jelképe a szabadságnak, előtte mért földnyi térségek legyenek nyitva, hogy jól érezze magát. A fagyos levegő visszhangzik csaholásától s a menekülő őz könnyű szökése alatt por-

zik a bokrok zuzmarája. A domb csupasz ormáról látni a hajtást; a gyorslábu vad messze iramlik a kutya előtt; utána elszórtan látszanak néha a lombtalan fák közt elsuhanó árnyak, az üldöző kopók.

A csaholás lármája meg-megszakad, el is enyészik; csak egyes hangokat kapkod vissza a szél fordulása, amelyből feszült figyelemmel találgatjuk, hogy mi történt odaát, túl a dombon, túl a völgyön, a patakok mélyedéseiben, amerre a vad szökni készül.

Síró, éles hang bizonyítja, hogy most a kölyök Rikkants nyafogta el magát; majd rádöng mélyeséges basszusával a félszemű Dongó; felriad a nagy lármára messze területen a pihenő vad. A kopó egyre jobban szorít; a hajtás nem lankad, az új hó pompásan tartja a szimatot. Saját vesztének robah a boldogtalan vad; bármerre fordul is, a vége ugyanaz: kifáradva, megizzadva, nem éri a tél jéges szelét; halálfelelemmel kerül vissza oda, ahonnan kiindult; visszahozza a menekülés vágya a legjobban ismert területre, a nem szünő pibék-ujjongás halálharang esengésével zaklatja előre; folytonosan üvölt, tombol, harsog a kopócsaholás a háta mögött; elbolondítja, zavárba hozza, hogy utóljára már vállalkozik minden merészsegre, csak ne hallja a vérszopók kísérteti karát nyomában.

Átszöki a mélységet, neki vág a sűrűségnek, felrobog a vízmosáson, majd az erdei nyílások síkságára vág ki és röpül egyenesen, amíg egyszerre egy lövés után piros vér festi a havat s a kopóhad kéjelegve nyalakodik az elejtett vad sebén, amelyből lassan szivárog ki az agyonhajtott életéré.

(Folytatás a 14. oldalon)

A

gélyez
nek tal
vart is
egésze
hát így
minden
holmika
eseese
s amik
pette j
egy haz
dett, m
res me
formáj
mégis
A vasta
szerkeze
tördelje

száz for
pénzem

Az
ember
előadás
ajánlott

Az
polgár

Az
és

Pár

akarja

De

Az

maguk
belseje

sze, nem

Kies

akar lak
nálni?

Az

— I

— I

a kisvár
létére ör

azért me

igaz? Ha

az a drág

jöjjön P

független

itt, itt, a

lisokban

feleljen.

De a

volna haz

— M

gának, m

Hog

tebb péc

akit, egys

állott tö

lék kedv

ami meg

Udvari ebéd Budapesten 1914-ben

GYARLÓSÁGOK.

AZ ASSZONY virágokat hozott az erkélyre. Sok cserép violát, amit Mestréből hoztak, apró rózsafákat, égő Crimson Rambleket, sőt émélygős illatu leandereket is, amiket odahaza, a kis magyar városban, ahol a szegényes kávéházak előtti teret szegélyezték, szívéből utált. De itt most egyszerre beljük szeretett, szépek találta őket és nemcsak az erkélyeket, de a folyosót és az apró udvart is telerakatta velük. Tulajdonképpen, nem volt semmi értelme az egésznek, de már megint napja volt, olyan, amin pénzt kellett költenie, hát így elégitette ki ezt a furesa-vágyát, miután egy hónapon keresztül mindent vásárolt, ami Veneziában vásárolható. Csipkét, muránói üveg-holmikát, régi brokátokat, régi képkereteket, bronz, márvány és egyéb esecsebeseket. Nem is számítva egy halom butort, amiket összeszedett s amiken még mindig a kárpitosok dolgoztak. Az örült vásárlások közepette jó segítségére volt egy kis kopasz, csunya, szemüveges legény, egy hazájabeli újságíró, akivel egyszer egy hangversenyen megismerkedett, még akkor, amikor az ura élt és ö-nőegyleti elnöknő volt. Itt a híres mesevárosban eleinte nem szívesen látta, hogy a csunya, kis züllött formájú ember mindenüvé el akarja kisérgetni, de aztán látta, hogy ez mégis jó valamire. Nem engedte, hogy becsapják a taliánok az asszonyt. A vastag szemüvegén keresztül jól megnézett mindent. Az öreg órák szerkezetét csaknem szíjjel bontotta, a régiségkereskedők a kezeitek tördelték és sirva fakadtak, ő pedig kilépett a boltból, így szól:

— Jó vásárt csináltunk, nagyságos asszonyom. Ez a kép, amit öt-száz forintért vettünk: testvérek közt is megér ötezret. Majd ha egyszer pénzem lesz, kérni fogom, hogy adja el nekem.

Az asszonynak kezdett imponálni az a lelkesülés, amelylyel a kis ember törött porcellánányérokról, amiken ő semmi szépet nem látott, előadásokat tartott neki. Egyszer egy régi limogi-porcellánzelencét ajánlott megvételre az asszonynak.

— Kétezer lirát adhat érte, én is megvenném annyit.

Az asszony elszörnyűködött ekkora összeg hallatára. A régi nyárs-polgári természetű föllázadt egy percre és így szól:

— Hiszen csak akkora, mint a tenyerem.

A férfi dühbe jött.

— Hát hiszen nem is lehet akkora, mint a — háta!

És ott hagyta.

Pár nap múlva az asszony érte küldött, hogy kísérje el, mégis meg akarja venni a szelencét.

De akkora már egy angol elvitte háromezer liráért.

Az asszony sirni tudott volna.

— Látja, látja! — diadalmaskodott a kis ember. — Ilyen buták maguk asszonyok. Mondottam, hogy kétezeret magam is adnék érte. A belseje ezüst volt és fölséges volt rajta az a passio-kép. Persze, nem volt bouton, hát nem vette meg.

Kiesit összeveszték, de azért tovább vásároltak.

— Hát magához mi ütött, szép asszony, hogy itt a pocolyák között akar lakni? Alig temette el az urát, már ilyenekbe fog. Mit akar itt csinálni?

Az asszony nevetett.

— Lakni csak kell valahol. Hát inkább itt, mint máshol.

— Hát miért nem Pesten? Hogy a régi városát unja, azt értem. Ott a kisvárosi társadalom elítélte magát már akkor, amikor fiatal leány léte re öreg emberhez ment. Tudom ám, hogy azt mondták: maga csak azért megy az öreg vászonkereskedőhöz, mert szép kelengyére vágyik. Igaz? Hát aztán kapott-e? Különben nekem mindegy. Nincs a világnak az a drága csipkéje, ami magához méltó ne volna. Hanem azt mondom: jöjjön Pestre, ott nagy házat vihet, ha akar, miután most gazdag és független. Pozíciót csinálhat magának. Ennek van értelme. De mit akar itt, ahol az ember egy nap sokkal több döglött patkányt lát a kanálisokban uszkálni, semhogy jóízűen ebédelni tudna? Mit akar itt? Erre feleljen.

De az asszonynak nem volt kedve erre felelni nem is felelhetett volna hazugság nélkül, inkább lesütötte a szemét és hallgatott.

— Majd meglátjuk, — mondotta később elmélázva, inkább önmagának, mint az újságírónak.

Hogy miért is jött ide voltaképpen, azt magának is csak a legőszintébb pőrceiben vallotta be. Keresett valakit. Várt valakire. Egy férfit, akit egyszer, három év előtt itt látott. Akkor a férjével volt itt és távol állott tőle a gondolat, hogy valaha egyedül is el fog jönni egy futó emlék kedvéért, egy semmiségért, egy jelentéktelen kis kalandért vagy ami még annál is kevesebb. Most pedig eljött itt van és keresi, várja,

szinte napról-napra mikor fog végre vele találkozni? Ő, a hideg, józan, erkölcsös Kelemen Józsefné.

Néha bevallotta magának, hogy nagyot változott a férje halála óta. Nem a régi többé. Mert a kis városnak igaza volt abban, hogy a kelengye kedvéért — no meg az azzal járó sok másért — ment férjhez az öreg emberhez. Tudta róla, hogy gazdag, sőt hogy sokkal gazdagabb, mint aminőnek a város hiszi. De tudta azt is, hogy örömtelen élet vár rá az öreg ember mellett aki makacsul ragaszkodik régi életmódjához, elveihez, azokhoz a törvényekhez, amelyek utján a meggazdagodás jön.

És ez így is volt. Az öreg Kelemen noha fülig szerelmes volt a fiatal feleségébe: nem kényeztette el valami tulságos módon. Kelengyét, az igaz, szépet csináltatott neki, de bizony ezen túl még egy butordarabot sem mozdított el kedvéért a helyéről, egy tál étellel sem fözött többet a szokottnál, szóval, a régi rideg agglagény-élet minden fázisában változatlanul maradt meg az asszony körül.

— Az meg nem bánta, belenyugodott, meg volt elégedve. Örült, hogy titkon ruházhatta az otthon maradt öt testvérjét s az özvegy édesanyját itt-ott segíthette. Igaz, hogy ezért, ha néha kitudódott, szemrehányásokat kapott, minek pazarol, miér nem gyűjti meg inkább magának a fölösleges pénzt.

S ez a fölösleges pénz oly kevés volt. . . . Aztán, ha valami vendégségféle volt a háznál: a szegény asszony előre félt. Az ura megszabta neki, mennyiből mennyit készítsen. Hány tojásból tortát, mennyi pelenyét. Mindig reszkedett, hogy kevés lesz a vendégeknek, ki fogják nevetni elviszik a hírét. Ezekre az alkalmakra rendszeren volt egy kis gyűjtött pénze, azt elővette és hozzáadta. Az ura másnap még meg is diesérte.

— Ugy-e, mondtam, hogy elég lesz! Ugyes kis gazdasszony vagy te!

— Hát amikor jöttek a fürdőbe való utazások!

Az asszonynak szép ruhák kellettek, hiába. Azokat hozatta készséggel. Hadd legyen az első között. Hadd csodálják! Hadd irigyeljék. A saját hiúságának is jól esett, ha diesérő nyilatkozatokat hallott a feleségéről. De már ő maga csak becsomagolta az özönvizelőtti kockás nadrágját, amit régi fekete kabátjához föl is vett, miután hozzá sárga keztyűket húzott. Ha a felesége célzást tett ezekre a ruhadarabokra, így szólott:

— Nem azért megyek hogy az asszonyokat magamba szerelmesítem, hanem hogy kurát tartsak. Csak maguk, asszonyok, cicomázzák magukat örökké a mások kedvéért.

Rendszerint elsőrangú hotelbe szálltak, de csak egy szobába ketten s ez volt az, ami az asszonynak nagyon fájt, amit szégyelt s amiért szívesen otthon maradt volna inkább. Meg hogy a kupéból a bérkocsisig a kizárólagos magának kellett vinni, minthogy az ura is maga vitte a magáét.

— Jó szobában kell lakni, — mondotta az öreg, — jól kell enni, de gy ilyen kis kizárólagos ne szórja oda az ember a pénzt a hordárnak.

Az asszony pedig inkább elengedte volna egy vacsoráját, csak hogy ne kelljen magának cipelnie a nehéz börtáskát.

Igy jöttek Veneziába is ez előtt három évvel. Egy olasz szállodában volt egy szobájuk és naponta kijártak a Ládóra, ahol az asszony fürdött. (Az ura nem, mert reumája volt és félt a szélől. Azt mondotta: a tengeren eug van.)

Ebben a városban ébredt föl az asszony lelke először valami olyan sejtelemre, mintha ez az élet, amit él, talán mégsem volna egészen az, aminek örülni lehet, ami szép, ami egy fiatal, huszonkétéves asszonynak való élet volna. És akkor ettől nem tudott szabadulni. Bár nem volt semmi határozott kívánsága más irányban, nem akart semmit. Az urát megbecsülte, szerette, hálás volt sozzá — mégis, éjjelenként, míg az ura, az öreg emberek hangos álmával a másik ágyban aludt, ő felkönyökölve virrasztott és nézett a sötétbe. Lenn a vizen mandolin szólt és énekeltek. Lenn az ablaka alatt suttogott valami pár ember. Talán nem is egy. A város, a szerelem városa, enyelgett, suttogott, dalolt és szerelmeskedett!

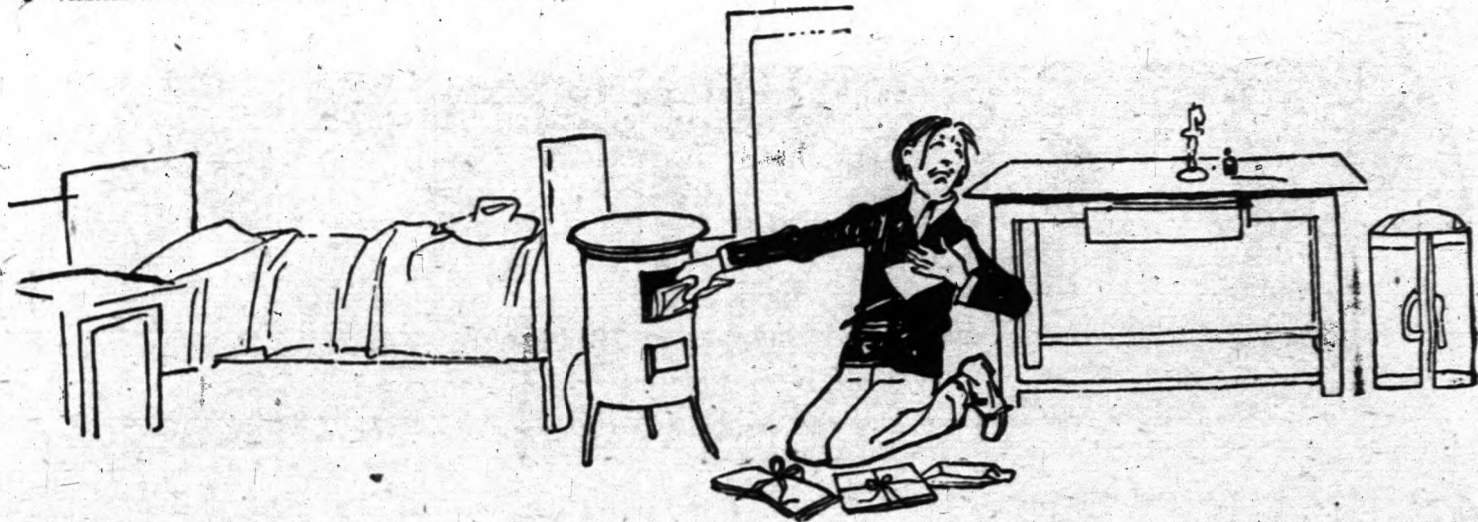
— Milyen boldogtalan vagyok én, — gondolta magában az asszony először és sokszor még azután.

És ettől a naptól fogva fitymesebben nézett maga körül és kezdte vizsgálni a nőket és a férfiakat. Schol annyi fiatal pár nincs, mint itt ebben a városban.

Még azok is, akik évek múltán valamennyire elszórtak egymástól: itt hirtelen összemehetnek megint, karöltve járnak, mosolyognak egymásra és este a szerenádnál a gondolában megfogják egymás kezét. A

Udvari ebéd Budapesten 1919-ben

város hangulata megszépíti a legköznapiabb areot is és fényt gyújt föl a közömbös szemekben. Az pedig, aki igazán szép, az, akinek a szeme amugy is fekete, akinek az alakja amugy is hódító, karsu és diadalmas, félistenné lesz itt az ég, a víz, a márványfalak bűvös világításában.

— Félísten, — gondolta magában az asszony, amikor a férfit először meglátta.

Az pedig nézte őt, tudatos varázsa minden nyugalmával, a világfi előkelő hidegségével, minden érdeklődés, sőt kizártság nélkül, de — állhatatosan. Az asszony pedig a hideg szemek sugarának gondolatba átadta a haját, a szemeit, ajkát, egész valóságát, gondolatban, de sokszor.

Különbözik pedig egy szót sem váltottak egymással. Egyszer, egyetlen egyszer történt, hogy az asszony, amikor hazuról elmentek, otthon felejtett valamit. Lenn az utcán hagyta a férjét és gyorsan visszazsaladt a lakásába. Amikor újra lejött: a kapuban találkozott a férfiával, akit, ugyilátszik, szintén meglepett a váratlan találkozás, mert önkénytelenül, mintha csak egy régi ismerőst látna, a kalapjához nyult és köszönt.

S a nő elfogadta a köszönést pirulva, zavarodottan s aztán elsielt. Ettől a naptól fogva három éven át ennek a férfinak az emlékébe volt szerelmes az asszony és visszajött, hogy találkozzék vele. Most, a mikor szabad, független és gazdag. Hogy mit várt ettől a találkozástól, maga se tudta. De ösztönből, sürgősen rendelkezett, készült rá. Lakást bérelt magának és butorozta. Minek, miért, Elhítette magával, hogy ezentul állandóan itt fog lakni s csak a telet tölti Párisban.

Hanem az agya egy kis félreeső zugában, jól és becsületesen el volt téve egy gondolat, hogy kivánság, egy határozatlan valami: és mindez hozzá volt kötve a férfi színes, gyönyörű alakjához. akit három év előtt látott...

— En azt látom, — mondotta a kis kopott újságíró az asszonynak, hogy maga nem akar becsületes asszony maradni.

— Kis Kuncz, az Istenért, hogy mer maga nekem ilyet mondani? — szörnyűködött az asszony.

— Mert a kis Kuncznak van szeme. A kis Kunczot nem lehet bolonddá tenni. És mert végre az asszonyokon mindent észre lehet venni.

— És maga mit vesz rajtam észre? — kérdezte az asszony.

— Hogy valami rosszban tör a fejét. Maga tönkre akarja tenni magát.

— En?

— Azért van itt, hogy valami óriási nagy bolondságot kövessen el, amit aztán nem lehet jóvá tenni. Látta, én ebben bizonyos vagyok. Az én szemem nem csal. A nagy asszonyi elhatározásoknak mindig vannak bizonyos szimptomái és én ezeket a szimptomákat látom magán.

— Látja rajtam? — mondotta az asszony fülig elvörösödve. — de hol?

Erre a naiv kérdésre a kis ember elnevette magát.

— Ne kérdezzen ilyen bolondokat. Mindenhol. A szemén, ha akarja. A nő odanéz, ahova indul, messzire el, sőt néha le. Nos, én a maga szemén azt látom, hogy nemcsak előre néz, hanem le is, lefelé, mélyre, vigyázzon! Mert az asszony végre is odaér, — ahova néz.

— Engem ne féltsen.

— De féltem. Mert ma még jó, holnap talán már nem lesz az. Ma még meg lehetne menteni, holnapután talán már nem érdemes.

— Bolondokat beszél, kis Kuncz.

— Nem igaz. Maga tudja, hogy nem igaz. Mondok valamit. Csomajoljon és jöjjön ebből a városból. Menjen oda, ahol tudják, hogy maga egy elhunyt vászonkereskedő fiatal özvegye, nem pedig egy angol lady. Menjen haza és keressen magának kedvére való férjet. Vagy ha esillogni akar és ünnepeletni magát: menjen Pestre és tartson nagyházat. Egy ilyen asszony, mint maga, ekkora vagyonnal...

— Hallgasson, Kuncz!...

A kis ember elhallgatott, a szivarja végét rágesálta és azt gondolta, hogy ennek az asszonynak is hiába beszélne, — mint ahogy már több asszonynak hiába beszélt. Ők a jó tanácsot csak azután hallgatják meg. Akkor pedig már nem használ semmit.

A San-Marcon sétáltak ekkor is s az asszony az egyik fordulónál ismerősökkel találkozott, akikkel majdnem naponta együtt volt a Lidón.

— Vegyék el tőlem Kunczot, — mondotta az asszonyoknak, — borzasztó, milyen ember ez.

Csevegvé mentek egy csoportban és megálltak a zenészek előtt.

Az asszony csakugyan kényelmetlenül érezte magát attól, amiket neki a kis kopasz prédikált és legjobban szeretett volna már hazamenni, hogy egyedül lehessen a gondolataival. Elbucuzott és lassan ment keresztül a téren s az árkádok lépcsőjéhez érve, hirtelen megállt és összereszt, mintha ütés érte volna. Vele szemben ott állott a férfi, akit keresett, akiről tudta, hogy ide fog jönni.

Egymásra néztek és a férfi úgy, mint három év előtt, a kalapjához nyult és köszönt.

Az asszony csak azt a mozdulatot látta, amint a kezét fölemeli. Aztán ment tovább ijedten az örömtől és a meglepetéstől.

— Itt van! Itt van! — ujongott belül a lelke. — Itt van! Itt van!

— mondotta otthon, magának a falaknak, a butoroknak, az ágyának.

A tükörbe nézett és azt mondotta: — Itt van, tudod-e? — És a fejével visszabólintott magának.

— Tudom. Itt van. Láttam.

Ezen az éjszakán nem aludt semmit.

Két napig nem mert kilépni a szobájából, mert tudta, hogy okvetlen találkoznia kell vele. A harmadik nap kiment már kora reggel és a Florián előtt ott találja Kunczot egy nagyon nem neki való foglalkozásban. A galambokat etette s emellett nagyon rosszkedvű volt. Amikor az asszonyt meglátta, az összes megvásárolt kukoricát leszórta a földre és sietett hozzá.

— Nos, itt van? — kérdezte tőle.

Az asszony meglepetten nézett rá: — Ki? Kiről beszél?

— Hát róla. Akit várnak. Megérkezett. Látom, hogy megérkezett.

Az asszony fölkapogott.

— Maga végül is meg fog ebbe bolondulni, kis Kuncz.

— Én nem bolondulok meg.

— De hát miről gondolja, hogy... — Magáról. Az én szimptomáim. Mit keres itt reggel hét órakor? Sohasem szokott ilyenkor fölkelni. Nem aludt az éjszaka? Nyugtalan? Már két napja nem láttam.

— Lári-fári. Beköszöntött a krízis. Ajánlom magam. Ha valamiben szüksége lesz rám, csak hívasson.

— És visszament a galambokhoz.

Esett az eső. Nem lehetett fürdeni, nem lehetett hajózáni. Egész Venezia az árkádok alatt ült és kávézott.

— Smit, semmit sem lehetett tenni ebben a városban, ha esik az eső, — gondolta az asszony, aki ezen a napon szomorú volt. Otthon ült és könnyű fehér posztóruhájában feküdt egész nap a divánon. Lusta volt és unatkozott. A férfit azóta csak egyetlen-egyszer látta, akkor is messziről. Gyönyörű volt, mint mindig és nagyon elegáns, de úgy a szépségében, mint az öltözködésében volt valami idegenszerű, amit az asszony nem értett, de megsejtett ösztönszerűen. Valami különös a nézésében is, ami az asszonyt abban a pillanatban, hogy utóljára köszönt neki, — megijesztette.

— Vajjon mit gondolhat rólam? — töprengett magában. — Lehet, hogy egészen másnak hisz, mint aki vagyok.

Az eső esett. Az asszony már azt sem tudta, mit tegyen a türelmetlenségtől. Olvasni akart, nem tudott. Föállt, az ablakhoz ment és lenézett az utcára. Csak úgy esillogott minden az esőtől. A szemben levő kis templom két oroszlanfejű vizöntőjéből zuhogott az eső.

— Mégis legyek, — gondolta magában. Becsengette a szobaleányt és felöltözködött. Ment egyenesen az árkádok alá, ahol egy sereg ismerőst talált. Mindenki elől elmenekült, a Florián egyik kis piros bársanyfűlkéjében leült és körülvette magát újságokkal. A pincérek ki- és beszaladtak, ő majdnem mindenkitől észrevétlenül itta a kávéját és olvasott.

Valaki az ajtóban állt és franciául mondotta a szomszédjának: — Nincs utálatosabb ennél a városnál, amikor az eső esik benne. Az embert megöli az unalom.

Per Bacco, — mondotta a másik, — én szeretem, mert ilyenkor az asszonyok mind összebujnak itt, nézze csak, mennyi van.

Az asszony fölpillantott az újságja mögött, hogy lássa, ki volt, aki ezt mondotta.

Egy karsu férfialak állott az ajtóban, neki háttal. Sötétkék ruha volt rajta és le-hajtott karimájú panamakalap. A botját a háta mögött tartotta és néha rátámaszkodott.

Az asszonyban egy pillanatra meghűlt a vér.

Ő volt.

Még jobban behuzódott a sarokba s egészen beletemetkezett a Corriere della Sera-ba.

A két férfi pedig tovább beszélt és folyt az asszonyokról. Azokról, akik előttük ültek és akik előttük elhaladtak sietve és kissé fölemelt ruhával.

Az olasz nem feszélyezte magát. Megjegyzéseket tett egészen fiatal leányokra és egészen öreg asszonyokra. A sovány angol nőkre és a természetes magyarokra. Sokat és hangosan kacagott, a könyökével lökdöste a társát, szóval, egészen úgy viselkedett, mint egy közönséges boulevard-lovag, vagy még annál is rosszabb.

Az asszony lesujtva, megszegyenülve kuporgott az újságja mögött.

Csak legalább amaz észrevenné, hogy valaki van mögötte, egy asszony, aki hallja minden szavát. Csak hallgatna el.

(Folytatjuk.)

A TÁRNA.

*A lelkem akár egy szénjalu tárna
Mélyin a tűz, aludt feketén,
S itt járt a mélyben sokszor egy árnyék,
Mint a banya mélyin a rém.*

*A fekete tárna nézte remegve,
S nyöszörgött lenn a tönkök alatt,
Mikor látta a tűzszemű árnyat,
Amint az alvó tűzre kacag.*

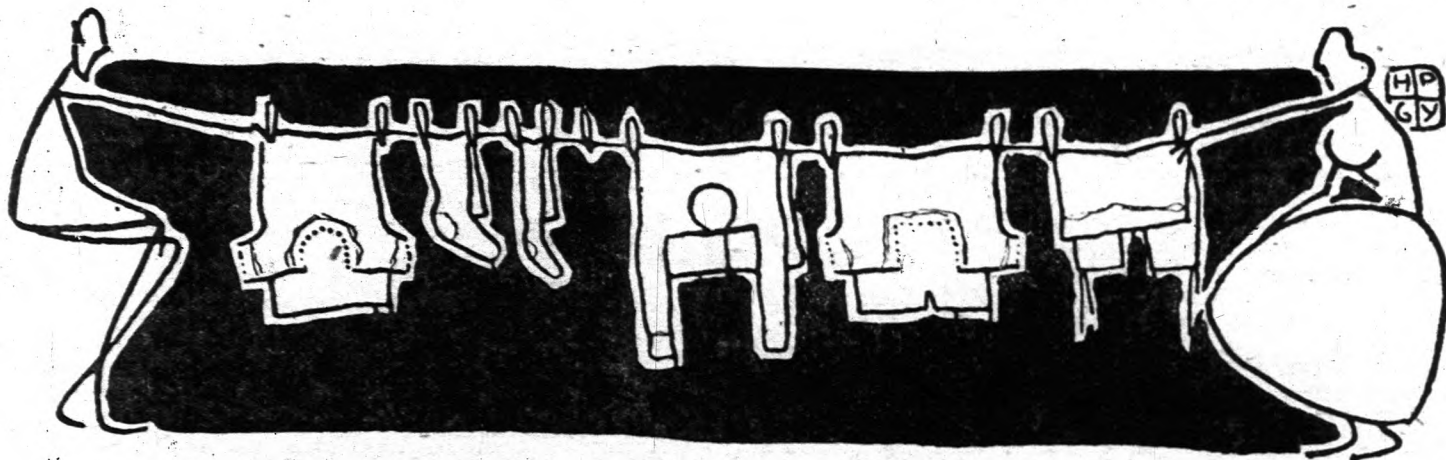
*S egy este lejött és úgy kacagott
A tárna sugaras, kőza leánya,
Hogy fellebogott az iszonyu tűz,
S most ég, forr, lobog a tárna...*

... a tárna...
Dutka Ákos.

egy közönséges boulevard-lovag, vagy még annál is rosszabb.

Az asszony lesujtva, megszegyenülve kuporgott az újságja mögött. Csak legalább amaz észrevenné, hogy valaki van mögötte, egy asszony, aki hallja minden szavát. Csak hallgatna el.

(Folytatjuk.)

ZATHURECZKYT MEGCSIPIK.

IRTA: KRUDY GYULA.

SZMERKOVSKY GYURKA, nagylékü Fülöp württembergi herceg huszárezredének kapitánya a nyugdíjas állományban, eljegyezte özvegy Gaálnét, miután az özvegy addig dugtosta, rejtegette a kapitány kalapját, hogy az végre is megadta magát a sorsnak. Ha már olyan szerelmes ez a menyecske, ha már egyéb gondja nincs a világon, mint csupán az, hogyan dughassa el a Smerkovszky Gyurka kalapját, úgy, hogy az csak hosszas keresés után találhasson rá, — tovább időzvé az özvegy társaságában: hadd legyen meg a kedve a menyecskének. A kapitány minden lelkiismeretbeli furdalás nélkül szakított az agglégényi étellel, bár a regényírók azt hiszik, hogy a férfi ilyenkor bizonyos lelki megrázkódtatáson megyen keresztül. Dehogy is rázkódott a Smerkovszky Gyurka lelke! A házasság is olyan, mint a hideg víz. Aki nagyon fél tőle, lassan, gondolkozva megy belé, bizony megfázik tőle. De aki vitézül beleugrik, nem éri a viznek a hidegségét. Smerkovszky Gyurka pedig többet tett, mint ugrott.

Amikor már rendbejött volna özvegy Gaálné érzelmeivel, nem sokáig kérte magát a menyecske, mert a kapitány nem is hagyott neki erre időt: attak, Smerkovszky, attak! mondogatta magában, — így szólt a deresbajszú férfiú:

— Lássuk, hogy hamarosan a paphoz jussunk. Nem szeretem a ceremóniákat.

Gaal Napoleon, aki a pipája mellől szeliden, bizonyos néma szomorúsággal nézegette kedves jó pajtásának a vízbe ugrását, csendesen közbeszólt:

— A mátkaság a legszebb idő. Szép, ha sokáig tart, úgy sem jön vissza többé ez az idő.

De a kapitánynyal nem lehetett birni.

— Ne akadékoskodj, Napoleon, — mormogta. — Még meg találok gondolni a dolgot.

Igy aztán rohanó léptekben közeledett az esküvő napja. A Gaál-kisasszonyok új ruhát kaptak, — fehéret, szép fehéret valamennyi, — a Gaálné eljárogattak a menyasszonyhoz és mindenféle titokzatos dolgokra tanítgatták. Pedig nem kellett a menyecskét tanítani. Asszony volt már, tudta előre a maga dolgát. Csupán a Gaál Mihályné megjegyzése volt újdonság előtte:

— Lelkem, én háromszor mentem férjhez. Amikor haragítani akartam a férjemet, mindig az előbbi férjemet emlegettem neki. Azért tanácsolom, hogy ne is beszélj az első férjedről. Tégy úgy, mintha még mindig leány volnál. A férfiaknak jólesik, ha néha bolonddá teszik őket.

— A Gyurkát nem lehet bolonddá tenni, — vélte a menyasszony.

Gaal Mihályné nagyot nevetett:

— A római pápát is bolonddá teheti akármelyik asszony.

— Én szeretem a völegényem, — vetette ellen a menyecske.

Gaálné erre se jött zavarba:

— Az volna csak furcsa, ha nem szeretném. Olyan Gaál-leány még nem volt a világon, aki nem szeretne volna a völegényét. Szerelm van bőven ebben a családban.

Igy közeledett az esküvő napja. Napoleon ur egy nap így szólt:

— Sürgönyözzetek Zathureczkynek, hogy idejében itt legyen.

Persze, persze, majd elfelejtették Zathureczkyt a nagy készülődésben. Pedig Zathureczky nélkül nem is lehetett volna megtartani az esküvőt. Zathureczky volt a Gaál-leányok örökös násznagya. Ő adta férjhez a leányokat már husz esztendő óta. Örökös udvarlójuk, szolgálatkész lovagjuk Zathureczky volt. Ha más nem akadt, ő írta a szerelmes verseket a kisasszonyok emlékkönyvébe, de keresztvíz alá is ő tartotta a házasságokból született fiatal csemetéket. A kis leányok Zathureczkyn tanulták meg az asszonyi kacérkodás abécéjét. Előtte sütötte lea szemét először minden Gaál-kisasszony. Ha a

menyecskék összepöröltek az urakkal, Zathureczky vállalkozott, hogy elszókteti őket. S ezen örökös veszedelme, kísértések között, Zathureczkynek sikerült megmaradni annak, ami volt: független, szabad agglégénynek. Pedig saját bevallása szerint, valamennyi Gaál-kisasszonynak szerelmet vallott egyszer az életben.

— Szerencsém volt, — mondogatta. — Huszonnégy óra alatt elmúlt rólam mindig a betegség.

Ha egyik-másik Gaál-kisasszony nem ment idejében férjhez, a családban hamarosan megvizsgálatódtak a csapás felett:

— Itt van még Zathureczky a tartalékban. Egyszer csak rá is kerül a sor. Csak hadd duhajkodja, tombolja ki magát, berukkol még idejében.

Pedig Zathureczky akkor már az ötven felé járt. De ugyan ki merné halála előtt elmondani, hogy már mindent megpróbált a világon. A Gaál-család történetében nem ritkák az olyan asszonyok, akik férjhez mentek nagymama korukban. De néha még a nyolcvan esztendősek is férjnek szemelték ki, ha más nem akadt.

Csak a furfangos Zathureczky tudta mindez ideig megőrizni függetlenségét. Az egyik vélemény szerint azért, mert túlságosan flegmatikus ember volt. A másik verzió azt tartotta, hogy Zathureczkynek nem szabad megházasodni, mert fiatal korában fogadalmat tett erre nézve. Napoleon, — a hatleányos Napoleon, — csak nevetett, amikor Zathureczky szoba került és böles nyugalommal mondogatta:

— Egyszerű dolog az egész. Minden kemény diót föl lehet törni. Minden lakatnak megvan a maga kulcsa. Csak várjatok, majd megkerül egyszer a Zathureczky kulcsa is.

Tehát sürgönyöztek Zathureczkynek, hogy hivatalos teendőkre készüljön: férjhez megy Gaálné, jöjjön tanúnak. A macskabajszú férfiú, sárga felleghajtójában, könyökig érő kutyabőr-keztükben és az országzserte ismert rövidfarkú hókákkal megérkezett idejében.

— Ti csak boldog emberek vagytok, — mondogatta kocsijáról.

— Egyebet sem csináltok, mint lakodalmaztok, kereszteltek. A mátrikulában annyi az öreg G., hogy a papotok, Simkovics tisztelendő ur a minapában Gedőnek írta a Benőt. Rájár a keze a G-re. Tehát hadd lássuk a menyasszonyt.

— Özvegy Gaálné a verandán üldögélt és benzinnel tisztogatta fehér cipőjét. Zathureczky nevetni kezdett:

— Mindig mondtam, hogy a Gaál-leányoknak annyi férjhez menni, mint egy bálba menni. Pedig Gyurka megérdemlne egy pár új cipőt.

Gaálné piros lett.

— Megérdemlne tizenkettőt, — felelt csendesen. — Csakhogy ilyen cipő nincs több ebben az országban. Ez a legkisebb női cipő, amit Magyarországon varrtak. Ennek nincs párja. Ujra csináltatására pedig már nincs idő.

— A Hamupipóke cipője! — mormogta csufolódva Zathureczky.

— Minden asszony azt hiszi, hogy neki van a legkisebb lába.

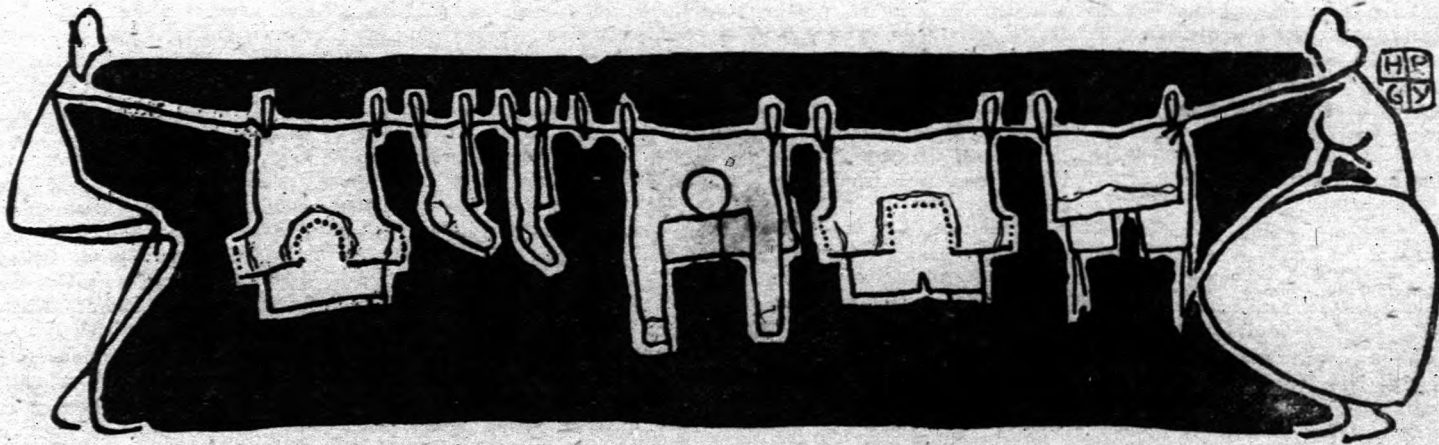
Napoleon bácsi, aki szokás szerint nagyokat hallgatott a sarokban, erre már kivette a pipát szájából és nagy fölindulással közbeszólt:

— De azt már nem engedem mondani. Mutasd a lábad. Jolán, Rőgtön mutasd a lábad!

Jolán még pirosabb lett. Ejnye, be jól állott neki az a lányos pirosság!

— Ugyan, bácsi. Hisz Zathureczky amugy is elhiszi.

De az öreg mérges volt már. Nem állhatta, ha csufolódtak családja női tagjai felett. Főlemelkedett a sarokból és mérgesen előretotyogott.

— Azonnal mutasd a lábát ennek a pernahajdernek.
Halk koppanás hallatszott a veranda kövein, amint Jolán le-
ejtette a papucsát. Aztán a szoknyája alól kidugta harisnyás lábát.
— No, Zathureczky! — kiáltotta Gaál Napoleon.
A flegmatikus férfiú tán először az életében zavarba jött:
— Kis láb, becsületesem, gyönyörű láb.
Aztán visszanyerte hidegvérét, dévajul felkiáltott:
— Szeretnék a susztere lenni.
A Gaál-kisasszonyok, akik, mint a esibék, összegyűltek a nyitott
ajtó mögött, a Zathureczky megérkezésének a hírére, halkán össze-
sugtak, aztán a legbátrabb elszóltá magát:
— Az én lábamat is nézze meg, Zathureczky bácsi.
— Az enyémeti is! kiáltotta a többi.
Napoleon a pipaszárat fölemelte:
— Hess, csirkék! Majd adok én nektek!
Zathureczky nevetett mácskabajusza alatt.
— Ugyan, Napoleon. Ártatlan dolog az egész. Megvallom, ér-
tek kiesit a lábához. A manó tudja, miért: értek a lábához.
De Napoleon kérlelhetetlen volt:
— Majd a feleséged lábát nézegesd, öcsém, — dűnyögte szigo-
ruan.

Altalában az öreg mindig szigorú lett, amint sikerült "elsűtni"
valamelyiket a lányok közül. (Igy nevezte a férjhezadást.) Bezzeg,
ha félesztendeig se volt lakodalom a háznál, letett a szigorúságról
Napoleon. Ha fiatal, házasulandó férfiú jelentkezett a háznál,
nyomban elálmósodott és sietett egyedül hagyni a lányokat az ifju-
val. Ugyan mikor alszik most Napoleon?

Zathureczky délután Szmerkovszky Gyurkát kereste fel a falu
másik oldalán lévő "kastélyában". A bedőlt kerítés mögött egy
sárgaszőrű kutyát dresszírozott éppen a kapitány.

— Itt vagy, hóhér! — kiáltott fel, amikor Zathureczkyt meg-
látta. — Megint szerencsétlenül teszel valakit egy Gaál-kisasszony-
nyal.

— Nono, Szmerkovszky, — csillapította Zathureczky. — Nem
musszám én megházasodni. Minek is házasodni?

A kapitány eldobta az ostort, a mit a kezében tartott. Nagy,
kiálló szemével a Zathureczky arcára nézett:

— Komolyan beszélsz?

— Komolyan, — felelt meggondolt hangon Zathureczky. —
Nem való tehozád Gaálné. Se nem szeretted, se nem kívánod. Ma-
radj meg a kutyáid mellett.

Szmerkovszky bevezette a házba Zathureczkyt.

— Gyer, beszéljünk a dologról komolyan. Megvallom, szászor
megbántam már, hogy megkértem a kezét. Az őrnagy, régi barát-
om. Mitró egyebet nem tesz, mint folyton csufol azóta. Mintha
megbolondult volna. Pedig dehogy bolondult meg. Én bolondultam
meg. Minek nekem az asszony, amikor megvoltam nélküle eddig?

Zathureczky bólintgatott.

— Minek neked az asszony?

— Félek tőle, barátom. Nagyon félek tőle. Eddig nem félttem,
de amint közeledik a terminus, mindinkább húzódozom a dologtól.
Te okos ember vagy, Zathureczky. Segíthetnél rajtam. Az özvegy
egész életében csak nevetne, csak nevetne...

— Rendben van, — felelt Zathureczky. — Megszabadítlak a
menyasszonyodtól. De nem a te kedvéért teszem, hanem a Jolán
kedvéért. A kis lábát nem hagyom összetaposni a te eszmád sar-
kától.

S a mikor így beszélt Zathureczky, nagy elhatározás fogamzott
meg benne. Estefelé, amikor Napoleon bácsi olyan ébren ült az asz-
tálnál, mint egy macska, titkon így szólott Jolánhoz:

— Más férjet fogunk keresni, Jolán. A kapitány nem vált be.
Az asszony ránézett:

— Megbolondult, Zathureczky? A boldogságomat rombolja sző-
jel.

— Nem. A boldogtalanságtól akarom megóvni.

Napoleon bácsi, aki más körülmények között nagyot hallott,
most hirtelen fölemelte a fejét:

— Miről van szó, Zathureczky?

Zathureczky fölborzolta a bajuszát és bátran mondotta:

— Arról van szó, kedves bátyám, hogy Szmerkovszky kapi-
tány visszalép a házasságtól. Helyét más foglalja el.

— Te csak mindig tréfálsz, öcsém, nevetett Napoleon, de hirte-
len gyanakodni kezdett. — Talán megint valami galibát csináltál?

— Ellenkezőleg; szeretném rendbehozni a dolgokat, s Jolán
más férjet érdemel, mint Gyurka. Gyurka utóvégre félvad állapot-
ban lévő nyugalmazott katonatiszt, aki soha asszonnyal nem be-
szélt még tisztességes hangon.

Napoleon esikorgott:

— Aztán mit fogunk csinálni a kelengyével, meg Jolánnal vaj-
jon mit akarsz csinálni?

— Férjet keresek neki. Tisztességes, rendes ember.

— Ezen a vidéken ninesen rendes ember! — vetette ellen Na-
poleon.

— Hát én mi vagyok? — kiáltott föl nagy elhatározással
Zathureczky. — Én már tán a világon se vagyok, Napoleon! A Jo-
lán éppen hozzám való volna.

Jolán ekkor már sirva, zokogva roskadt a díván sarkába. A
Gaál-kisasszonyok, mind megaunyi csirkék, körülvették és simogat-
ták.

— Jolán, Jolán, szedd össze magad! — mondogatták. — Nem
érdemi meg férfit, hogy csak egy könnyet is ejtsen egy asszony
miatta.

Napoleon bácsi mérgesen a leányokra kiáltott:

— Nyomban aludni takarodjatok! Magam is egészen elálmósod-
tam! — mormogta régi szokás szerint és kiballagott a szobából.

Zathureczky egyszerre csak azon vette magát észre, hogy egye-
dül van özvegy Gaálnéval. Nevetett és vállat vont:

— Hisz végre én is csak gyöngé ember vagyok — dűnyögte.
Csak ne mutatta volna a lábát!

A híres Zathureczky így adta be a derekát. Csak a lábát mu-
tatta meg neki Gaálné és egyszeriben elvesztette a hidegvérét. Vaj-
jon a Gaál Jolán lába bábónázta-e meg igazán Zathureczkyt, vagy
ő is abba az állapotba jutott, mint néha legtöbb férfi, hogy egy
perc alatt beleszeret az asszonyba? Ki tudná? Ki lát bele a szívekbe?

LÓRY.

(Folytatás a 10. oldalon.)

IRTA:
HELTAY JENŐ.

LÓRY cirkuszos-leány volt. Ma-
gyarul műlovarnó, aki kint
a városligetben műlovarolt
vagy műlovagolt egy nem
nagyon tágas, de annál kezdetle-
gesebb manézsban. Mutatványai
— legyünk őszinték — nem vol-
tak túlságosan veszedelmesek.
Egyszer rózsaszínű, máskor pedig
világoskék trikóban és ugyan-
olyan túllszoknyában ugrott be a
manézs közepére, hogy onnan vi-
szont fölgorjék egy szelíd és
öreg fehér ló hátára. A ló hátán
piros bársonnyal bevont széles
deszka volt. Ezen a deszkán állt
meg Lóri, mire a lármás, de alap-
jában mindig rosszkévdű clownok
selyempapirossal beragasztott ab-
ronesokat kezdtek az orra alá
dugdosni. Lóri kacagott és elkiál-
totta magát:

Hé-opp!

Aztán keresztülgrott az abron-
esokon, vissza a mérsékelt hűvel
űggető öreg fehér paripa kényel-
mes és megújítható hátára. Körül-
belül ez volt minden. Mindez pe-
dig nem ma és nem a mult hé-
ten történt, még csak nem is ta-
valy pályán. Hanem husz évvel
előttről, akkor, amikor én tizenöt-

tizenhatéves kamasz voltam
és Lóri sem volt több tizenhét-
tizennyolc esztendősnél.

Nagyon természetes, hogy sze-
relmes voltam Lóriba.

Az előkelő világ elbanyagolta
ezt a cirkuszt. Ide nem jártak fi-
nom fiatal urak, gavallérok. Mert
ha jártak volna, Lóri nem sokáig
ugrált volna azon a piros bár-
sonydeszkán föl-alá, heti nyolc
forint tiszteletdíj mellett. Bizo-
nyára kiugrott volna ebből a ma-
nézsből, ki az előkelőségbe és a
jómódba. Én legalább folyton at-
tól félttem, hogy egyszer betéved
a cirkuszba egy hereg
vagy egy királyfi, meg-
látja Lórit, maga mellé
ülteti a négylovas hintó-
ba és elröpíti, hogy kin-
cseit, esetleg trónját
megossza vele.

Minden délután, végig
az összes előadásokon ott
ültem az első sorban. A
lovak az én ábrázatomba rug-
ták a legtöbb port, a clownok
az én nyakamba zuhantak, az
én fejemhez röpült a legtöbb sip-
ka és labda és az egész közön-
ségben én voltam a legboldo-

gabb és a legbüszkébb ember.
Nemesek azért, mert törzsvendég
voltam a cirkuszban, ahol az igaz-
gatótól lefelé a jegyszédig, már
mindenki barátokozott velem; ne-
csak azért, mert szerelmes voltam
Lóriba, a cirkusz rózsaszínű (eset-
leg világoskék) esillagába, hanem
míndezeken fölül még egy külö-
nös okból is. Olyan okból, amely
engem megkülönböztetett minden
más a cirkuszba járó halandóktól.
Ezek lehetnek gazdagabbak, fino-
mabbak és szebb legények, mint
én, de én viszont ugyanabban a
házban laktam, amelyben Lóri.
Igen, ez volt az én di-
csőségem, az én büszke-
ségem, ez a tudat da-
gasztotta a mellemet
olyankor, a mikor Lóri
keresztülgrott az ab-
ronesokon. Egy-egy ilyen
ugrás után diadalmasan
néztem körül a cirkusz-
ban, mintha csak azt
akartam volna mondani:

— Láttátok? Tudjátok-e, hogy
én ugyanabban a házban lakom,
amelyben ez a csodálatos leány?

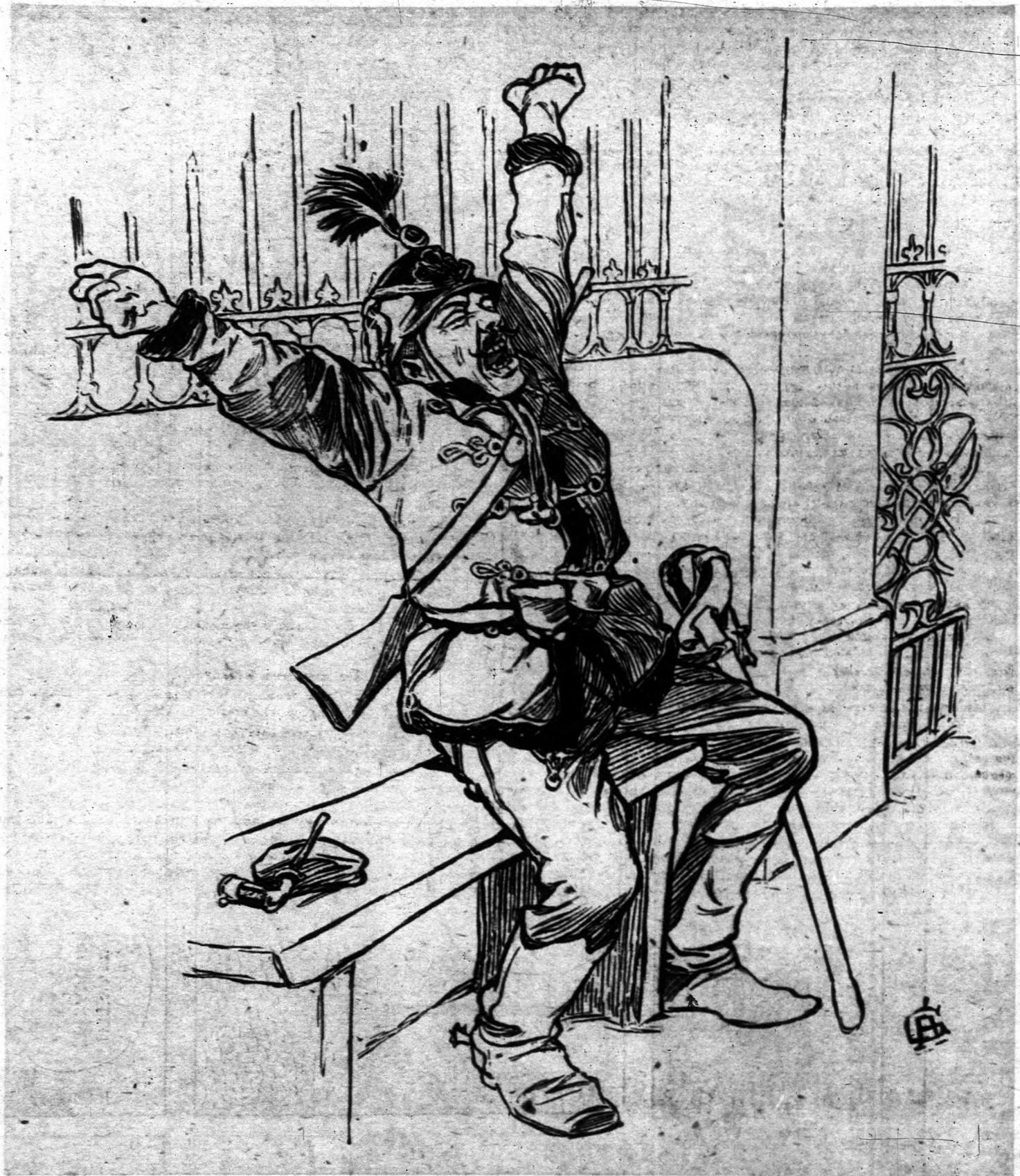
És amikor két mutatvány kö-
zött a fehér paripa lassan körül-

sétált a manézsban, Lóri pedig ki-
pirultan, pihegve mosolygott a
közönség felé, mindig összevillant
a szemünk, bizalmasan, barátság-
osan, mint két olyan embernek
a szeme, akinek valami közös,
kedves titka van. Ez a közös, ke-
des titok, fájdalom, nem az volt,
hogy szeretjük egymást, hanem
az, hogy ugyanabban a házban
lakunk mind a ketten.

Ugy van, mi nemesek a cirkusz-
ból, hanem a lépesőházból is is-
mertük egymást, bár aránylag
elég nagy távolság volt köztünk.
Én ugyanis a harmadik emeleten
laktam, Lóri pedig lent a pineé-
ben, ahol a mamája a viceházm-
sternei rangot és hivatalát töltötte
be. Őcs óráiban pedig mosónő
volt és e minőségben nálunk is
gyakran megfordult. Ilyenkor
mindig bizonyos tisztelettel és
gyöngédséggel néztem rá, sőt né-
mi fájdalommal is, mert nemese-
n érő fiatal lelkemenek rosszul
esett, hogy az imádott leány any-
ját a mosóteknő mellett kellett
látnom. Még jobban bántott az,
hogy ilyenkor Lóri is nálunk ebé-
del, kint a konyhában az anyjá-
val. Igen, Lóri, a délutáni rózs-

H

A régi jó időkől: A strázsa

KLÁRÁHOZ.

JAKAB ÖDÖN.

Lásd, én már ifju nem vagyok.
A tavasz régen elhagyott.
Elhagyott minden, ami jó,
Lettem magányos, bujdosó.
Kit még az Isten sem szeret!
Miért szeretsz hát engemet?

Tied az élet és az üdv.
Rád a boldogság napja süt;
Enyém a bánat és a gond.
Felettem örök gyász borong,
Mint felhő zordon hegy felett.
Miért szeretsz hát engemet?

Hiába ölet át karod:
A multat vissza nem adod!
Fedheti rephény gazdagon:
Csak rom marad a pusztán rom.
S a régi többé nem lehet!
Miért szeretsz hát engemet?

Te érdemes vagy, hogy feléd
Dus király nyujtsa a kezét,
S mi kincse van és ékszere:
Neked hódoljon mind vele,
Ha már nagyobbat nem tehet.
Miért szeretsz hát engemet?

En nem adhatok kincseket,
Kincseim nekem nincsenek.
Ezen az egész földtekén
Csak egy sötét sír az enyém,
Amelyben Róza szendereg!
Miért szeretsz hát engemet?

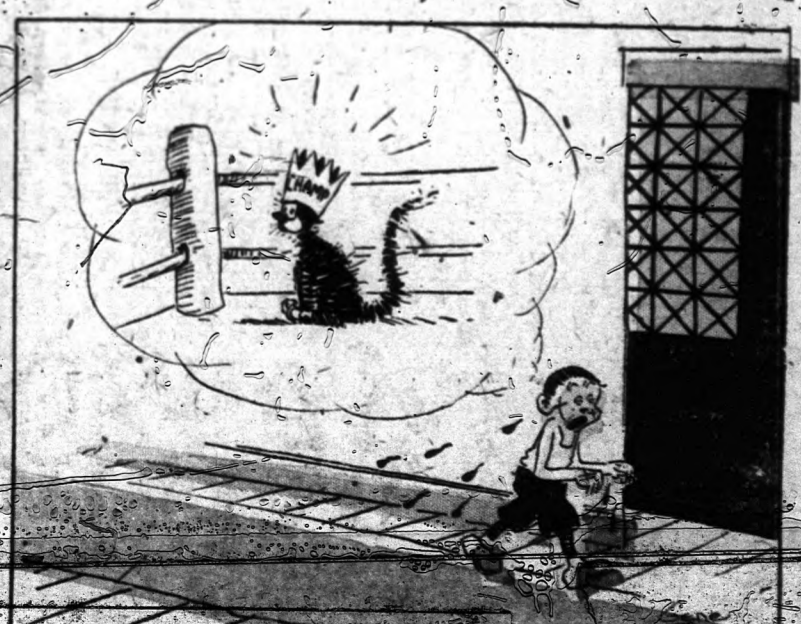
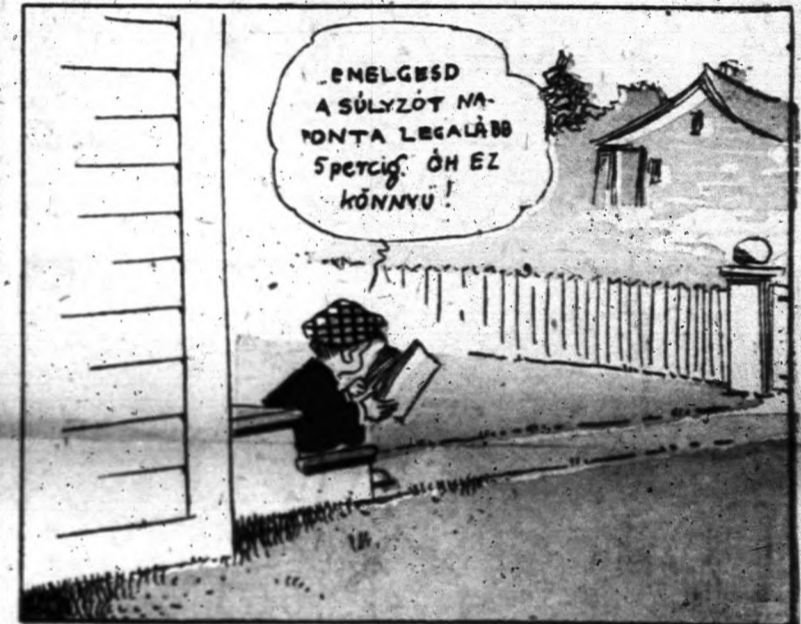
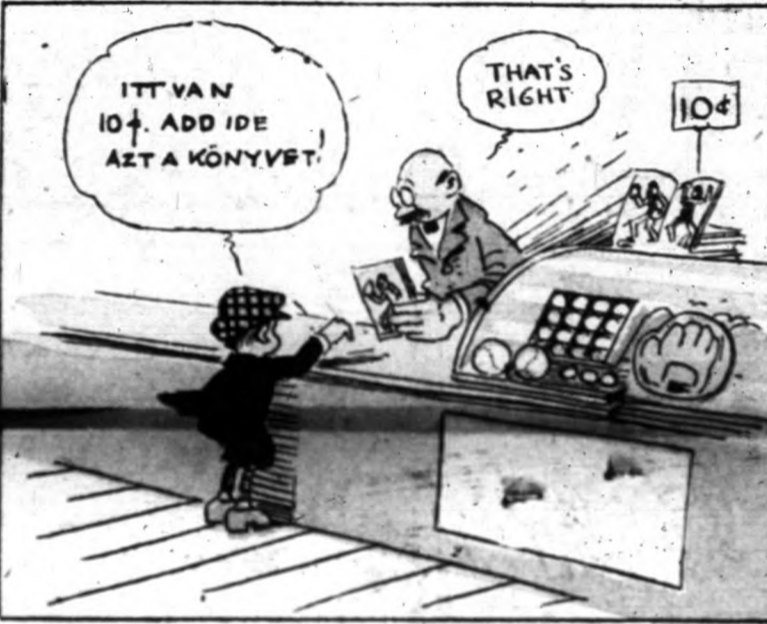
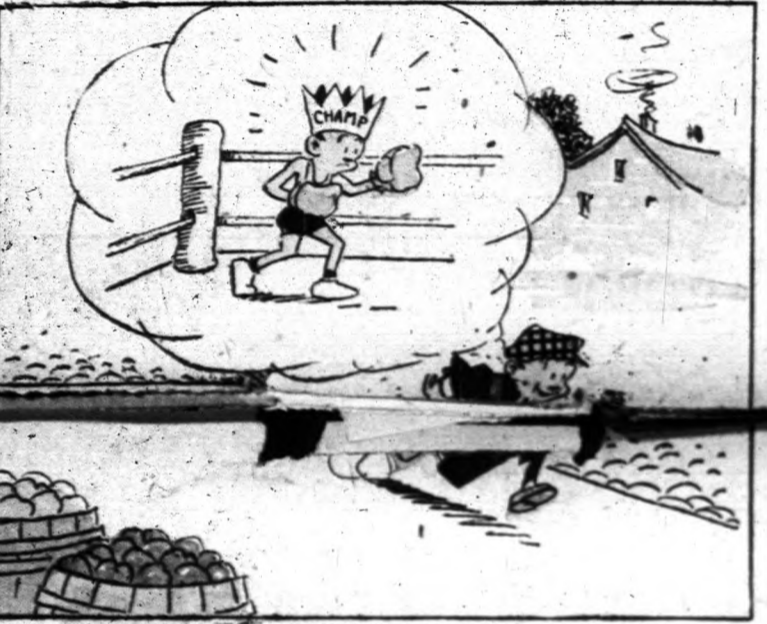
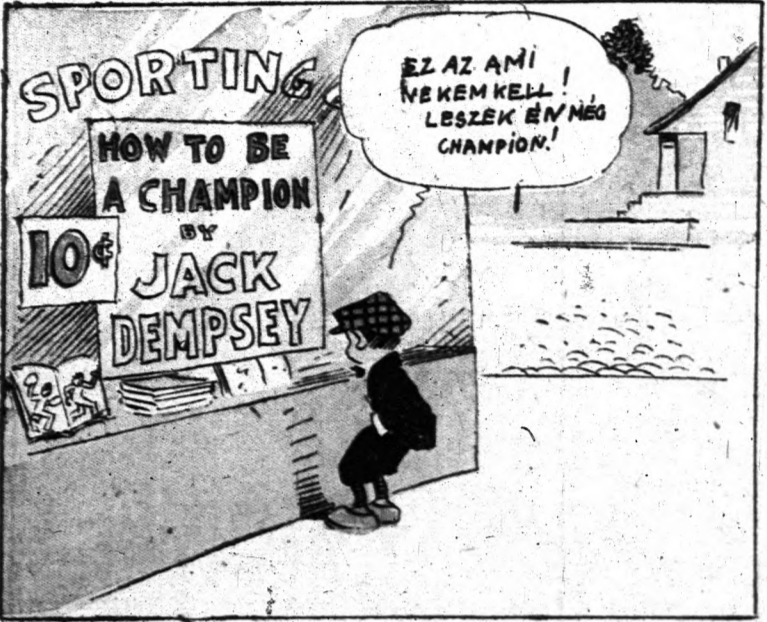
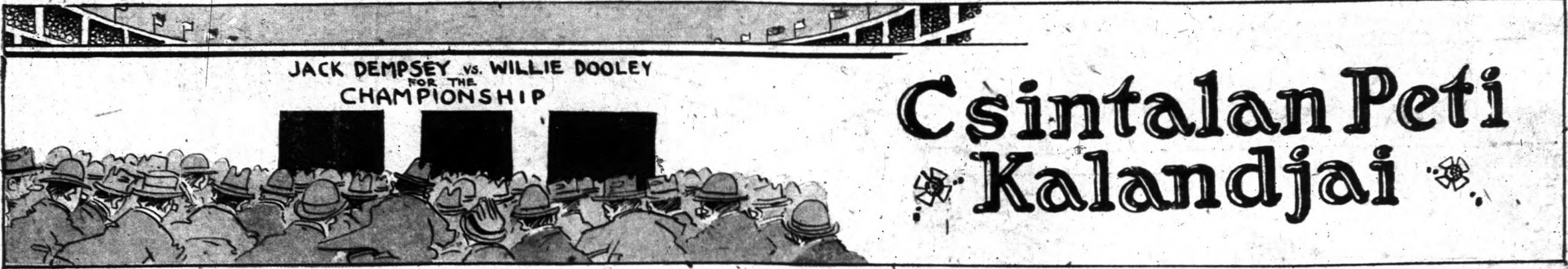
Szerelmed, hogyha értem esd:
Előbb Rózát kell, hogy szeresd,
Híven szeretned kell velem,
S áldnod emléket szüntelen,
Melyet feledni nem lehet!
Miért szeretsz hát engemet?

HIRDESSZEN A VASARNAPBAN!

A VASARNAP NAGY HUMOROS OLDALA

Rajzolta:
Gene Byrnes

LÓRY.

(Folytatás a 6. oldalról.)

IRTA:
HELTAY JENŐ.

szinü és világoskék Lóri, délben kint ült a mi könyhánkban a csé-
lédek között, holott, nézetem sze-
rint, arany-palotában, gyémánt-
trónon és bíbor-vánkosokon kel-
lett volna ülnie.

— Oh, milyen szegény és meg-
aláztatás — gondoltam magam-
ban. — Menyire fájhat a csillogó
tündérnek az, hogy alant a
személyek között kell elfogyasz-
tania azokat a morzsákat, ame-
lyek az urak asztaláról kerültek
ki a konyhába.

És pirultam és háborogtam Ló-
ri helyett, miatt a cirkusz gyön-
gye káros fiatal testének és ti-
zenyole esztendejének egészsé-
ges étvágyával falatozott oda-
kint. Bezzeg ő nem filozofált és
nem szégyenkezett, ő éhes volt és
evett és mesélt a cirkuszról a cse-
lédeknek, akik áhitattal és tisz-
telettel hallgatták. Ahelyett,
hogy gyűlölt és megvetett volna
minket, hálával és szeretettel ra-
gaszkodott hozzánk.

En ilyenkor mindig kerültem a
vele való találkozást. En csak
olyankor szerettem látni, amikor
rózsaszínü vagy világoskék volt
és a fehér paripa hátáról nézte le
a közönséget. Amikor hársányan,
jólétezően és merősen esengett
ajkán a "Hé-opp!" és amikor az
abroncs fehér papirosát foszlá-
nyokká tépte üde és ruganyos
testével. Ilyenkor azonban ő a
nagy nyilvánosság volt. Annál
sokkal gyávább voltam, semhogy
a cirkusz falai között közeledni
merem volna hozzá, így förté-
tezt, hogy akármilyen szerelmes
volтам Lóriba, becsúzni sohasem
beszéltem vele.

Sajtette-e Lóri azt, hogy sze-
relmes vagyok bele? Kétve hi-
ssem. A cirkuszban való sűrű
megjelenésem nem lehetett neki
gyanus, hiszen a cirkusz legfana-
tikusabb hívei többnyire a ma-
gamfajta kamasszokból kerültek
ki. Meg aztán: szerelm. Lóri na-
gyon jól tudta, mi az a szerelem,
mindenesetre jobban tudta, mint
én. Mert Lórinak voltak udvarlói,
tizenöt-tizenhat éves, komoly
udvarlói, akik kis virágokrát-
kat vitték neki és előadás után
csapatostól háskisírták. Állan-
dóan ötven-hatan. Ahányszor meg-
figyeltem őket, Irigya és félté-
nyen. Csodáltam őket, bámultam
bezünt ast a rettenetes hátsor-
got, amelyre Lórihoz csatlako-
tak, hogy együtt menjenek to-
vább. Ha én est merem volna!

Pedig a dolog nem is látszott
olyan nehéznek. Lóri egyszeri
leány volt és nem affektált, jól
esett neki, hogy tetszik ezeknek a
legényeknek. Ha vigan kisírtette
magát hozzá. A kapuban elbu-
csuzott tőlük és a lelkükre kötöt-

te, hogy másnap hűsögesen újra
ott legyenek a cirkuszban. Mint
a primadonna, aki híveket tobo-
roz, és közönséget biztosít magá-
nak. Ezekről tudta, hogy szerel-
mesek bele, mert ezek megmond-
ták, bebizonyították neki. Rólam
nem tudta, mert én hallgattam,
mert én sohasem beszéltem vele,
sohasem küldtem neki virágot és
sohasem kísértem az utcán. En
beírtem azzal, hogy egy házban
lakom vele. És erre büszke vol-
tam, mert úgy éreztem, hogy ez-
zel mégis közelebb vagyok a Ló-
ri szívéhez, mint akárcsi más.

Azonban az idők folyamán
mind jobban nyugtalankodni
kezdtem. Lóri egyre szebb lett és
az udvarlók csapata nőttön-nőtt.
És egyszer magam sem tudom már
micsoda föllobbanó féltékenység
hatása alatt, elhatároztam maga-
mat arra, hogy megtöröm azt a
némaságot, amely eddig elválasz-
totta Lóritől. De finom lélek lé-
vén, irtóztam attól, hogy Lórit
csak úgy egyszerűen és brutál-
isan, minden előzmények, minden
bevezetés nélkül megszólítsam és
azon túl is ott kullogjak udvarlói-
nak a tömegében, mint a tizedik,
vagy tizenötödik számú szerel-
mes. És szebben, előkelőbben,
gyöngédebben akartam csinálni a
dolgot, mindenek fölött pedig
úgy, hogy senki se tudjon róla.
Azt a szent érzelmeket, amely lel-
kemben lobogott, szerelmesen
rejtgettem. Úgy éreztem, hogy
szentségtörés volna, ha erről más
is tudna, mint Lóri és én.

Ekkor támadt az a sikerült öt-
letem, hogy verset írjak Lórihoz
és a költsézet varázserejét hívjam
segítségül a köztünk való szemé-
lyes érintkezés közvetítéséhez.

Félóra alatt sikerült egy nagyon
szép és nagyon hosszú költeményt
írnom. Ma is emlékszem e köl-
teményre. Nagyon szép költemény
volt és klasszikus hatások alap-
ján készült. "Tircis panasza Do-
rishoz" — ez volt a költemény
címe. Tircis, a szerelmes pásztor
én voltam és Doris, a kegyetlen
pásztorleányka Lóri. Párbeszéd-
ben vitatkoztunk a szerelem ha-
talmáról. Még egyszer ismétlem,
hogy a költemény nagyon szép
volt. Mikor a költeménnyel el-
készültem, valami nagy megnyug-
vás és boldogság fogott el. Este
megvártam Lórit a kapuban. A
mikor hazajött, dobogó szívvel
lépem eléje. Ő szinte meghökken-
ve nézett rám.

— Lóri kisasszony, — mondtam
izgatottan és zavartan, miközben
a verset gyáván és habozva mor-
szolgattam az ujjaim között, —
Lóri kisasszony.

— Tessék! — mondta ő moso-
lyogva.

— Olvassa ezt el, — mondtam
hirtelen nekibátorodva. — Olvas-
sa el, de ne haragudjék rám és
ne nevéssen ki.

Lóri elvette a papirost és meg-
nézte.

— Nem, ne itt, — könyörgtem
neki. — Majd otthon. De úgy,
hogy senki se lássa, a mamája se!
Ez egy vers.

Lóri értelmetlenül nézett rám,
de nem szólt. Eltette a verset.
Mind a kettőn hallgattunk. En
még szerettem volna valamit mon-
dani, de nem tudtam, mit mond-
jak? Ő pedig várt még egy kis
ideig, de látván, hogy semmi
egyéb mondanivalóm nincs, elne-
vette magát és elszaladt.

— Jóéjszaka! — kiáltotta még
felém.

— Jóéjszaka! — köszöntem
vissza és hazarohantam.

Éreztem, hogy nem nagyon
ügyesen csináltam a dolgot, de
mégis boldog voltam. Gyorsan egy
újabb verset írtam és azzal alud-
tam el.

— Holnap ilyenkor már tudni
fogom, hogy szeret-e!

Másnap megint hűsögesen meg-
jelentem a cirkuszban és izgatót-
tan kémleltem Lóri arcát. A ró-
zsaszínü leány megint barátságos-
san integetett nekem, de semmi-
vel sem barátságosabban, mint
eddig. Aggódni kezdtem. És a
mikor este megint találkoztunk a
kapuban, félénken elfogódva kér-
deztem tőle:

— Lóri kisasszony, — olvasta a
verset?

— El! — mondta ő.

— Szép?

— Szép.

Szünet. Rövid, de kínos szünet.
Szédültem. Nyeltem egyet és
nagynehezen kinyögtem.

— Hát... akkor... olvassa el
ezt is.

És merész elhatározással át-
nyújtottam neki a második ver-
semet és Lóri rám nézett. Most
már nagyon barátságosan. És fé-
lénken sugta:

— Szeretném, ha minél több
ilyen verset adna nekem!

Ezen az este mámoros voltam
a boldogságtól. És azontul töme-
gesen írtam a verseket. Minden-
nap átnyújtottam Lórinak há-
rom-égy verset és ő mindennap
elolvasta. De sohasem nyíltko-
zott. Csak mosolygott és újabb
verseket kért. Így ment ez vagy
tiz napig!

A tizedik napon történt, hogy
amikor Lóri a piros bársony desz-
káról beleugrott az abroncs fehér
papirosába, egy nagy darab esz-
rizes papirfoszlány kirepült a ma-
nézéből és éppen az én ölembé
esett. Boldogan nyultam utána,
hogy örök emlékül eltegyem.
Hogyne! Hiszen ez a papiros min-
dig Lórit fogja az eszembe jut-
tatni!

Othon el akartam zárni az ér-
tékes ereklét a fiókomba. De
ahogy jobban megnéztem, meg-
hílt bennem a vér. A papiros bel-
ső felén írás volt — az én írá-
som. A csiriz alatt is ráismertem
a "Tircis panasza Dorishoz" cí-
mű költemény kéziratára. Csalód-
va, zokogva borultam az asztalra.
És ekkor megértettem, hogy
miért bíztattott Lóri a versírá-
ra. A szegény gyermeknek nagy meg-
takarítás volt, hogy az abroncs-
bevonáshoz szükséges papirost én
szállítottam neki.

ELSZÓLTA MAGAT.

Nagybácsi: Ne tagadd! Filőp,
ne tagadd! Láttalak részegen há-
zajónni.

Öcs: Ugyan bácsikám ne au-
zágolj! Hiszen, olyan korán nem
szokta te felkelni!

VISSZAADTA.

Alaposan megszaklta a tanár
Marjai Bandit, de az kitartott és
kitűnően érettségizett.

Mikor menni készül, kérdezi a
tanár?

— Hát te most hová készülsz?

— Mi közöd hozzá?

Meghököl a tanár és magázá-
ra fordítja:

— Hm, hát magából mikor lett
ilyen nagy paraszt!

— Mikor! Hiszen nyolc éven
át én voltam tanár annak legbu-
gós tanítványa!

SÜRGÖNYT

kaptam az óhazából,
hogy lehet lehet bár-
milyen magyarországi
címe ro post küldeni
teljes biztonság és fe-
lőltetés mellett. Ha szíj

KARÁCSONYRA

vagy

ÜJESZTENDŐRE

pénze Magyarországon lehet.

SIESSEN

KISS EMIL, Bankár

133 Second Ave.,

NEW YORK.

Alapított
1898-ban

AKKOR JÓL VAN.

Tanár: Ne okoskodjunk: vagy
tud, vagy nem tud! Tertium non
datur.

Diák: Hiszen akkor jól va-
gyunk! Csak a tertiától félttem!

EZ IGAZAN PECH.

Nagyot nyújtózkodik a jogász
és felkelni készül.

— Hoyá? kérdezi a lakótársa.

— Megyek az egyetemre.

— Ugyan ne tréfáld!

— De komolyan megyek, már
negyedéve nem hallgattam elő-
adást.

— Aztán épen máma indulsz,
utolsó farsangkor, a mikor nin-
csen előadás?

— Hát nem pech ez? Egyszer
akarok menni előadásra és ak-
kor nincs! Milyenek is ezek a ta-
nárak!

RÉGI VIRÁGOS KERTEK.

A VIRÁGOKNAK APOLÁSA rendkívül sokat veszített hajdani jelentőségeiből. Sokszor hangzott az észrevétele az korunk gondolkodóinak, hogy korunk égető társadalmi kérdései egyáltalán nem kedveznek az élet poétikusabb oldalának, tumpul az érzékünk a természet ideális jelenségei iránt. Szóval: komolyodunk a végletekig. S tudja Isten, napjainknak ez a beteges kedélyállapota hovatovább elharapódzik a nők közé is. Mintha ők sem rajongnának ma már oly nagyon a virágok után, mint még annak idején tették a mi boldog emlékeztető nagymamáink. Pedig az ő érzelme és kedélyviláguk áll legközelebb ahhoz, hogy alkalmassá tegye őket ez életben a poézis ápolására és fentartására.

Összinté, nagy lelkesedéssel emlékezünk a régmúlt idők híres magyar nagyasszonyaira, akik oly boldogtalannak érezték volna magukat rózsaszínű és virágillat nélkül. Hiszen tudjuk, hogy egy Lórántffy Zsuzsanna, egy Zrínyi Ilona, vagy egy Dobó-Katica mily híres virágkedvelők voltak a maguk idejében a nem is ám holmi francia vagy hollandus kertészekkel gondoztatták virágos kertjeiket, hanem saját nagyuri kezeikkel ültetgették a rózsát, vagy a — levendulát. Fenkölt gondolkodású dédanyáink ereklye-számba menő almáriomai és bibliái el sem képzelhetők ma már a hagyományos — levendula-illat nélkül. Tisztelettel gondolunk ezekre a letűnt boldog időkre.

De még vigasztalódhatunk, hogy nemesek magyar hazánkban vesztett hajdani erejéből a virágok kultusza. Hasonló jelenségeket észlelnék a megfigyelők a külföldön is. Sőt ha meggondoljuk jól a dolgot: mi magyarok még előnyösebb helyzetnek örvendhetünk e tekintetben. A magyar nők lelkéből még korántsem halt ki a virágos-kertek jelentőségének tudata s azok megbecsülése.

Azoknak a levendula-illatú régi időknek emlékei vettek körül mostanában, mikor Edmund Gosse-nak, ennek az élénk megfigyelésű angol írónak az Erzsébet angol királynő korabeli virágos kertekről írt alapos és tartalmas cikkét olvastam egy előkelő londoni folyóiratban. Kétségtelen, hogy az akkori angolok nem kevesebb igyekezettel ápolgatták virágos kertjeiket, mint a mi elődeink azokban az időkben. Maga a kertészet "művészete" még ugyan ám kezdetleges volt, de kitartó lelkesedésükkel elég gyorsan leküzdötték az akadályokat. Hogy mily elsőrangú kérdés volt ez előttük, mi sem mutatja jobban, mint az, hogy a halhatlan Bacon egy hatalmas esszét írt az ő korában divatozó virágos kertekről.

Gosse említett dolgozata a XVI. század végén ismeretes virágos kertekkel foglalkozik. Hogy miért éppen ezt a kort emeli ki, annak is megvan a maga természetes magyarázata. A Tudor-házbeli angol uralkodók virág-szeretete az Erzsébet uralkodásának utolsó időszakában jutott leghatározottabb kifejezésre. Maga Erzsébet

határtalan kedvelést talált abban, hogy a mikor csak tehetett, virágokkal díszítette föl magát, sőt a legszívesebben azokon a helyeken tartózkodott, ahol virágok nőttek és illatoztak. Mikor Erzsébet az 1591. év tulságosan meleg nyarán óriási kíséretével Cowdryt meglátogatta, azt az óhaját fejezte ki, hogy az ebéd künn a kertben legyen. Ez nem kis feladat volt, tudva azt, hogy a régi angol virágos kertek aránylag nagyon kicsinyek voltak, bár ez időtájt már megfelelően igyekeztek azokat kibővíteni. Szerencsésen meg is oldották a nagy kérdést, Erzsébet egész társaságával rendkívül jól érezte magát a szabad természetben, bár éppen 48 yardnyi hosszú területre volt akkor szükség.

Ha a régi virágos kertek alakjával, beosztásával tüzesebben meg akarunk ismerkedni, erre nézve Gosse legkitűnőbb forrásul ajánlja egy régi angol írónak, Gervase Markham-nak "Country House-Wife's Garden" cím alatt 1617-ben kiadott munkáját, ugyancsak William Lawson-nak a következő évben, 1618-ban megjelent hasonló tárgyú könyvét. Ezek az írók sokat panaszkodnak az akkori virágos kertek túlságos

kicsinysége miatt. Még az hagyján lett volna, de a kor uralkodó divatja szerint ezek a kis kertek is sövényvel, vagy fallal egy körül voltak kerítve, hogy meglehetősen komor és barátságatlan helyekké silányultak a bizony a szegény virágok sem érezhették magukat bennük valami pompásan. Valószínűleg a Honol Miklós által alapított híres párisi gyógyszerész-kertet utánozták általában, amelynek azonban természetesen más volt a rendeltetése.

Egy híres angol kertész hozta be aztán azt az újítást, hogy a XVI. század végén és a XVII. század elején az angol virágos kerteknek nagyobb területeket szántak s célszerűbb volt a beosztásuk is; ez időben már a virágos kerteket négy egyenlő részre osztották; minden egy ilyen kertrészlet négyzetű volt, melyek aztán az akkori ösök izlésének megfelelőleg örökzölddel, zsályával, pószmétével, vagy amit akkor a mi nyelvünk szerint "ma-zsolának" hívtak: piros vagy fehér tengeri szőlővel szegélyeztek. Végeredményben tehát szakasztott olyanok voltak ezek a hajdani virágos-kertek, akárcsak a mi mostani — konyha-kertjeink.

Az Erzsébet-korabeli hívatott és nem hívatott kertészek összes tudományukat a William Turner által kiadott s a maguk idejében elsőrangú tekintélynek örvendett fűvészetű könyvekből merítették, bár ezek a több jóakarattal, mint szakismerettel összeállított munkák még alighanem annyira voltak az igazi virágoskert problémájának a megoldásától, mint amennyire jelenleg jómagunk vagyunk — mondjuk, — a repülés technikájának a s a játéktársától. Turnerék már sejtetni engedik ugyan, hogy mit akarnak, de ez még csak afféle ösztönzerű tapogatózás. Egy akkoriban általánosan ismert francia "kertész"-nek, — mely szó alatt nem csupán a hívatott szakembereket, hanem általában a virágkedvelőket is értejték, — Vanquelin des Yveteaux-nak Páris melletti híres kertjében is — amint mondják — több volt a díny, mint a tulipán és több a káposzta, mint a jácint. Aztán meg a La Fontaine-féle ugynevezett "amateur de jardinage, demi-bourgeois, demi-manant" még korántsem volt virágkedvelő a mi modern felfogásunk szerint, az ő kertje nem érdemelte meg a "virágos-kert" nevet, mert hát semmi más nem volt az, mint "jardin potoger" — vagyis jómagyarán/mondva: konyha-kert.

A régi angol kertek egyik sajátos jelensége volt az ugynevezett "seats" alkalmazása. Ülőhelyeknek nevezték el ezeket, pedig végeredményben nem voltak ezek pözegek, mint egyes virágosportok, melyek szegfü, pulium regium (pehny royál), fodormenta és violák halmazából állottak. Nagy kertekben — lehetleg a közepén — divatos volt ugynevezett "mountain"-i hegyet építeni fából, vagy kőből, földdel vagy gúppal körülrakva. Ezek sokszor nagyon tekintélyes alkotmányok voltak, melyeknek tetejére kanyargós utakon vagy pedig lépcsőn lehetett feljutni. Az ember — ugyebár — hajlandó lenne azt gondolni, hogy a jeles angol ösök talán a szép kilátás vagy a virágillat hathatósabb élvezése kedvéért élénkítették el virágos kertjeiket ezekkel a hegyekkel. Pedig dehogyan gondolták ők virágokra ezeken a magaslatokon, máson járt az ő eszük. Azt tartották, hogy ottan a magasból a legpompásabban le lehet puffantani a gyanutlan özet a kert köfalán túl levő erdőben. — Erzsébet idejében nagy kedvvel alkalmazták a kertekben a szőlőkutakat, meg a gyümölcsfákat is, no meg a hagyományos sétautaknak a világot sem volt szabad hiányozniok.

Megemlítem még, hogy az Erzsébet-korabeli angolok a Gosse feljegyzése szerint éltek-haltak az erős illatú virágokért. Ilyenekkel az egész kertet teleltették volna. Legnépszerűbbek voltak a fehér- és vörös-szegfűk, valamint az ibolyák is, vagy a "July-flowers", mint ők nevezték. De már a jácintokat — legalább eleinte — csakélyebb illatuk miatt kissé görbe szemmel nézték.

W. A. Bár nehéz dolog ilyen esetben tanácsot adni, mégis azt ajánlom, hogy aggodalmait ne fojtja el, és ha mindjárt áldozat-áran is, mondjon le ábrándjáról. Egy dolog van, ami föltétlenül utjában áll a házasságnak, és ez, valamelyik fél betegsége. Nemcsak a házassulandó érdeke parancsolja ezt, hanem még sokkal fokozottabb mértékben az esetleges leszármazókra való tekintet. Az ilyen öröklött bajok nagyon ártalmasak és képesek nemzedékek életét elrontani. Eppen ezért számolni kell velök. Ön ma talán szerelmes és a lemondás nehezére esik. De mi ez a fájdalom ahhoz a rettenetes érzéshez képest, amely egy beteg gyermeket szenvedni lát és mindennap azt kiáltja a fölünkbe: "ez a gyermek a mi hibánkból szenved, mi tudtuk a jövőt, de nem volt elegendő erőnk, hogy uralkodjunk magunkon". Ön különben maga jelölte meg leveleiben a helyes szempontokat és én csak helyeselhetem gondolkozását.

B. Teljesen igaza volt és semmiféle szemrehányást sem kell magának tennie. Ellenkezőleg, rokoni kötelességét teljesítette, amikor egy igen helytelen és indokolatlan viszonyban szemben megjelölte álláspontját. Mondja

meg a fiataloknak, hogy az ilyen idő-előtti bizalmaskodások igen gyakran szomorú eredményhez vezetnek már — a leány számára. Mindaddig, amíg nyilvános eljegyzés nem volt, senki sem élhet a vélegény jogával. És a család idősebb férfitagja nemesek tehet az ilyen esetben megjegyzést, hanem meg is kell tennie.

Othon. Szobáink téli virágdíszéről írt oraiából közöljük a következőket, tudva, hogy olvasóink szívesen vesznek ily utbaigazítást: "Az ugynevezett nyári borostyán-rendkívül könnyen megfakad egyszerű dugványozásra, föltétlenül napos helyet nem kíván. Nyáron ablakok, kis rácsok befuttatására nagyon alkalmas, télen is hálás növény. Sajátságos, hogy levágott indái kissé hűvös, fagymentes helyen eleven zöld levelekkel kitelnek. Talvaly nálam egy ilyen levágott inda, apró kis sarga virágot is nyitott, ezt a virágzást kissé fűtött szobában máskor is láttam. Aki cseréjében nem tarthatja a növényt, a leirt módon teleteltheti ki tavaszig, amikor aztán földbe ültetve akár a szobában, akár a kertben hihetetlen gyorsan megnő s szépen befutja a rácsot vagy ablakot".

ASSZONYOK, ÜGYNÖKÖK ÉS ÜZLETEMBEREK FIGYELMÉBE!
NINCS TÖBBÉ NEHÉZ MOSÁS.
MATO
 THE WONDER WASHING POWDER
 Két óra alatt egy napi mosást elvégez. Néhány hétre való por 30 cent. Több hónapra való egy dollár.
 Egyedüli Sales Office
THE MATO MANUFACTURING CO.
 401 East 80 St. New York.
 Óvakodjanak a hamisítványoktól. — Viszontelárusítókat keresünk minden helyen.

Rejtvények.

1. Botrejtvény.

L. N. Z. Z. Z.

2. Versrejtvény.

Volt egyszer egy vén leány
Hej! — kérje nem akadt.
Múlt az idő, tünt a báj,
De ő csak leány maradt.
Egyszer csak egy "ó" betűt
Tettek a neve mellé
S egyszeribe nem csak egy
De száz-kérő sürgető.
Mi volt a leány neve?

3. Tréfás-kérdés.

Mi a hibája egy teljesen kifogástalanul elkészített cipőnek?

November 16-án megjelent számunkban közölt rejtvényeink megfejtései: 1. Hatalom; 2. Haragszik a kis lány mikor mondják, hogy öt huszárközpönyegbe bebujtatták. Pedig a múlt szombat este, piros huszárközpönyegbe maga bujt be.

Helyesen fejtették meg: Kondás János Pittsburgh, Pa.; Halász István, Akron, O.; Borbás Zsuzsanna, Buffalo, N. Y.; Papp Vince, Kearsarge, Mich.; Papp Tamás, Chicago, Ill.; Kelemen Marika, New York, N. Y.; Eszelenyi Józsefné Chicago, Ill.; Bakady Vince, New York, N. Y.; Németh István, Cleveland, O.; Muzslay László, Cleveland, O.; Muzslay Erzsike, Cleveland, O.; Benkő István, Akron, O.; Kiss Józsefné, Detroit, Mich. és Hulub Károly, New York, N. Y.

A díjakat Borbás Zsuzsanna buffalói, Kelemen Marika, new yorki és Németh István clevelandi előfizetőink nyerték meg. A díjakat póstára adtuk.

NEM JÓL LÁT.

Nézi a paraszt a kis fiát, aki valami özönvíz előtti alakzatot rajzol förtelmes és nagyon hizott kockák elhelyezése mellett az irkájába.

Nézi, nézi, aztán megszólal:
— Ferke te!
— No... mi kő éd'sapámpak?
— Nem arra való jaz írka!
— Mán hogy mire nam való?
— Hogy kutyafejeket rajzoljál bele!
— Nem kutyafej ez! De rosszszul lát kend! Hiszen ez a kend feje apám!

1920?

Most jelent meg az 1920. évről szóló nagy képes újságunk mindenféle valódi hazai újságról, tájékoztatóról, hangszerről és sok más valódi hazai különlegességről. Ne gondolkozzon azon, hogy mivel lepje meg kedveseit, hanem kérje ezt a nagy képes újságunkat, mit bárhol ingyen küldök.

Amerika legnagyobb magyar áruháza.
EMIL NYITRAY
224 EAST 19th STREET,
NEW YORK, N. Y.

Doktor Szentgyörgyi azt mondta, hogy egy fél óra múlva ide hozza. — Doctor. Szentgyörgyi said he would bring it here in half hour. — Doktor Szentgyörgyi szed hi vud bring it hir in e hef aur.

Mikorra rendeljem a temetést? Jétfőre! — For what time shall I set the funeral? For Monday? — For vát tájm sel aj set di fjunerel? For mandéj?

Hány kocsi lesz szükségünk? — How many carriages shall we need? — Hau meni keredzssez sel vi nid?

Ki jelenti be elhalálását az egyletnek, melyhez tartozott? — Who will report his demise to the Society to which he belonged? — Hú vil ripart hiz dimájs tu di asozsájtí tu vies hí belanged?

Bizzon mindent rám! — Leave everything to me! — Láv evriting tu mí!

Nagy temetés lesz, az elhunytak sok jó barátja volt. — It will be a great funeral, the deceased had many good friends. — It vil bí e grét fjuneral, di disázd hed meni god frends.

A Calvaria-temetőben fogjuk

temetni. — We will bury him in the Calvary cemetery. — Vi vil böri him in di kelveri szemeteri.

A temetés idejét a "Szabadság"-ban fogjuk közhírré tenni. — The time of the funeral we will advertise in the "Szabadság". — Di tájm af di fjunerel vi vil edvertájs in di Szabadság.

Kik legyenek a tiszteletbeli halotti kísérek? — Who shall be the honorary pall-bearers? — Hú sel bí di anareri pal-berersz?

Főtisztelőnk Berzay Elek ur fogja a gyászbeszédet tartani. — Most Reverend Alexius Berzay will deliver the funeral oration. — Moszt reverent Eleksziusz Berzay vil deliver di fjuneral orésn.

Nem lesz szükség halotti kémlekre? — Will there be no need of an autopsy? — Vil der bí nó nid af en atopszí?

A szemfödél még ma elhozom. — I'll bring the shroud around to-day yet. — Ajl bring di araud eraund todéj jet.

Az elhunyt azt kívánta mindig, hogy a gyászszertartás nagyon egyszerű legyen. — The deceased always insisted that his funeral ceremonies be very simple. — Di

A generális fia.

A nyolcvanas években történt ez a katonahistória, abban az időben, amikor a közös armádiának egyik legszigorúbb generálisa volt a budapesti hadtestparancsnok. Tisztjei rettegtek a kiméletlen, nyers, fegyvertartó tábornagyot, akiről ma is oly legendák keringenek, hogy lúdbőrössé lennek a hátak, ha csak fölidősen a hozzáfűződő emlékeket. A hadtestparancsnok egyébként jeles katona volt, hősi jellem, több ütközetnek osztályosa és a hadur kegyeinek részese.

Különösen a helyőrség tisztjeivel szemben érezte hatalmát. Nem éppen irigylésre méltó volt hát a helyzete egy fiatal, szőkehajú hadnagyocskának, aki rengeteg adósságokba keveredett és fizetni sehogysem tudott. A hitelezők végre is, türelmüket vesztve, csapatparancsnokánál följelentették az adósságcsináló tisztet. A vádirathoz mellékelve voltak a tekintélyes számu, kifizetetlen számlák. Az ezredes, akihez a följelentés érkezett, gondokba merülten, hangos sóhajok közepette vakarta meg tar koponyáját. Sehogysem tudott elhatározásra jutni ebben a kényes ügyben.

Mert tudni kell, hogy az adósságcsináló hadnagy a hadtestparancsnok fia volt.

Az ezredes mély gondolatokba merült. Tépelődött, mit csináljon ezzel az aktával. Eldugni nem szabad, elintézetlenül hagyni nem lehet. Végre is győzött benne a reglama. (S mikor nem győz katonáknál a reglama?) Maga elé citálta a hadnagyot, megdorgálta és kijelentette, hogy a följelentést a felsőbb parancsnoksághoz fogja fölterjeszteni.

Megindult az akta szabályos körforgása. Az ezredestől a brigadéroszhoz, a brigadérosztól a divisionáriushoz ettől a hadtestparancsnokhoz került a hitelezők levele. A tábornagy fogsikorgatva, morózsusan olvasta a számos számsorokat, majd segéd tisztjét hívta és ridegen kiadta a parancsot: — Állítsák elém a hadnagyot rapportra!

A parancs még aznap lejutott az ezredhez. A hadtestparancsnok fia másnap diszbe vágta magát és ment kihallgatásra a hadtestparancsnokhoz. Ott volt a rapporton az ezredparancsnok, a négy zászlóaljparancsnok és annak a századnak parancsnoka, a melynél a hadnagy szolgált. Komoly arccal, feszes tartással jött a hadtest-

parancsnok, adjutáns kíséretében. A hadnagy keményen szalutált és szabályszerűen jelentette, hogy kihallgatásra jött. A generális összeráncolta a homlokát, kidüllesztette a mellét, hátravetette a fejét és szurós szemekkel úgy nézett a hadnagyra, mintha egy teljesen ismeretlen tiszt állana előtte.

Bizonyos szertartásos szünet után megszólalt rezselős hangján:

— Hadnagy ur, ismerem az ön ügyét. Az eset rendkívül komoly. Önnek terhes adósságai vannak, amelyeket nagyon is könnyelműen csinált. Jegyezze meg, hadnagy ur, aki adósságot tud csinálni, az tudjon fizetni is. Hát miért nem fizette ki az adósságait?

Csend. A katonatisztek merev háttáknál állnak. A hadnagy erősen a generális szemébe néz és keményen mondja:

— Jelentem alázatosan excellenciának, én nem tehetek róla, ha olyan apám van, aki nem ad elég zsebpénzt.

Kinos feszengés. A hatalmas ur vérvörös arccal kiált:

— Abtreten! (Ellépni.)
Hogy otthon volt-e folytatása a párbeszédnek, erről hallgat a krónika.

Melnár Jenő.

diszid alvéjs inszisztet dat his fjuneral szeremonis bí veri szimpl.

A halotti tornak nem szabad elmaradni. — The wake must not be omitted. — Di vék maszt nat bí omitted.

A temetkezési költségek meg lehetős magasra rugnak. — The expenses of a funeral are fairly considerable. — Di ekszpenzesz af-e fjuneral ár ferli konziderébl.

Az állítandó sírkőről még rá érünk beszélni! — We have time to talk about the tombstone to be erected. — Vi hev tájm tu fak ebaut di tumsztón tu bí irek-ted.

A ház. — The house. — Di hauz.

A ház, the house (di hauz); építeni, to build (tu bild); lerontani, to demolish (tu dima-lis);

lakni, to reside (tu rizájd); hol lakik? where do you live? (ver du jú liv?);

otthon van, he is at home (bí iz et hóm);

épület, building (bilding); kőház, brick house (brik hauz); faház, frame house (frém hauz); sarkház, corner house (kóner hauz);

alapkötétel, laying the foundation or corner stone (léing di faundésn ar kónerasztón); telek, lot (lat), real estate (rfl esztét); földtulajdon, possession of real estate (poszesn af rfl esztét); telekkönyvi hivatal, landregister's office (lendredmszteresz affisz), abstract office (ab-astretk affisz);

birtokcim, title (tájt), deéd (déd); ingatlan jóság, real estate (rfl esztét);

kunyhó, shanty (senti); háziur, landlord (lendlard); házmester, janitor (dzsenitor); kapu, front door (frant dór); ajtó, door (dór);

házbér, rent (rent); bérház, tenementhouse (tenement-hauz);

istálló, stable (sztébl); kocsiszin, shed (sed), coach-house (kócsahauz);

építkezési hivatal, building department (bilding dipartment); terv, plan (plen);

építész, architect (árkitekt); építészeti modor, style of building (sztájl af bilding);

homlokzat, front (frant); facade (feszéd);

házszeucs, orom, gable (göbl); háztető, roof (rúf);

padlásablak, garret (gerret), window (vindó);

szélkakas, weather-cock (vederkak);

villámhárító, lightning-rod (lájt-ning-rad);

tetőgerenda, girder-beam (gödrbím);

INTELEM MINDEN KIHÉZ.

A Mitchell Magic Marvel kimoa egy heti ruhát minden dorozolás nélkül 15 perc alatt egy centért. Vigyásson-holmi utánzatoktól, most is két céget perelünk. Az egyik hamisítványokat hozott forgalomba. Csak nekünk van eladási jogunk s erre nézve a gyárral szerződésünk van. Mivel a bányász s express sztrájk még mindig folyamatban van, azért kérjük rendeléseiket idején beküldeni, mert azok szállítása esetleg több időt vesz igénybe, mint normális viszonyok között. Sok vonatot levettek s így a közlekedés nagyon bajos. Egy hat óra való csomag ára egy dollár s 10 cent a posta költség. Csakis az alanti címen kapható. Irjon magyarul.
MAIL ORDER HOUSE
Glenfield, N. Y.

Az Ötvény fenekekén

Regény írta: Ohneth György

— Maga ugyan későn jön kedves barátom. Nagy sikerem volt. Nézze ezt a sok virágot. Tapsolnak, irigyelnek, én egy szépséges bálvány vagyok, nem igaz!! És ki ne szeretne velem helyet cserélni?

Az öltöztető távozott. Alig tette be maga mögött az ajtót, Lea fölgrótt és egészen elváltozva, reszkető hangon, Jackot a szoba legféreesebb sarkába vonzolta, rebegte:

— Nézz meg jól! Nem látsz rajtam semmi különösöt sem? Ugyanazaz asszony vagyok most is, aki voltam?

— Mi baja? — Kérdezte Jack megijedve izgatottsága láttára.

— Mi történt?

— Az, a minék végzettszerűen

történni kellett! — felelte Lea réveteg tekintettel. — Sorége nálam járt.

— Beeresztette őt?

— Kénytelen voltam vele! Azaz fenyegetődzött, hogy rám törí az ajtót, vagy késő estig ott vár, míg ki nem jövök. Nem menekülhettem előle. Az ember nem kerül ki az elkerülhetetlent! Mondtam ugye, Jól tudtam. A sorsom előre meg volt pecsételve!

— Mit nem merésztél? — kérdezte Jack nyugtalanul.

— Mindent, a mire képes.

Feltolta karkötőjét és a festék alatt matatta Sorége ujjainak a nyomát.

— Majdnem ketté törte a karomat. Kényszeríteni akart, hogy vonjam vissza a vallomásomat.

Azt hiszem, hogy meg is ölt volna...

— És ön engedelmessékedett?

— Lea fölemlte fejét, Jack szemébe nézett és olyan moosolylyal, a mely a hajdani gyengéd, hűséges és szerelmes Léára emlékeztetett, felelte:

— Nem! Nem engedelmessékedtem, Jack, mert nem az én életéről volt szó, hanem mert a tied forgott kockán.

— Nos, hát?

Lea halkította hangját és féltékeny monda:

— Ugy volt, hogy vagy ő, vagy én, Jack. Választanom kellett. És én választottam. Ő nem fog többé véteni senkinek sem! A vallo-más, a melyet neked át kellett volna adnom ma este, az ő zse-

bőben van. Ott fogják megtalálni. Én nem mertem kivenni belőle. Ott fekszik, hanyatt, a Tavistock-utcai ház szalonjában, a szeme rettenetesen kimeredt, a szája meg még most is fenyegető.

— Megölted?

— Csútt! Hallgass, boldogtalan! Senkinek sem szabad megtudni holnap előtt. Kell, hogy szabad legyek az előadás végeig. Még nem fejeztem be a földatoma-t. Megfizetnek érte. Énekelnem kell. És a publikum éppen ma egészen belém van bolondulva.

Mintha lázban beszélt volna. Jack már-már azt hitte, hogy elméje nem bírván elviselni a rá mért kegyetlen rázkódásokat, megzavarodott.

A BÁTORSÁGRÓL.

Látom, hogy megbántottam önt, — szolt' aztán Matildhoz, — és ön talán hene-gőnek tart. Nem akarok senki hitébe kételkedni, még akkor se, ha az a hit babona. Lehet, hogy önnek van igaza s ez esetben meghajtom ön előtt térdemet. De, hogy elválnjon, ki téved: én-e, aki nem hiszek a kóbor szellemekben, vagy ön, aki, látom, hogy ideges lesz nevők említésekor, próbát fogok tenni s ma éjjel a 14-es szobában alszom. Függesz-szük föl tehát a tárgyalást addig.

A következő fogásnál Kerekes Pál el-tűnt.

A vacsora tovább folyt s a rendesnél valamivel gyöngébb hangulatban ért véget. Mikor Matild át akart menni a dohányzóba, az egyik inas egy kulcsot és egy levelet hozott. A ceruzával irt sorok a következőt tartalmaz-ták.

„Tisztelt nagysád! Bent ülök a 14-es szobában, belülről bezártam az ajtót, a kulcsot az ablakon át ledobtam a szolgának, aki önnel egyuttal e sorokat is kézbesíteni fogja. Az ellenőrzésnek ez a legcélszerűbb módja. Mikor még arra kérem, hogy reggel szabadit-sanak ki börtönömből, maradtam kézbesítő szolgája Pál.”

Matild megrezent. Eleintén maga is csak könnyüvéru fecsegésnek tartotta Kerekes szavait, most azonban kétségbevonhatatlanul ki-derült, hogy csakugyan próbára megy a ki-sértettek. És milyen könnyelmű módon: el-zárva még a lehetőségét is, hogy elmenekül-hessen az ajtón át. Matild előtt újra felvonul-tak a gyermekkori emlékek, az a sok ijesz-tő történetet, amit a törzsi fehér emberről meséltek: hogy nincs feje, hogy a jobbán égő szemü koponyát tart s hogy nyomában krip-taszag terjeng. Öreg eselédék közül egyik is, másik is látta volt e szellemet, sőt egy fűtő rá is lőtt, a nélkül, hogy kárt tett volna benne. És ennek az árnyak társaságában fogja Kerekes az éjszakát tölteni!

A multság ezuttal korán ért végett. A kisértet gondolata elvette a jókedvet s éjjel után az asszonyok, leányok nem mentek a szobájukba, hanem az ebédőbe gyűltek s rögtönzött nyughelyeken töltötték az éjet. Az urak egyéb hijján kártyába fogtak, de még hajnal előtt ők is befejezték a szórakozást és szállásaikra mentek, nagyobb biztonság ked-veért az éjjeli szekrényre téve a töltött re-volvert.

— Bolond kisértet, — dörmögte a háziur, — más alkalmat is választhatott volna, mint a nevemnapját!

Hogy a multság teljes legyen, szélvihar tört ki, amely rémesen fűtyült be a kandal-lókba. Rezesgett, ropogott az öreg ház, néha egy ablak is bezuzódott, a éles esőrümpölés-sel hullott le a kertbe.

— Bárasak otthon lennék, — gondolta a szolgabíróné, aki még a sötét szobán se mert egyedül keresztülmenni.

Mikor a reggel beköszöntött, még fehé-rebb lett a vidék. Hajnalban nagy hó esett, amely a szél által vadul odadobott pamaesok-ban hevert eserjéken, faágakon. Matild, aki egész éjjel főt volt, éppen elaludt egy pere-re, mikor egyszerre kezét érzett a vállán. A nővére volt, aki sápadtan, piros szemmel állt előtte.

— Szent Isten! — mondta. — Hát Ke-rekessel mi lett?

Csakugyan: a nagy ljadtságban róla csak-nem megfeledkeztek. Matildban fölébredt a lelkiismeret.

— Kerekes bezárkózott a 14-es szobába, — mondotta megborzongva. — A kulcsot az ab-lakon át ledobta s arra kért, hogy csak reg-gel szabadítsam ki.

— Örültség! — ijedt meg az asszony. — Hátha valami baja történt?

A leány fölkel. A szive dobogott.

— Keritsünk valahonnan egy inast és menjünk föl! — indítványozta és előkereste a kulcsot zsebéből.

A folyosón megfogták a szakácsot, na-gyobb biztonság kedvéért még egy szolgát is

Jégvirágok.

Virgok lelke szállong az erdőben

Uj évek éjjelén.
Ki nem halhatott elmult alakukból
Tavasz-remény.

Vágyódnak vissza fényre, napsugárra
S a pillangó után,
Elsuhanó röpte érintésére
Langy éjszakán.

Hideg, havas, néma erdőn keresztül
Vágyóva szállanak
Erdő elmult virágoi — mind megannyi
Letűnt alak....

Egyszerre hulló hócsillag s jenyük közt
Rezgő fény integet,
Magához vonza meleg sugarával
A lelkeket.

Utána szállnak a kis virág lelkek
S látnak meleg szobát,
Karácsonyja ezer viaszgyertyája
Fényleli át.

Bemenniének mind — melegezni, élni —
De szép üveglapon
Át nem hatolnak, — tapadva maradnak
Az ablakon. — — — — —

A karácsonyja gyertyái leégtek,
Feloszlott mind a fény,
De az ablakhoz még oda simulva
Csillámló jégvirágok átmodoznak
Uj évek reggelén.

— Csöbel Minka.

előkerítettek, aztán bátortalanul mentek föl az emeletre a 14-es szoba elé.

A szakács lélekzetet vett, aztán erélyesen megkopogtatta az ajtót.

— Nagyságos ur! — mondta bizonytalan hangon. — Ébren tetszik lenni?

Nem érkezett válasz. A szakács ránézett az inasra, aztán megmarkolta a magával hozott husángot, újra dörömbözéshez fogott.

— Nagyságos ur! — kiáltotta most már. — Tessék fölkelni!

A két asszony egymásba kapaszkodva várta a feleletet.

De hiába, a szobából semmi nesz se hal-latszott.

Most a szolga fogott munkához. Ő nem beszélt, csak előkapta a husángot s aztán fal-törő kosnak használva a szerszámot, alaposan döngetni kezdte a tölgyfaajtót. Az ütések, mipt az ágyuk szoltak s rémesen visszhangoz-tak végig a folyosón.

Ennek már megvolt a hatása. A szobából egy éles hang felelt.

— Meg vagytok örülve, zsványok!!

Ez bizony nem volt valami barátságos megszólítás, de senki se vette rossz néven. Se a szolga, se a szakács, se a szolgabíróné, se Matild. Sőt — a leány arca kigyult s az arcán könnyesepp szaladt végig. Válasszol, grom-báskodik — tehát nem történt semmi baja!

A szakács megemelte a süvegét és most már valamivel bátrabban így szolt.

— Ne tessék haragudni, nagyságos ur, de azt hittük, valami baja történt. A nagy-ságáék is itt vannak a kulcsal s ha meg tetszik engedni, kinyitjuk az ajtót.

— Rögtön, — válaszolt a hang belülről.

— Csak fölhuzom a kabátomat!

Egy perc múlva épen, sértetlenül előttük állt Kerekes Pál. A szeme vigan csillogott (végre egyszer alaposan kialudhatta magát) és a haja se fehéredett meg. A szájában már cigaretté füstölgött.

— Pál! — szólalt meg melegen Matild, önkéntelenül egy belső érzésnek engedve. — Pál! Mennyire megijesztett bennünket!

A fiatalember nevetett.

— Pedig semmi ok se volt rá. A szellem igen udvariasan viselkedett és a gyertyának se történt baja.

A szolgabíróné egy ideig hallgatott.

— Magának helyén van a szive, — mon-dta aztán.

Kerekes Pál karját nyújtotta Matildnak.

— Megengedi, hogy lekísérjem? — szolt napirendre térve a kisértet fölött.

A leány elfogadta karját s így haladtak le a lépcsőn. A terembe érkezve, még nem találtak ott senkit sem. Leültek tehát a kan-dalló melletti karosszékekbe, a tűzbe néztek s aztán arekonk eszöndes, nyugodt mosoly, a boldog emberek mosolya jelent meg. A bátor-ság szelleme pedig e pillanatban megsze-gy-nülten surrant ki az ajtón.

Folytatás az előző számból

TÉLI HAJTÓVADÁSZAT.

(Folytatás a 2-ik oldalról.)

Más a hajtóvadászat.
félénkebb a vad és könnyen kipattan nyugvó-
Ropogós téli hidegben van ideje, amikor helyéből.

Friss hó esett, a bársonypuha pelyhek befödik szépen a régi nyomokat, amelyekkel szinte be van hitve az egész erdő. A bozót valamennyi lakója segít a furesa nyomhímzést elkészíteni; összevarrja az új alakokat a régiekkel; az új hó után lehet legjobban kiszélni az igazi irányt, hogy merre forgott a négylábú állat az utolsó éjszakán.

A nyom ilyenkor beszél.

Hajtás előtt nagy karikával s lehetőleg háttal a szélnek keríti be a hajtósereg a völgyet. Hang nélkül lépked egymás nyomában, mint a vonuló libasereg; egy tapasztalt erdőkerülő kis távolságra egymástól felállítja őket. Az alatt bent, az erdő mélyén, szemközt a hajtók vonalával, a dombtetőn, meg végig a gerincen, megkapja a maga helyét minden szőlőkabátos. Jobbra-balra ki-ki látja a szomszédját, ha csak a bokor meg a hajtók engedik.

Moz dulatlan némaság titkolja a közelgő pusztítást. A pihenő vad, amely éles érzékével megneszkelte a felvonulás csekély zaját is, megnyugszik újra; megszünt a hó gyanus ropogása, nem zörög az uton a száraz ág.

Fa dereka, bokor sűrűsége fűdi a vadászt, aki hallgatagon áll a magas hóban. Bagaria-eszima, vagy hófogó halina óvja a lábát az elfagyástól; fázós kezét nem igen dörzsölheti össze, élő szoborrá kell most változnia.

Minden idegünk kezd ebben a csöndben megfeszülni, hajlandók vagyunk mérsékelt hallucinálásra; hallásunk s látásunk rendkívül érzékenyvé válik. Szemközt nézünk a titkos erdővel, amelynek a szivedobogását is mintha hallanók, pedig csak a magunk szívverése lüktet a fülünkig.

Ami kis szél bujkál a galyak közt, felénk veszi utját; ott surran ki mind, állásunk körül. Ugy jó, mert ha befelé osonna a szél, akkor megszimtalná a rejtőző vad az ólalkodó vést s inkább kitörne a hajtók között; semhogy a puska elé fusson.

Hanem az a csekélyke levegőmozgás mennyi nagy izgalomnak lehet oka a kiforratlan Nimród-fiakra nézve!

Amint megrázkódik valahol egy kis galy, vagy lekalimpál a földre egy reves ág; azt már a vad mozgásának véli a vasárnapi puska. Lélekzetét elfojtva kapkodja a fejét jobbra-balra, bekaesint a fák nyílása közé s ideges kézzel emelgeti arcához fegyverét.

Nagy mulatság azt látni.

Annál felségesebb az öreg vadásznak ez a várakozás.

Gyors szemmel keresi meg a helyét, egy fatörzs mellett, vagy jó fedezéket kínáló bokor tözomszomságában; ügyel rá, hogy amit lehet, lásson, anélkül, hogy magát mutogatná; aztán elmerül az erdő téli arcának a nézésébe.

A föld havas, néhol foltokat söpört rajt a vihar; a fák alatt itt-ott látszik a cserlevél, másutt félőlnyre is megnőtt a hógát, amit az éjjeli szelek építettek. A futó hógerincekből kibújik az elfödött bokrok sok apró ághegye; azt hinné az ember, megannyi sarjuhajtás szaporította a szálfák tövét.

Aki igazán szereti az erdőt, elnézné órahosszat ilyenkor is, didergő magányában.

A völgy szélén csengő patrocifutty hangzik; megkapta az indulási jelt a hajtósereg.

Odalent a ködmönös bocskoros alakok feljajdulnak erre a parancsra s vontatott kiáltással húzódnak befelé a szinte járhatatlan bozótba; egyesek kucsmáik nemsokára eltűnedeznek a bokrok között.

Ott van csak jajkeserves dolga a hajtónak!

Arcát megcsapkodja a fagyos vessző; kezét, ruháját megtépi a tövis; néhol besza-
kad a hóba, hogy alig tud újra kilábolni; aközben pedig egyre hullatja bugó ümmögését, szakadosott riasztó kiáltását.

A tizenhárom próbás hajtó jól ügyel, hogy amennyire lehet, egy vonalban haladjanak mellette a kölykek; azok egy darabig csak győzik szusszal, lelkesedéssel; aztán itt is — ott is elmaradoznak; kezdik kerülni a völgy bozótját; inkább az öregebbje mégé csetlik-botliknak suttymban, hogy utóljára úgy totazik, mintha egymást hajtának a ravsas léhűtők.

Hanem azért zug, pöfög az erdő a lár-mától, a hajtóbotók kalapálásától, ami megbolondítja az erdő minden vadját, kivált az óvatos, gyorsan szökő nagy ragadozót, amelyre tulajdonképpen csak a csöndes, zajtalan, moszatoló hatás való, mert a kurjongatás még a harmadik völgyből is előre kizavarja.

Most már ugyancsak fülel a vadász a gerincen. Most már a legkisebb nesz is méltán gyanus lehet, hisz' megmozdult az erdei élet a hajtók előtt.

A nyul tágra nyílt szemmel remeg egy darabig a vackában s fülét lelapítja; egyszerűen kipattan s ijedt tétovassággal vágat előre; megbújik néhol valami jó bokor tövé-
nél, de csakhamar újra taljon terem, üzi, hajja a félelem, amitől nem tud már szabaddülni.

Hamar talpon van a róka is, s lassu ügytessel esuszik szemközt a furesa zajnak, amíg félszre nem fordul a kíváncsisága. Akkor ugyancsak iparkodik, hogy esőndesebb vidékre szállítsa magásra tartott vitorláját.

Az őzet páni rettegés lepi meg a lárma haláltára; fejvesztetten forog maga körül, neki iramodik s újra megáll; minél nagyobb a zaj, annál jobban hasonlít az őz ahhoz a

lepkéhez, amely a lángba röpül; megfekszik az istenadta s nem átallja öt lépésnyire be-
várni a hajtót, akkor illaberek! vissza iram-
lik hatalmas ugrással; hiába kiabál a meg-
riadt hajtó: "ne bocsásd!" késő már olyan-
kor.

Akik elsőnek iparkodnak átváltani a nyugodalmasabb területekre, azok a nagy barmok: a frakas, meg a vadkan. A farkas az első gyanus neszre kiesen rideg bokrai közül s a mély patakok mentén sunyít el a veszély közeléből. Farkát a lába közé kapva sompolyog, folyvást a zajra fülelve, folyvást az előtte levő bozótba ügyelve menekszik; néha alighogy megkezdődik a hajtás, már hal-
lani a sűrű völgyben levő vadállások táján óvatos csörtetését; szürke ködmöne ugy sik-
lik ilyenkor a gaz közt, mintha kigyótól ta-
nulta volna a mozgást.

Jön sietve a vadkan is. Fújva, akadozva dobog előre; gyorsan üget, akadozva vágat; időnkint megtorpan, felodalt hátrafordul; bozontos fejét szeles mozgással kapkodja fel; pisla szemével keresi a mozgólódás okát s erősen szimatolva szaglász. Egy kurjantás, amely a messzeségből a völgyeket átszeli, elég, hogy vakon rohanjon tovább az izmos, zömök állat a domb felé.

Nagy madár suhog fel a tölgyfa vastag agai közül; keringve emelkedik a magasba, honnan nyugton nézi a forradalmat, amelynek a veszedelme őt nem igen érheti. Példá-
ján okul a vadmacska is, amely hamar föl-
kap a fára és meglapul egy vastag ág tövé-
ben, ugy meresztgeti zöldfényű szemét az alatta tova vonuló seregre.

A vadászvonalon még siri csönd van; csak a szemek villama szeldeli át a változó terepet. A fiatalabb ivadékok forra vadász-
láz; a lehulló hó megriasztja, a csergő szarka megszelesíti. Nem a hajtóra figyel többé; azt lesi: mikor elevenül meg a bokor előte. Egy-
rez ug az erdő; nesz támad a sűrűben, gyors futás óvatos igyekvése; amely majd elhall-
gat, majd előre siet. A honnan nyílása van az erdőnek a völgyre, onnan a patak hossz-
szában előre látni a puskaeső elé siető vadat.

Mielőtt rászánná magát a vadkan, hogy felrobogjon a kapaszkodóra, néha többször is megtorpan az aljban; megcsattogtatja agyaráit, bozontos fejéből szuszogva fújja a páráit, hegyezi a fülét. Halló és szagló szervei-
nek a finomsága bőven pótolja rövidlátását; törli, zuzza utjában az ágat, jó előre jelzi ér-
kezését.

Liehgve baktat amott egy fehérhasu ró-
ka; rövid pihenőt tart az is a vízmosás part-
ján; majd meg félkörbe hajlik s átveti magát a határárkon. Rá sem néz most a körülte leb-
zselő nyulra, a mely félkegyelmű ugrándo-
zással válogat a követendő utban és kapkod
erre-amarra, amig utóljára a tisztább ge-
rine felé kergeti nyulszívűsége. Az aztán ka-
rakán bukfenecel vágódik el, ha esuszamlós
jégsíkot kerit eléje a véletlen.

Az oldalállások valamelyikén eldördül egy lövés, kezdődik a halál bősé duhajkodása.

A cserje szélén megvillan a róka vöröses bundája, tüzet okád feléje a legközelebb álló vadász fegyvere; a róka elhal a havon, hosszú vitorlája megrándul utóljára.

Fentebb nagy ropogással törig a galy; szürkecsuhás bak-öz suhan ki a bozótból, vé-
gigrepül a vadászor előtt, gyorsstűz jelzi fu-
tása utját, amig egyszer csak karikát vet az is fején keresztül.

A vadászorban, mintha petárdatelep rob-
bant volna fel, ropog a puska. Piros a hó a vértől; megtört szemű őz sir egy bokor alatt, mint a gyermek; ugri-füles nyul bukfeneczik utolsót, a mint, tisztára pattan; a patak mentén, félreeső pontján a vonalnak, biztos-
kező vadász előtt, hörög egy itt marasztott ordas, amely véletlenül került a hajtásba.

Azután nemsokára kibukkan a hajtó a garzból, vége a mulatságnak.

Az erdő megint csöndes.

Lopva onon tova benne a megzavart vad, nem leli nyugtát; remegés fogja el a legkisebb zajra is.

Valahol az elhagyott sűrűségekben egy pár sebzett pára fekszik betegesen és kínódik kegyetlen gyötrellemmel a fagyos éjszakában. Megváltás neki, ha a vérnyomon rákad az ordas és megszabadítja szenvedésétől.

A süldővadász, aki megebezte, boldog álmát alussza azóta.

Pádovában.

*Pádovai parkban
Gyönyörködött lelhem,
Ragyogóbbra, szebbre
Még sehol se leltem...*

*Ciprusok aljában
Elmerengtem hosszan —
Pálmafa tövében
Fenyőről álmodtam.*

*Százados áloé
Épp akkor virágozott —
Édesen susogtak
Bambusz-óriások.*

*Nyiló tulipánnak
Kelyhében méh dongott —
Narancsok gyümölcse
Javában piroslott...*

*....De kutató szemem
Hiába kereste —
Pádovai parknak
Nincs nefelejtsé.*

*Bohó szerelmesek
Szerény kis virágát
Nem találtam arra —
Szomorúan néztem
Természet csodáját
Pádovai parkba....*

Radnóthy Dénes.

KIS LANYOKNAK KIS FIUKNAK

A Király palástja.

(Vége)

A királynak alig volt ideje megfordulnia. Vad marcona alakok rohantak feléje. A támadók voltak vagy huszan és élere kőszörült kardokat villogtattak a kezükben.

A király rögtön átlátta, hogy innen nincs menekülés, — hacsak a mélységbe nem ugrik a sziklacsúsról. Ellenségei meglepték és most kioltják életét. Gondolataiban az édesanyjához szállt és kihurta kardját. Elhatározta, hogy életét drágán fogja odaadni.

A marcona támadók megrohanták a királyt.

Lajos király mester volt a kardforgatásban, de a tulerővel szemben még sem győzedelmeskedhetett.

Támadói közül az elsőt, aki közelébe ferközött, keresztül döfte a kardjával, — a másodikkal a vállát hasította ketté.

A harmadik támadó egy elszánt arcú, zordon vitéz volt. Nem rohant egyenesen a királynak, hanem vivni kezdett vele.

Lajos király kitünő vívó volt. Az orgyilkos mesterére talált benne. Csakhamar sebekről vérzett és térdre bukott. Ekkor a támadók kiáltani kezdtek. A király tudott olasz nyelven s így megértette, hogy azt kiabálták: tartsatok a mélységbe!

A király érezte, hogy yereje elhagyta. Nincs segítség az orgyilkosok ellen. Istennek ajánlotta lelkét.

Abban a percben, a midőn a támadók megrohanni készültek a királyt, hogy a mélységbe tartsanak: a hegyi ut felől csörtetve rohant valaki a sziklára. Futó lába nyomán a kövek legurultak a lejtős útról és dübörgve zuhantak a mélységbe.

Mikor az a valaki a sziklára ért, abban a percben megváltozott a küzdelem képe.

Egy rettenetesen széles szablya villant meg a levegőben és az orgyilkosok úgy hullottak a szablya suhintására, mint a kalász az arató kaszájától.

Néhány szempillantás alatt kitisztult a térség. Az orgyilkosok közül, amelyek fejét nem hagyta ott, hanyatt-homlok menekült a mély hegyi úton lefelé.

— Te vagy az Kanissai? Az Isten áldjon meg. Az utolsó percben érkezted, mondta a király és hálással szorította megmentője kezét.

— Tegnap a felséges király mentette meg az én életemet, midőn a folyóba utánam ugrott, — felelt László.

Majd a menekülők után tekintve, megelégedéssel mormogta.

— Jó irányba mennek a gazok. Egyenesen portyázó vitézeim karjaiba rohannak. Azok ölelésekkel kiszorítják belőlük a lelket.

— Derekasan viselkedél, — szólt a király, megszámlálván a halottakat. — Ebből három az enyém; nyolc meg a tied.

A csapat másnap tovább vonult Nápoly felé, a honnan Johanna királyné, bűnének tudatában, elmenekült. Lajos magyar király semmi ellentállásra nem talált.

Akik el nem menekültek előre megadták magukat.

Olyan volt az olaszországi hadjárat, mint egy diadalmenet, lezámítva a kisebb csatározásokat, a melyekben Kanissai László mindig részt vett és oroszláncként harcolt.

HOGY ÉRTI?

Tanár: Honnan vette ezt?
— A jegyzetből.
— A jegyzetből! Nekem mond ilyet! Ha ön a jegyzetből tanult, hát bele sem nézett a jegyzetbe. Érti?

VI. FEJEZET.

Amelyben a történetnek vége szakad. Mikor Olaszországból hazafelé mentek, László azt mondta a királynak, hogy ő szeretne hazamenni. Régen nem látta már Lőrincz bácsit. Vágyódik a szíve nevelő apja látására.

A király ajándékokkal gazdagon megajándékozta hű vitézét és hazabocsátotta.

Ment — mendegált László hazafelé. Utközben rátalált egy folyóra.

Abban megnézte az arcát. Bizony alig lehetett felismerni az egykori csapasz arcu fiuban a szokással, bajszos leventét.

A Tisza mellé ért, ott megtalálta azt a falut, ahol Lőrincz bácsi lakott. Hej, dobogott a szíve, mikor meglátta az ismerős ház keményét füstölögni.

Lőrincz bácsi, — mintha csak tegnap látta volna utoljára, — az udvar közepén állt és azon mesterkedett, hogy egy csorbá fűrésznek a fogait kiélesítse.

Mikor meglátta Lászlót, eldobta a fűrészt, el a kalapácsot is.

— Isten hozott, drága fiam! Bizony már azt hittük, hogy meghaltál. Alig ismertelek meg, — kiáltotta Lőrincz bácsi.

— Hát engem ismerse-e még? Kérdete egy dalos, vidám hang. László mellett.

László arra felé kapta a fejét. Hát egy gyönyörűséges szép hajdon állott mellette. Katinka volt az a szép sugar leány.

Alig hogy a visztláltság örömein tulesetek, Katinka szaladt a konyhába vacsorát főzni a kedves vendégnek. Lőrincz bácsi pedig sietett a pincébe borért.

Csak a pinceajtóból kiáltott vissza: — Soha el nem engedünk, László fiam!

Nem is ment el László soha többé. Feleségül vette Katinkát és sokáig boldogan éltek.

A Krímanóczy-huszárok.

(Vége)

Egy Gobacska nevű rác kapitány volt a legnagyobb ellensége Krímanóczy Illésnek. Sokszor megkergették már Illés huszárai a rácokat. Rendesen éppen akkor csaptak le a huszárok, mikor a Gobacska emberei javában fosztogatták a magyar falvakat. Gobacska addig mesterkedett, fondorkodott, amíg kieselte azt a tervet, a mellyel Illést törbé csalja.

Az volt a kelepce, hogy Illést huszáraival becsalja egy mély hegyszakadéka, ott aztán jobbról-balról megrohánják a huszárokat. A hegyekről, a sziklák mögé rejtőzve pedig lepuskászik a legvitézebb huszárokat, a nélkül, hogy azok védekezhetnének a láthatatlan ellenség ellen.

A rác kapitány terve majdnem sikerült. Egy cigány kém jelentette Illés kapitánynak, hogy a Gobacska emberei fosztogatták a hegyi falvakat. Illés kapitánynak se kellett több, lóra parancsolta az embereit:

— Menjünk, fiuk! — kiáltotta és a huszárcsapat elnyargalt, hogy csak úgy porzott utánuk az országút.

Hanem ellenségnek híre-hamva sem volt. Már estére hajolt az idő, mikor a sötét, mély hegyszakadékokhoz értek. A hegyszakadékokban sűrű bükkfaerdő takarta el a hegyek oldalát. A huszárok lépésben mentek a kanyargó ösvényen.

Egyszerre csak erős pusztatás érte őket oldalba. Egy-két huszár nyomban lefordult a lováról.

— Kelepcebe csaltak! — kiáltott fell Illés kapitány. Kereste a kémét, de az eltűnt akkorrá.

A puszkagolyók pedig úgy döngtek, mint a darazsak.

A lovak megvadulva nyeritettek, a huszárok dühösen nyargaltak be az erdőbe.

Ellenségnek sehol semmi nyoma. Csak a golyók röpökdetek a fák közül. Egyszerre észrevette Illés kapitány az ellenséget a hegyoldalban.

— Kard ki, kard! — kiáltott huszáraira. A huszárok megsarkantyúzták paripáikat, aztán neki a hegyoldalnak!...

Az ellenség elképedve nézte a fölfelé törő csapatot. Valóságos istenkísértés volt ott a meredeken fölfelé torni löhátón.

De hát a magyar huszárnak semmi se lehetetlen.

Az ellenség szokás szerint, gyáván meg akart futamodni, de Gobacska emberei élére állott.

— Hát nem látjátok, hogy mi háromszor annyian vagyunk! — kiáltotta. Hiss megesszük őket, ha akarjuk.

A huszárok csak akkor vették észre, hogy milyen nagy bajban vannak! De meghátrálni nem szokott a magyar huszár! Illés kapitány rohant lefelé:

— Ne féljetek, fiuk, aki a hazáért hal meg, az egyenesen a mennyországba jut.

Abban a pillanatban összerogyott alatta a paripa és ő maga is megsebesülve terült el a földön.

Egyszerre csak az erdőből egy magános, óriási lovas nyargalt elő, készen akkora karddal, amely bátran beillott volna vasrudnak is.

— Rajta, huszárok! — kiáltotta az óriási lovas és repült szürke szakállá, amikor az ellenségre vetette magát. Ugy ért a kezében a kard, hogy halott az ellenség előtte. Egy-kettőre megtisztult a tér.

— Én is Krímanóczy vagyok ám! — kiáltotta a hatalmas lovas és vágta az ellenséget, mint a répát.

Krímanóczy Illés, mikor fölszedték a csataterét, már haldoklott. Rámosságott a hátyjára, Gáspárra — mert hiss ő volt az idegen lovas, — a így szólt hozzá:

— Eppen jökor érkezted, kedves hátyám, hogy réd bizhasam a huszáraimat. Szeresd őket, mint a hegy én szerettem őket.

Gáspár megzorította az öcsese kezét:

— Gondját viselem a huszárajdnak! — mondta.

Igy történt, hogy midőn az egyik Krímanóczy elesett a csataterén, nyomban a más ik állott helyébe. A Krímanóczy huszárok híre, vitézsége továbbra is a régi maradt.

ISMERKEDES.

Hosszasan néz a kávéházban a diák egy képes folyóiratot, mely a műegyetemi tanárok archépeit tartalmazza.

A másik is szeretne már hozzájutni és rászól:

— Mi lesz inár! Mit nézegeted olyan hosszasan őket!

— Hát ismerkedem velük, mert szentől szemben még úgy sem találkoztunk.

AHOL NEM KERESIK.

Szalad a jogász. Megállítja a barátja.

— Hová Pista?

— Engedj, nyomomban a szabóm, már azt sem tudom, hová rejtőztem tőle....

— Gyorsan be a takarékpénztárba! Ottan nem fog keresni!

ELŐKÉSZÜLET.

A Bandika nadrágja alatti felkötői a mama turnürjét.

— Mit akarsz te azzal!

— Iskolába megyek.

— Turnürrel!

— Igen. Nem készíttettem el a feladatot.

MAJDNEM KÉSZEN VAN MÁR

A SZABADSÁG 1920. ÉVI NAGY KÉPES NAPTÁRA

A Szabadság szerkesztősége és nyomdai műintézete

elkövetett minden lehetől, hogy

ez a naptár felülmúljon minden előző naptárt tartalomban és kiállításban egyaránt.

Karácsonyi ajándéknak kapja minden egyes előfizető, a ki hátralelkben nincsen és csomagolási és szállítási költség fejében

25 centet beküld

Ha tehát a gyönyörű karácsonyi ajándékot meg akarja idejében kapni, rendszeres azonnali előfizető, ha hátralelkben van és küldjön szállítási és csomagolási költség fejében

25 centet

A JO EGÉSZSÉG UTJA!

Előrelátó, okos ember mindig szívesen tanul, olvas és számol.

TANULJA MEG HÁT,
 hogy "A jó egészség utja" a világhírű Partos Patikához vezet.

OLVASSA EL

az alábbi rendelési-ívet, töltsse ki szükséghez képest, vágja ki és a pénzzel együtt küldje be azonnal a hírneves Partos Patikához.

SZÁMOLJON

és rá fog jönni, hogy jobban és olcsóbban sehol sem szerezhethet be egészségvédő szereket, különösen ha nagyobb mennyiségben rendel belőlük.

Cselekedjék tehát rögtön!

Az amerikai magyarság szíves jóindulatába ajánlva magamat, maradtam kiváló tisztelettel:

PARTOS MIKLÓS,

vegyész és gyógyszerész

Minden levél vagy rendelés ezen címre
 küldendő: **PARTOS PATIKA, 160 Second**
Avenue, New York, N. Y.

160 SECOND AVE. NEW YORK, N. Y.

VAGJA KI!

VAGJA KI!

Rendelési ív.

PARTOS PATIKA-NEW YORK! Kérem alábbi címre a következőket azonnal megküldeni:

	dollár	cent
PARTOLA, fertőtlenítő, vértisztító és hashajtó cukorkát, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00		
PARTOGLORY, a legújabb találmány, üvegje \$1.25, 5 üveggel \$5.00		
HERKULES, a legújabb és legfinomabb VALÓDI PARTOS-féle GYOMORERŐSÍTŐ, ára bérmentve egy üveggel 2 dollár, hat üveggel 10 dollár, 12 üveggel 18 dollár		
LIEO, ísfájás ellen ostyákat, ára \$1.00, 3 dobozzal \$5.00		
KÖZVÉNY és fájdalmak elleni Partos-féle rheuma szerek, ára \$2.00		
PARTONE vasostyát, vérszegénység ellen, ára \$3.00, 6 dobozzal \$5.00		
PARTOWILL gyomor porokat, ára 50c, \$1.00		
PARTORACET gyöngye férfiak részére, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00		
PARTOCIL kenőcsöt viszketés, pattanások ellen, ára 50c, \$1.00		
PARTOUGHTOT köhögés ellen, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PEMETE cukorkát köhögés és torokbaj ellen, ára 15 cent, 7 adaggal \$1.00		
PARTOS-féle rheuma porokat és Partopain, ára \$1.00 és \$2.00		
PARTOS-féle VÉRTISZTÍTÓ PISKÓTÁKAT \$2.00 vagy \$4.00		
PARTOSWEATET izzadás ellen, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
DODÓT, fojvás ellen, ára \$2.75, dupla adaggal \$5.00		
TRIPLETS KEVERÉKET, 3-as számot, nők és férfiak részére egyaránt, ára \$2.00		
TRIPLETS KEVERÉKET, 4-es számot, nőknek anyaméh bántalmak ellen, ára \$2.00		
PARTOPILE aranyér ellen kenőcsöt, ára \$1.00, 6 darab \$5.00		
PARTOHERBET vesefü és gyökértiszt, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00		
PARTOPAIN No. 1 fájdalomcsillapítót, ára 50c, \$1.00		
PARTOPAIN No. 2 fájdalomcsillapítót, ára 50c, \$1.00		
NÓVET, ágybavizelés elleni szert, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PARTONIC VASBORT, üvegje \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PARTOS-ASTHMA, nehéz lélegzés elleni szert, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PARTOS-féle SÓSBORSZESZ, nagy üveg \$1.35, kis üveg 75c		
PARTOS-féle Egri Császár Szemvizet, ára üvegenként \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PARTOLIN, haj, bajusz és szakál növesztőt, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PARTOS-féle HAJTISZTÍTÓT, ára 50 cent		
PARTOCREMÉT nappali használatra, ára 65 cent, \$1.00		
PARTOCREMÉT éjjeli használatra, ára 50c, \$1.00		
PARTO-SZAPPANT, növény-balmam arcosápitő szappant, 35c, 3 drb. \$1.00		
PARTOPASTÁT, a legkellamesebb fogtisztítót, ára 25 cent		
ELZA-VIZET, a haj természetes színének visszaadóját, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PARTOS-féle valódi DÍÓFA OLAJAT, ára 25 cent, 50 cent		
PARTUMÓT, resedát, ibolyát, orgonát, rózsát, ára 50c, \$1.00, \$2.00		
BAJUSEPEDEŐT, ára 15 és 25 cent		
BAJUSEKÖTŐT, ára 35c, 50c, 75 cent		
AROFINOMÍTÓ PUDERT, fehérret, rőmazzint vagy krémet, ára 50c és \$1.00		
PARTOS-féle speciális VILLANY GÉPET \$4-tól 6-8-10-15 és \$25.00-ig		

Figyeljen azon szerekre, melyeknél nagyobb rendelés esetében megtakaríthat egy dollárt, vagy még többet is!

DISZNAPTAR 1920-RA INGYEN!

Mindenki, aki legalább EGY DOLLAR értékű rendelést küld be és rendeléséhez azt a szelvényt mellékeli, annak idején ingyen kapja a Partos Patika 1920. évi Disznaptárát.

A fenti rendelés árát dollár centet itt küldöm.
 Névem Házszám, utca vagy Box
 Város Állam